MIRKO RAGUŽ

LEKSIKON POZNATIH SENJANA

SENJ, 2016.

MIRKO RAGUŽ

LEKSIKON

POZNATIH SENJANA

SENJ, 2016.

Nakladnik: Senjsko muzejsko društvo Senj i
Ogranak Matice hrvatske Senj

Napisao i uredio: dr. sc. Mirko Raguž

Recenzenti:
prof. dr. sc. Miroslav Glavičić
prof. Blaženka Ljubović

Lektura: prof. Laura Turkalj

Cip: zapis dostupan u računalnome katalogu Sveučilišne knjižnice Rijeka
pod brojem 131012060
ISBN 978-953-97234-1-3

....
1. internetsko izdanje
Gospić, 19. studenoga 2017.

e-biblioteka *Lykos* **Ličkih novina**
Izdavač Lika press Gospić

Za izdavača i urednik Marko Čuljat
ISBN 978-953-7394-34-9

PREDGOVOR

U višestoljetnoj povijesti Senj je bio duhovno i kulturno središte ovoga dijela Hrvatskog primorja koji je dao veliki broj znamenitih osoba, poznatih hrvatskoj i europskoj javnosti. Rođeni u Senju, ili njegovoj okolici, odrastali u obiteljskoj i senjskoj sredini stjecali su one ljudske vrijednosti na kojima su kasnije mnogi odlazeći u svijet gradili sebi i drugima bolji život. Neki od njih nisu rođeni u Senju, ali su se skrasili u ovome Gradu i postigli za života najviše obrazovne i društvene ciljeve. Svi njihovi kratki životopisi nisu na jednom mjestu, tu na dohvat čitatelju, posebice senjskome, da s vremena na vrijeme pročita i upozna svoga sugrađanina, upozna njegovo djelo, o onome što ga je uvrstilo u poznate, i da mu bude poticaj i nadahnuće. **Zapravo većina njihovih životopisa već se nalaze u biografskim leksikonima, znanstvenim djelima i drugim dostupnim izvorima svakome čitatelju**. Samo ih je trebalo ukratko sve njih usustaviti i okupiti na jednom mjestu kao što je ovaj leksikon. Iz različitih izvora, novinskih članaka, zbornika, leksikona, knjiga, biografskih leksikona, enciklopedija, razgovora s pojedincima i njihovim članovima uže i šire obitelji prikupljeni su osnovni podatci iz životopisa onih Senjana koji su iza sebe ostavili svoja životna postignuća u naslijeđe kao trajne vrijednosti na uvid svim čitateljima i ljubiteljima znanosti, obrazovanja, kulture, gospodarstva, umjetnosti,

arhitekture, športa, graditeljstva i drugih aktivnosti. Tu su ukratko na jednom mjestu, za poticaj, za nadahnuće i na znanje svima nama. Svojim stvaralaštvom sami su sebe još za života uvrstili u poznate Senjane.

Abecedarij sam više puta proširivao, nadopunjavao i mijenjao s novim imenima značajnim za povijest, kulturu i znanost Senja i njegove okolice, osobama koji su stvarali, pridonosili i utjecali na sam tijek zbivanja, i stvaranja kulturnog bogatstva kojim danas Senj raspolaže. To nije nikako lak i jednostavan posao. Nastojao sam biti što objekitvniji, ali u tome sam ponekad pribjegavao osobnoj prosudbi. Nisam donosio vrjednosne sudove o osobama koji su uvrštene u ovaj leksikon, jer sam to ostavio čitatelju na volju. Količina podataka o pojedinim osobama ne odgovaraju njihovim pojavama. Neki su podatci manjkavi iz objektivnih razloga. Neki nisu željeli dati svoje podatke, i nisu htjeli biti uvršteni u ovaj leksikon. Dakle, ima ih podosta koji se ne nalaze u ovoj knjizi Većinom sam poštivao i uzimao u obzir dragocijene podatke prof. Pave Tijana o poznatim Senjanima, ali i dr. Mile Bogovića o poznatim osobama u Teološkom učilištu, odnosno školstvu u Senju tijekom 19. i 20.st., te iz Senjskih zbornika.

U bogatoj senjskoj prošlosti dva se povijesna razdoblja ističu: uskočka epopeja i senjsko školstvo. Oba spomenuta povijesna razdoblja među inima bili su rasadište poznatih Senjana, uglednih znanstvenika, gospodarstvenika, boraca za slobodu i zaslužnih Hrvata za promicanje boljitka ovoga dijela Hrvatskog primorja. Neki su duljim ili kratkotrajnim boravkom u senjskoj sredini, dolazeći i

odlazeći negdje drugdje, ostavili iza sebe djela po čemu ih poznajemo. I to je moj izbor.

Na kraju zahvaljujem se prof. dr. sc. Miroslavu Glavičiću i prof. Blaženki Ljubović na svesrdnoj pomoći i sugestijama u ovome radu, kao i prof. Lauri Turkalj na lekturi teksta. Posebnu zahvalnost izražavam Senjskom muzejskom društvu na spremnosti u pružanju podrške i aktivnosti oko tiskanja Leksikona poznatih Senjana.

autor

R E C E N Z I J E
P O Z N A T I   S E N J A N I

Poznati Senjani naslov je biobibliografskog leksikona u kojemu autor dr. sc. Mirko Raguž donosi sažete životopise značajnih osoba iz povijesti i sadašnjosti koje su svojim životom i radom vezane uz grad Senj. Navedeni u leksikonu rođeni su Senjani, koji žive i rade u svom gradu ili su svoju egzistenciju i profesionalnu afirmaciju realizirali na nekom drugom mjestu, međutim znatan je broj i onih koji su se doselili u Senj, gdje su nastavili živjeti i raditi ili su u Senju samo privremeno boravili, ali je taj boravak izravno utjecao na njihov rad i stvaralaštvo. Sve te osobe, koje su se svojim znanstvenim, kulturnim, sportskim i drugim oblicima javnog djelovanja nešto više istaknule od svojih sugrađana, pridonijele napretku grada, ostvarili zapažena postignuća na nacionalnoj razini, autor je povezao svojevrsnim zajedničkim nazivnikom poznati Senjani. U tisućljetnoj povijesti grada Senja bilo je znatno više poznatih i zaslužnih osoba koje su nesebičnim javnim djelovanjem dale prinos svome gradu, međutim o njima se ponekad zna samo nešto malo a često ništa. Tako se, naprimjer, zna da su ugledni građani antičke Senije bili L. Valerius Agathopis i L. Aurelius Victor, jer obojici su gradsko vijeće i sugrađani iskazali počast postavljanjem spomenika na javnom mjestu u središtu grada. To se doznaje iz teksta natpisa ispisanih na bazama njihovih spomenika,

ali i zasluge i dobročinstva zbog kojih im je iskazana javna počast ondje nisu zapisani. Naime, u doba podizanja spomenika svima su bili dobro poznati razlozi iskazivanja počasti i zato nije bilo potrebe da ih se posebno navodi. A zato jer nisu bile zapisane, biografije ovih i drugih zaslužnih sugrađana ostale su nepoznate. Vrijeme je izbrisalo njihove tragove pa su unatoč zaslugama mnogi nekoć poznati Senjani kao bezimeni završili u ropotarnici povijesti. I zato da ne bi ostali zaboravljeni u sredini u kojoj su živjeli ili možda ostali nepoznati svojim sugrađanima, isto tako i da se njihove životne i radne biografije po prvi puta objave na jednom mjestu, držim hvale vrijednim autorov rad na izradi leksikona poznatih Senjana.

Autor je podatke o poznatim Senjanima preuzeo iz enciklopedija, biografskih leksikona, članaka objavljenih u Senjskim zbornicima, novinskih članaka i drugih dostupnih izvora koje na kraju navodi u popisu korištenih izvora i literature. Podatke o suvremenicima dobio je od njihove rodbine ili od njih samih. Sve te podatke autor je sistematizirao i, koliko je to bilo moguće, ukomponirao u formu životopisa koji sadržava optimalnu količinu podataka o životu i radu spomenutih osoba. Životopisi su popraćeni popisom izvora i literature o svakom pojedincu, što leksikonu daje dozu veće objektivnosti, jer htjeli mi to ili ne, pri pisanju djela ovakve vrste ne može se izbjeći subjektivnost. To osobito vrijedi za određivanje kriterija po kojima će jedni biti uvršteni među poznate Senjane, a drugi ne. Budući da nije moguće pomiriti sve kriterije tako da svi budu zadovoljni, vjerojatno će biti nezadovoljnih autorovim izborom poznatih Senjana jer neki u leksikonu neće naći imena koji

su prema njihovom mišljenju poznati Senjani, a drugi će naći one za koje drže da nisu poznati Senjani. To je jasno i autoru, koji u predgovoru priznaje da je ponekad pribjegavao i osobnoj prosudbi, ali pritom nije donosio vrednosne sudove o osobama o kojima je pisao. Držimo da je to njegovo autorsko pravo o kojemu ne treba raspravljati. Poznati Senjani predstavljeni su abecednim redom, kao što je to uobičajeno u djelima ovakve vrste, a sadržaj je popraćen s pedestak fotografija.

Poznati Senjani vrijedan je biobibliografski leksikon koji sadrži životne i radne biografije osoba koje su ostavile traga u senjskoj sredini, gdje su rođeni i gdje su živjeli. Čestitajući autoru dr. sc. Mirku Ragužu na izradi leksikona, koji će naći svoju čitalačku senjsku pobliku, koristim priliku da preporučim njegovu tiskanu objavu.

prof. dr. sc. Miroslav Glavičić

S E N J S K I   L E K S I K O N

Pred nama je knjiga Senjski leksikon autora dr. sc. Mirka Raguža u kojoj je pregled životnih i radnih biografija poznatih Senjana bilo po rodu, zavičaju ili životnom radu, koji su svojim djelovanjem i mnogobrojnim postignućima proslavili grad Senj i pridonijeli izgradnji nacionalnog i kulturnog identiteta grada Senja ali i države Hrvatske.

Senjani predstavljeni u ovoj knjizi svojim radom istakli su se na znanstvenom, kulturno-povijesnom, društveno-političkom, gospodarskom i športskom polju i tako pridonijeli kulturnom napretku i promociji grada Senja. U knjizi se prema riječima autora na jednom mjestu nalaze pojedinci koji su svojim djelovanjem i suživotom u Senju pridonijeli višoj kvaliteti života, ali i utjecali na tijek događanja kroz minulo vrijeme. Također su zaslužni da se o Senju piše i govori kao jednom od najvećih kulturnih središta u Hrvatskom primorju, zbog čega su uvršetni u poznate Senjane.

Autor Senjskog leksikona je abecednim redom znalački predstavio oko 150 osoba iz prošlosti i sadašnjosti grada Senja, koje su svojim djelovanjem proslavili grad Senj bilo da su pisali o junaštvu Senjana ili o bogatoj povijesti, tradiciji i kulturi grada Senja te tako zaslužili da budu predstavljeni u ovoj knjizi kao poznati Senjani. Među njima se mogu naći znamenite ličnosti iz književnoga, crkvenog, znanstvenog, športskog kao i društveno-političkog, gospodarskog i kulturnog života, koji su se u svom znanstvenom, kulturnom i drugim oblicima djelovanja bavile i bave senjskom prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Oni su nam kao trajne vrijednosti ostavili u naslijeđe svoje stvaralaštvo i životna postignuća, dajući tako značajan prinos hrvatskom znanosti, knjiženosti, povijesti i kulturi.

Osobitost ovoga Leksikona očituje se u tome da u njemu nisu predstavljene samo biografije osoba koje su ranije negdje objavljene a obilježile su dalju i bližu senjsku prošlost, već i biografije suvremenika, tj. pojedinaca iz sadašnjosti grada Senja, koji

rođenjem, zavičajem ili radom također pripadaju gradu Senju, a svojim su djelovanjem u novije vrijeme ostavili traga u znanosti i kulturi te na razne načine proslavili i promovirali grad Senj i njegovu povijest i kulturu. Skupljajući biografsku građu za Leksikon autor je uložio veliki trud i shvatio da je sustavnost, preciznost, pouzdanost i jasnoća pisanja jamstvo za trajne vrijednosti knjige kao što je ovaj Leksikon, a kako navodi u Predgovoru knjige, biografske podatke o poznatim osobama iz senjske povijesti crpio je iz različitih izvora, kao što je arhivska građa te biografski leksikoni, enciklopedije, zbornici, novinske članci i sl. kao i iz razgovora s pojedincima i njihovim članovima uže i šire obitelji. Autor je bio svjestan težine i odgovornosti pisanja o poznatim Senjanima koji su svoja životna postignuća ugradili u napredak i prosperitet Grada i tako obilježili njegovu prošlost i sadašnjost. Posebice se trudio da ne izostavi niti jedno značajno ime odnosno životopis pojedinca koji je na bilo koji način pridonio društveno-političkom, gospodarskom i kulturnom napretku grada Senja. Iako je autor koristio sve znanstvene instrumente, nije pretendirao na znanstvenu, niti enciklopedijsku vrijednost već je nastojao realno i cjeloviti predstaviti životopise i u njih ugraditi postignuća brojnih zaslužnih Senjana koji su tijekom povijesti sudjelovali u životu Grada i svojim djelovanjem na raznim znanstvenim poljima ostavili dubok trag u bogatoj povijesti grada Senja. Stoga zahvaljujući uloženom trudu autora ovaj Leksikon ima mnogo korisnih podataka i jedinica za leksikografe. Čitatelji ove knjige su upućeni na druge izvore putem fus nota i literature što dodatno vrednuje ovu knjigu i tako dokazuje da je ona izniman

pothvat autora i značajno djelo koje pridonosi spoznaji širine i bogatstva spektra intelektualnog kruga grada Senja koji su ga proslavili tijekom njegove povijesti i tako pridonijeli njegovom kulturnom prosperitetu i kulturnom idenitetu.

Toplo preporučujem čitateljima, posebice Senjanima ma gdje bili, ovu vrijednu knjigu-Leksikon autora dr. sc. Mirka Raguža u kojoj će pronaći brojne korisne i precizne podatke o ljudima koji su proslavili Senj i obilježili njegovu povijest i kulturu ali i hrvatsku zananost.

prof. Blaženka Ljubović

ABECEDARIJ

A

Accurti, Josip

Anić, Perišin, Milan

Anić, Milan

Atanasić, Aleksandar

B

Babić, Božo

Babić, Ferdinand

Babić, Krunoslav

Babić, Nada

Bačić, Franjo

Balen, Josip

Balen, Šime

Baričević, Rudolf

Bendelja, Božo

Begry, Franjo-Ksaver

Belavić, Mirko

Benzija, Branko

Binički, Fran

Blažiolović, Jakov

Bobinac, Krunoslav

Bogović, Mile

Brixy, Ivan

Brletić, Mato

Burić, Josip

Butković, Mile-Podgorac

C

Cardinalibus de Pensauro, Ivan

Cardinalibus de Pensauro, Leonardo

Chudoba, Dinko

Cihlar, Milutin Nehajev

Cihlar, Vatroslav Slavko

Ć

Ćolić, Juraj Vuk

Ćolić, Karlo Nikola

Ćolić, Maksimilijan

Ćopić, Vladimir

Ćulumović, Pavao

D

Damin, Narcis

Daničić, Ivan

Demelli, Matija

Devčić, Blaž

Devčić, Ivan

Devčić, Virgil

Dominis, Marko Antun de

Dragičević, Ivan

Draženović, Josip

F

Frančišković, Josip

G

Glavaš, Milan

Glavičić, Ante

Glavičić, Miroslav

Gruber, Dane

Grünhut, Gavro

Gržanić, Ivica

Gržanić, Josip

H

Hreljanović, Guido

Hreljanović, Ivo

Ivančević, Vicko

J

Jakovčić, Pero

Ježić, Ivan Krstitelj

Jurčenko, Vladimir

Jurišić, Nikola

K

Kauders, Alfons

Klemen Klemenčić, Božidar

Knežić, Josip Kajetan

Knifić Schaps, Helena

Kos, Petar

Kovačević, Miroslav

Kovačević, Tomislav

Krajač, Ladislav

Krajač, Ivan

Krajač, Vuk

Kranjčević, Silvije Strahimir

Krišković, Vinko

Krleža (Kangrga), Leposava(Bela)

Krmpotić, Branko

Krmpotić, Franjo

Krmpotić, Marin Davorin

Krmpotić, Ivica

Krmpotić, Marijan

Krmpotić, Milan

Kružić, Petar

Kuhačević, Mateša Anton

L

Lenković, Ivan

Lochmer, Aleksandar

Lokmer, Juraj

Lončarić, Vladimir

Luster, Hubert

LJ

Ljubović, Blaženka

Ljubović, Enver

M

Magdić, Mile

Matković, Petar

Medved Igor

Medved Marta Krajnović

Mikac, Marijan

Modrić, Božo

Moguš, Milan

Mostarac, Marica

Murn, Ante

N

Nekić, Darko

Novak, Vjenceslav

O

Ogrizović, Milan

Osterman, Ljudevit

Ožegović, Mirko

P

Palman, (Nedo) Dominik

Paskvić, Ivan

Pavelić, Milan

Petančić, Felix

Prpić, Milan

R

Radetić, Ivan

Radičević, Slavko

Rački, Franjo

Raguž, Mirko

Rivoseki, Viktor

Rogić,Nehajev, Ivan

Rogić, Pavle

Rogić, Velimir

Rorauer, Julije

Rossi, Ljudevit

S

Sabljak, Stjepan

Senjanin Grgur

Sladović, Emanuel

Stanišić, Krešimir

Stipaničić, Leo

Struppi, Vinko

Š

Šarić Samaržija, Sandra

Šegota, Vladimir

Šojat, Josip

Šojat, Fran

T

Tijan, Pavao

Tomljanović, Damir Gavran

Tomljanović, Ivan

Tomljanović, Branko

V

Vaniček, Franz

Vitezović, Pavao Ritter

Vlahović, Ante

Vlahović, Drago

Vrinjanin, Franjo

Vrhovac, Ante

Vukasović, Filip

Vukelić, Joso

Vukelić, Mihovil

Vukelić, Miroslav Mesalov

A

ACCURTI, JOSIP[1.], svećenik i prirodoslovac, (Senj, 11. 8. 1824.- San Giovanni di Guardiella kod Trsta, 11. 9. 1907.)

Pučku školu završio u Senju, srednjoškolsko obrazovanje u Karlovcu i Veneciji. Već zarana pokazuje sklonost prema prirodnim znanostima u kojima će kasnije postići zapažene rezultate. Isto tako imao je velike sklonosti prema glazbi i općenito prema umjetnosti, posebice slikarstvu pa je u Veneciji pohađao Umjetničku akademiji. U Senju završava bogosloviju i postaje svećenik. Zapošljava se u senjskoj gimnaziji i predaje crtanje i kaligrafiju, a godinu dana kasnije kao suplent matematiku i prirodne znanosti. Uskoro odlazi u Rijeku i na riječkoj gimnaziji predaje matematiku i fiziku. Godine 1856. postaje profesorom austrijske državne gimnazije u Kopru i predaje prirodne znanosti, a nakon toga prelazi na Trgovačku akademiji i tu ostaje sve do svoga umirovljenja 1886. U Kopru radi na istraživanju algi i tu postiže veliki uspjeh. Njegova herbarska zbirka o algama s crtežima se nalazi u Museo civico di Storia Naturale u Trstu.

Lit.: C. Battelli: Ginseppe Accurti (1824.1907)- esempio di connubio tra insegnamento e ricerca scientifica, Annales Series historia naturalis (Kopar), 1999. 15.

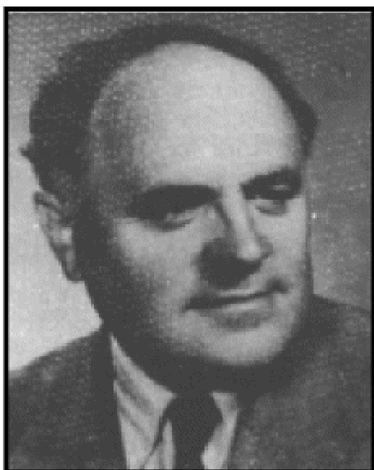
1, I. Šugar, 1983, 9-10.

ANIĆ PERIŠIN, MILAN[2.], političar i pjesnik,(Krasno, 4.7.1889-Krasno, 22.9. 1932.)

Pučku školu završio u Krasnu, gimnaziju u Senju i Karlovcu. Pravo studirao u Zagrebu i Pragu gdje je i doktorirao godine 1913. Zauzimao je protuaustrijski stav pa je jedno vrijeme bio i u zatvoru. Poslije radi u Beogradu kao odvjetnik i političar Demokratske stranke. Od 1929. do 1931 bio je odbornik beogradske općine, a od 1931. zastupnik kotara Senj-Perušić. Pjesme objavljuje u mnogim listovima i časopisima, a prvu svoju pjesmu „Vječnost „ objavio je u Prosvjeti, Zagreb 1913.

2. Lički leksikon-www.Ličke novine.hr.

ANIĆ, **MILAN**[3.], akademik, šumarski stručnjak (Plitvički Ljeskovac, 1906.- Zagreb, 1968.)

-

Iz Plitvičkog Ljeskovca u trećoj godini života mladog Milana roditelji (rođeni Krasnari) dovode u Krasno gdje provodi djetinjstvo i završava pučko školovanje. Gimnaziju pohađa u Senju i Sušaku. Na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu završava studij šumarstva 1929. godine i tako je postao prvi Krasnar koji je završio studij šumarstva. Iste se godine zaposlio na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu kao asistent u Zavodu za uzgajanje šuma i kao šumarski vježbenik fakultetskog dobra, gdje je ostao cijeli radni vijek. Doktorsku disertaciju pod nazivom Pitomi kesten u Zagrebačkoj gori obranio je 1939. Slijedeće 1940. godine habilitirao je na temelju rada Sociologija bilja i njena važnost za naše šumarstvo. Iste je godine postavljen za docenta iz dendrologije i biljnosocioloških osnova uzgoja šuma. Izvanredni profesor M. Anić je postao 1943., a 1949. redovni profesor iz šumarske fitocentologije i uzgajanja šuma. Te je godine postavljen za predstojnika Zavoda za uzgajanje šuma, na kojoj je dužnosti ostao 20 godina, sve do svoje smrti 1968. godine. Akademik Milan Anić bio je član mnogih šumarskih ustanova ili udruženja u zemlji i inozemstvu. Sudjelovao je u radu brojnih domaćih i inozemnih kongresa , skupova, savjeta a obavljao je i mnoge druge stručne i društvene dužnosti. U nastavničkom radu na dodiplomskom studiju predavao je Šumarsku fitocenologiju, Uzagajanje šuma, Dendrologiju, i dr. Za života obnašao je različite dužnosti. Bio je predsjednik Šumarskog društva Hrvatske 1946. godine, urednik Šumarskog lista 1945.1949, dekan Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta 1951- 1952. a prodekan 1952/53. godine. Obnašao je različite dužnosti na Fakultetu a 1949. postaje

predstojnik zavoda za uzgajanje šuma. Napisao je preko 150 znanstvenih i stručnih radova, a u Šumarskoj enciklopediji obradio je 232 pojma.

Djela: Pitomi kesten u Zagrebačkoj gori, Zagreb, 1940.

3. Glavaš M. i Devčić M. 2005, 51-53., Šume i šumarstvo Sjevernog Velebita, Senj-Zagreb, 2005.

ATANASIĆ, ALEKSANDAR[0]**,** diplomirani ekonomist, novinar (Senj, 2.10 1949—Senj, ? 2012.)

Osnovnu školu i gimnaziju završava u Senju, a Ekonomski fakultet u Rijeci. Prvo zaposlenje dobiva u Ugostiteljskoj organizaciji Velebit u Senju, a kasnije radi u Upravi Grada Senja. Još za studentskih dana surađuje u Novom listu. Za Acu se može sa sigurnošću kazati da je istinski i jedinstveni kroničar Senja i njegove okolice. Neumorno je objavljivao desetljećima sve što se događalo u Senju i temeljito informorao javnost o svim svakodnevnim zbivanjima iz gospodaraskog, kulturnog, športskog i inog života u gradu pod Nehajem. Bio je aktivni igrač Nogometnog kluba „Nehaj“ u Senju gotovo 20 godina, a kasnije i savezni nogometni sudac i u tome bio poznat po vrlo strogim kriterijima ocjenjivanja igrača kao i samog nogometa. Kao dobar poznavatelj športskih prilika u Senju aktivno je surađivao dugo godina i u Športskim novostima. Za svoje aktivnosti u društvu dobio je niz priznanja. Na mjestu voditelja Odsjeka društvenih djelatnosti u Senju zatekla ga je iznenadna smrt godine 2012.

B

BABIĆ, BOŽO[4.], pomorski pisac, leksikograf (Volarice, 24. 12. 1840.- Sv. Juraj, 14. 12. 1912.)

Pučku školu završava u Sv. Jurju, a pomorsku u Trstu. Godine 1858. stupa kao pomorski kadet u Hrvatsko.ugarskoj mornarici, 1865. predaje u riječkoj gimnaziji, 1866. ponovno radi u austrijskoj mornarici. Tu ostaje sve do 1874. godine. Te godine postaje ravnatelj Nautičke škole u Bakru. Predaje matematiku i nautičke predmete. Dosta je radio na promociji stručne literature na hrvatskom jeziku. Kratko vrijeme radio je u jednome odvjetničkome uredu u Zagrebu. Obilazeći hrvatsku obalu prikupljao je građu pomorskih i brodarskih nazivlja kako ih je čuo u narodu. Bio je uporni sakupljač hrvatskog pomorskog nazivlja pa je objavio pet knjiga pomorskoga leksikografskog sadržaja, koji su prvi hrvatski tiskani pomorski rječnici. U njima je donio svoj program za stvaranje i usustavljivanje pomorskoga nazivlja te postavio temelje tzv. bakarskoj redakciji pomorske terminologije. Objavio je nekoliko brošura u kojima je unosio jezično pomorsko blago iz rodnog primorskog kraja.

Djela: Morski rječnik hrvacko-srpski, Trst, 1870. Mladi mornar ili Put brodom iz Senja u Trst, Kraljevica, 1875. Nazivi korita i jedrilica u hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku, Kraljevica, 1877. Pomorski rječnik ili Nazivlje za brodovlje po moru, Senj,

1901. Sabrana djela. pomorski rječnici i drugi radovi, Rijeka, 2005.

4. E. Palanović, 1983, 286-287.

-Napomena: Za Spomenicu Sv. Jurja, 2003. Dijana Stolac pripremila je tekst o Boži Babiću, str. 245-246.

BABIĆ, FERDINAND[5.], svećenik i pisac (Ravna Gora, 28. 5. 1827-Ravna Gora, 26. kolovoza 1894.)

Pučku školu završava u Vrbovskom 1838., a gimnaziju u Rijeci 1846, i bogosloviju u Senju 1850. Podđakonom je postao 23. lipnja, đakonom tri dana kasnije, a prezbiterom 21. srpnja iste godine. Iz Senja je poslan za kapelana u Bakar u kojerm je proveo nepune četiri godine. Nakon toga je kao tajnik biskupa Ožegovića dugo službovao u Senju gdje je čak postao i kaptolskim kanonikom. U tome razdoblju nekoliko je puta boravio u Italiji. Od 14. rujna 1868. župnikovao je u Ravnoj Gori. Tu je dočekao starost. Umirovljen je 1893. Umro je 1894. u Ravnoj Gori.

Babić je počeo pisati pjesme 1850. Te je godine objavio 15 djela u Zagrebu, Zadru i Trstu. Uglavnom su to poetska djela prigodne vjerske tematike. Napisao je preko 4000 stihova. U Babićevim pjesmama pretežno su zastupljene vjerske, prigodne i rodoljibive povijesne teme. Napisao je dvije veće pjesme: Spomenik grada Bakra i Nikola Jurišić. Bio je sljedbenik ilirizma. U njegovim proznim djelima ima dosta realizma, što je i razumljivo jer je pisao u vrijeme kada je u Hrvatskoj A. Šenoa bio vodeća književna osoba. Umjetnički dometi nisu nimalo niži od drugih onodobnih pisaca.

Objavljivao je i članke s kulturno-historijskim i pedagoškim temama. Značajan je i njegov prevodilački rad. Poznavao je latinski, grčki, talijanski i njemački jezik. Bio je suradnik mnogih časopisa: Zagrebački katolički list, Jadranski Slavjan(Trst), Glasnik dalmatinski (Zadar), Danica ilirska (Zagreb), Neven (Zagreb) i dr.
Djela: Sabrana djela, Rijeka, 1995., Spomenik grada Bakra, Rijeka, 1991.

5. Hrvatsko filološko društvo, Rijeka, 1995, 226-228.

BABIĆ, KRUNOSLAV[6], sveučilišni profesor, zoolog (Senj,12.4.1875. –Opatija, 4.3.1953.)

slika: croinfo.net

Pučku školu završava u Senju, gimnaziju Senju i Rijeci (1893) a prirodne znanosti (1899) na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Zbog kratkovidnosti nije služio vojsku. Govorio je hrvatski, njemački i talijanski, a čitao francuski, engleski, grčki i latinski. Dekretom kr. Zemaljske vlade, Odjel za nastavu i bogoštovlje imenovalo ga je 23. veljače 1900. ispitanim namjesnim učiteljem gimnazije u Varaždinu. Ubrzo je iste godine premješten u Veliku kr.

Gimnaziju u Osijeku. Iduće, 1901. imenovan je srednjoškolskim učiteljem u Velikoj kr. Gimnaziji u Sušaku, a 1904. premješten je u kr. Veliku gimnaziju u Zemunu. Godine 1905. polaže ispit i dobiva naslov profesora.

Godinu dana kasnije imenovan je čuvarom (kustosom) u Hrvatskom zemaljskom zoološkom muzeju u Zagrebu. Od 1927. postaje ravnatelj Zoološkog odjela Narodnog muzeja u Zagrebu.

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu stječe doktorat 1899. pa je na Sveučilištu postao i predavač. Bio je i honorarni nastavnik na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu. Istodobno je bio trajno u službi u Hrvatskom narodnom zoološkom muzeju.

Glavni znanstvenoistraživački interes bio mu je usmjeren na beskralježnjake celenterate, posebice hidrozoa, zatim na spužve i člankonošce. U glavnom međunarodnom časopisu dao je opsežan i temeljit monografijski prikaz kremenih spužava Jadrana. Umro je u Opatiji 4. ožujka 1953 u 79. godini života.

U svojim znanstvenim istraživanjima najviše se bavio celenteratima, ehinodermatima i artropodima, posebice faunom mora. Proučavao je hidroidne polipe Jadranskog mora (Rad JAZU, 1898; Glasnik Hrvatskog naravoslovnog društva, 1903.; Zoologischer Anzeiger, Leipzig 1911, 1912, 1914; Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva, 1921.), Planktoničke celenterate režnjake i rebraše (Rad JAZU, 1913.), a više radova napisao je o spužvama Jadrana otkrivši nekoliko novih vrsta (Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva, 1921.; Zoologische Jahrbücher, Abtfür Systematik, Okologie und Geographie, der Tiere, Jena 1923.). Još je

proučavao rakove izopode i dekapode te zvjezdače (Zoologischer Anzeiger, 1912, 1913; Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva, 1922.), Morsku kornjaču sedmeroprugu želvu (Priroda, 1920), Gorostasnu morsku psinu (Zoologischer Anzeiger, 1939). Pisao je o našim lažipaucima, slatkovodnim spužvama, rakovima škrgonošcima i slijepim pećinskim desetonošcima te posebno zanimljivo o razvoju faunističkih istraživanja u Hrvatskoj (Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva, 1916, 1927/28.).

Djela: Pogledi na biologičke i bionomičke odnose u Jadranskome moru, Zagreb, 1911., Životinjstvo za niže razrede srednjih i njima sličnih škola (s Nikolom Finkom), Zagreb, 1926., Život Jadranskoga mora, Zagreb, 1928., Zoologija za više razrede srednjih škola, 1 i 2 (s Nikolom Finkom), Zagreb, 1936., Životinjski svijet (u Zemljopis Hrvatske,2), Zagreb, 1942. 482-502.

Lit: Miroslav Hirtz: Biografije zoologa, Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva, 36 (1924), 132- 142., Krunoslav Babić, Priroda, 40 (1953) 4, 158- 159., Životopis i popis rakova. Sto godina znanstvenog i nastavnog rada iz zoologije na Sveučilištu u Zagrebu, Hrvatski narodni zoološki muzej od osnutka do danas, Zagreb, 1974.

6. J. Balabanić, 1983, 293.

BABIĆ, NADA[7.], glumica (Sv. Juraj, 5. 2. 1903- Zagreb, 26. 1. 1951.)

slika: blog. dnevnik. hr

Pučku školu završava u Sv. Jurju, a daljnje školovanje nastavlja u Zagrebu. Pohađala je zagrebačku preparandiju i u to vrijeme zabavljala je razred svojim temperamentom, improvizacijama i parodijama. Kada je 1920. otvorena Glumačka škola, napušta preparandiju i posvećuje se studiju glume. Bila je vrlo nadarena i ambiciozna pa tako odmah dobiva uloge u zagrebačkoj Drami. Imala je izvanredne psihofizičke osobine: njene krupne crne oči žarile su se intenzivnom toplinom, a bogatim prelivima tonova umjela je izražavati sve skale neposredne osjećajnosti. Samom svojom pojavom donosila je na pozornicu „ono nešto“ što osvaja gledalište i sugerira mu maksimum iluzija. To je bilo bjelodano već od prvih njenih nastupa. Kao učenica Glumačke škole nastupala je u „Proscu“ A. P. Čehova i u komadu iz mladenačkog života „Gaudeamus“ L. Andrejeva, a napose se istakla u Dickensovom

„Cvrčku na ognjištu“. Godine 1921. angažirana je kao članica drame Hrvatskog narodnog kazališta zajedno s prvom generacijom studenata škole, u kojoj su bili Dubravko Dujšin, Emil Karasek, Đuro Rošić, Ahmed Mutadbegović i Martin Matošević.

Glumačku zrelost postiže ulogama Marije (W. Shakespeare „Na tri kralja, Mnogo vike nizašto), Isabele (Calaleron de la Barca, Gospođa đavolica) i dr. Istakla se u ruskom klasičnom repertoaru, napose kao Katjuša Maslova u dramatizaciji Tolstojeva romana Uskrsnuće, 1936. Gostovala je u Sarajevu, Beogradu i Splitu. Bila je vrstan recitator kajkavske i čakavske lirike. Posljednji put je nastupila u svibnju 1941. kao Guba u Držićevu Plakiru.

Lit.; Stjepan Parmačević: Babićeva i Bobićeva, Riječ, 7 (1925) 124,3. Jubulej dviju dramskih predstava, Teatar, 2 (1929) 9, 5-7. Nikola Polić: Nada Babić, Naša sloga, 2 (1929) 245, 2. Zvonimir Zobundžija: Nada Babić, Danica, 2 (1932), 43, 1-2. Branko Gršković: Nada Babić, Spašava „Zemaljski raj“, Večer, 14(1933), 3855, 4. Branko Gršković, Nada Babić kao Katja Maslova, Večer, 17(1936) 4595, 5. Nikolaj Fedorov: Kazališne sjene, Nedjeljna viest, 2 (1942) 39, 3.

7 I. Mrduljaš, 1983. 299. S. Batušić, Senjski zbornik, br. 1, 1965. 219-221.

BAČIĆ, FRANJO[8.], pravni pisac, sveučilišni profesor (Senj, 12. 1. 1923.- Zagreb, 8. 1. 2011.)

slika: www. pravo. unizg.hr

U Senju pohađa osnovnu školu i gimnaziju a Pravni fakultet završava u Zagrebu (1947), doktorirao (1954) na pravnom fakultetu u Beogradu na temu „Početak izvršenja krivičnog djela i kažnjive pripremne radnje“. Radio kao sudski pripravnik u Kotarskom sudu u Rijeci(1947-1949), kao stručni suradnik u Ministarstvu pravosuđa FNRJ u Beogradu do 1957., kada je i izabran za docenta. Godine 1962. izabran je za izvanrednog, a 1966. redovitog profesora na Katedri za krivično pravo na Pravnom fakultetu u Skoplju. Godine 1972. prelazi u istom zvanju na Katedru za krivično pravo na pravnom fakultetu u Zagrebu. Obavljao je dužnosti dekana, prodekana te prorektora, a u Zagrebu vršio je dužnost predstojnika Pravosudnog odjela i šefa Katedre za krivično pravo. Bio je član Komisije za izradu Krivičnog zakona SFRJ i Komisije za izradu Krivičnog zakona SR Hrvatske. Autor je nekoliko izdanja udžbenika o krivičnom pravu i jedan od sastavljača Komentara Krivičnog zakona SFRJ (Beograd 1978). Suradnik je u mnogim časopisima i zbornicima: Narodni pravnik (1949, 1950), Pravni život (1953-

1958), Godišnik na Pravniot fakultet vo Skopje (1957,1959, 1960, 1962, 1963-1965, 1967, 1968, 1971, 1972), Naša zakonitost (1959,1973-1981), Pregled (1959), Pravna misao (1960, 1961, 1963, 1965, 1970), Jugoslovenska revija za krivično pravo i kriminologiju (1961, 1965, 1970, 1971, 1973), Arhiv za pravne i društvene nauke (Beograd 1968), Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja (1975), Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu (1978), te u ediciji Materijali s prvog i drugog savjetovanja Hrvatskog udruženja za krivično pravo (Zagreb 1979. i 1981.).
Sudjelovao je na stručnim i znanstvenim savjetovanjima i skupovima u nas i u inozemstvu. Kao pedagog Bačić je bio poznat po visokim zahtjevima koje je postavljao pred svoje studente.

Djela: Jugoslavensko krivično pravo, 1 i 2. Skopje, 1961., 1972, Jugoslavensko krivično pravo, Poseben del. Skopje, 1966, 1973., Krivično pravo, Opći dio, Zagreb, 1978, 1980.Krivično pravo. Poseban dio, I. Zagreb 1979, 1981.

8. H. Sirotković, 1983, 321-322.

BALEN, **JOSIP**[9.], šumarski stručnjak i znanstvenik (Krmpote, 18. 3. 1890.- Tucuman-Argentina, 1963.)

Pučku školu završava u Novom Vinodolskom, a gimnaziju u Senju 1909. godine gdje je i maturirao. Šumarske znanosti završio je na Visokoj šumarskoj i rudarskoj školi u Banskoj Šćavnici u Slovačkoj 1913. godine. Nakon završetka studija zapošljava se u šumarskom ravnateljstvu u Zagrebu, zatim mu je bila povjerena uprava Šumarije Rujevac-Umetić te šumarije Glina. Godine 1917. odbija službu u Kraljevskom ugarskom ministarstvu za poljodjelstvo, obrt i trgovinu u Budimpešti, zbog čega je po zakonu premješten za upravitelja Šumarije Krasno. Tu prvi put provodi oplodne sječe u jelovim prebornim sastojinama. Iz Krasna odlazi 1919. u Senj za upravitelja Nadzorništva za pošumljavanje krša. Za kratko vrijeme je pošumio preko 1000 ha površine. Istodobno se počeo intenzivno baviti znanstvenim radom i pripremati doktorski rad. Poduzimao je široke aktivnosti prosvjećivanja pučanstva na ideji pošumljavanja krša. Doktorsku disertaciju pod nazivom Bura i njezino značenje za pošumljavanje krša obranio je 1923. godine i time postao prvi doktor znanosti iz područja šumarstva na Gospodarsko-šumarskom fakultetu u Zagrebu. Kasnije od 1925. je radio u Beogradu i Zemunu kao profesor na njihovim fakultetima, ali i kao inspektor i šef Odsjeka za pošumljavanje u Hrvatskom primorju, Dalmaciji, Crnoj Gori i Makedoniji. U cilju studija šumarskog gospodarstva boravio je u Francuskoj, Njemačkoj, Švicarskoj, Italiji, Poljskoj, Češkoj, Rumunjskoj, Mađarskoj i Bugarskoj. Služio se svim slavenskim i europskim jezicima. Godine 1941. vraća se u Zagreb gdje je obavljao dužnost savjetnika u Ministarstvu za bogoštovlje i nastavu, a na zagrebačkom Šumarskom fakultetu postaje redovnim

profesorom. 1. siječnja 1942. imenovan je Poglavnikovim županom, koju će dužnost obavljati uz redoviti posao sveučilišnog profesora. Zakonskom odredbom o državnoj vladi NDH od 9. listopada 1942. postaje ministar u Ministarstvu narodnog gospodarstva. Tu ostaje do 11. listopada 1943. kada je imenovan ministrom šuma i rada.

U svibnju 1945. povlači se preko Blajburga u Italiju i kasnije u Argentinu. Tamo postiže zapažene rezultate kao šumarski stručnjak i znanstvenik. U Čileu godine 1956. postaje direktor novoosnovanog šumarskog instituta i direktor škole koja je radila u okviru Instituta. Ponovno se vraća 1960. godine u Argentinu gdje osniva prvi samostalni Šumarski fakultet u Tucumanu. Tu i umire godine 1963. gdje je i pokopan uz sve počasti fakulteta.

Djela: O klimatskim faktorima na kršu i njihovom odnosu prema vještačkom zašumljavanju, Zagreb 1928. O proredama, Zagreb, 1929. Zakon o šumama, Zagreb, 1930. Naš goli krš, Zagreb, 1931. Josip Kozarac, Zagreb, 1936. Šumarski rasadnici, Zemun, 1938. Nauka o šumi, G. F. Morozova, Zemun 1940.

9. S. Matić, 2001, 337-347.

BALEN, ŠIME[10.], publicist i politički djelatnik (Jablanac, 7. 2. 1912.- Karlovac, 16. 3. 2004.).

Slika: sr.wikipedia.org

Osnovnu školu polazio u Jablancu i Karlovcu, gdje je započeo niže razrede gimnazije, a završio u Rijeci. Ispit zrelosti polaže na sušačkoj Trgovačkoj akademiji (1930) i upisuje iste godine Ekonomsko- komercijalnu visoku školu u Zagrebu. Sudjeluje u aktivnostima mladeži protiv šestosiječanjske diktature, nakon čega je uhićen (1932.) i osuđen u Ogulinu na godinu dana zatvora. Na ponovljenom procesu (25- 29. 1. 1933) Državni sud za zaštitu države u Beogradu osudio ga je na četiri godine tamnice (Sremska Mitrovica, Lepoglava, Maribor) kao hrvatskog nacionalnog revolucionara. U zatvoru prihvaća ideje marksizma i komunizma, studira na «crvenom sveučilištu» i postaje članom Komunističke partije (1935). Postaje korektor u nekim zagrebačkim novinskim poduzećima. Potkraj godine 1936. ponovno je uhićen i 1938. protjeran iz Zagreba. Te je godine postao urednik gospodarske rubrike u Hrvatskom dnevniku, a početkom okupacije 1941. u Novom listu. Godine 1936. po zadatku PK KPJ za Hrvatsku djeluje

na selu u okviru lijevog krila HSS-a. Od druge polovine 1940. bio je član Ćelije intelektualaca u Zagrebu, a u proljeće 1941. postaje član Vojnog komiteta za Zagreb. U kolovozu odlazi na oslobođeni teritorij, najprije u Drvar, potom kao partijski instruktor u Brinje, a od kraja 1941. do 1944 politički je komesar u nekoliko partizanskih jedinica. Bio je vijećnik AVNOJ-a a u ZAVNOH-u član inicijativnog odbora te rukovoditelj Propagandnog odjela (1943), a poslije vijećnik.

Po svršetku rata član je Privremene narodne skupštine Jugoslavije(1945), delegacije u OUN (1946-1947) i na zasjedanju UNESCO-a ((1947), a od 1945-1947. je predstavnik za tisak u jugoslavenskom poslanstvu u Washingtonu. Nakon povratka iz SAD postaje direktor «Tanjuga». U vrijeme napada Informbiroa na KPJ (1948) prestao je biti član partije. Radio je i dalje kao publicist, a 1962. postaje direktor Nakladnog zavoda «Znanje» u Zagrebu, gdje je i umirovljen (1966).

Primio je više odlikovanja i priznanja. Nosilac je partizanske spomenice 1941. Od đačkih dana svojim književnim prilozima surađuje u raznim časopisima i publikacijama: Hrvatski borac (1928), Hrvatski domobran (1928), Naša sloga (1929, 1930), Omladina (1929, 1930, 1930-1931), Hrvatsko pravo (1930), Jutarnji list (1931), Koprive (1931), Obzor (1931,1937), Zora (1931),Seljačka misao (1937,1939), Primorje (1938), Hrvatski dnevnik (1938- 1940), Hrvatski radnik (19339), Božićnica (1940), Slobodna misao (Toronto,1940). Više njegovih reportaža objavljeno je u zborniku Kako živi narod (Zagreb, 1938). Tada se potpisivao šifrom i pseudonimima Maledicus, R. Mršić i F. Šegotić. Poslije rata

tu vrstu priloga objavljivao je u Književnim novinama (1948), Republici (1951, 1953, 1956, 1960, 1964), Matici (1957, 1958, 1967), Književnoj tribini (1959), Kulturnom radniku (1959, 1962), Telegramu (1964, 1967, 1969), Kolu (1965, 1969,1970), Našim planinama (1976, 1978) i Zadarskoj reviji (1977), te u nekim dnevnim tjednim listovima. Političke priloge i tekstove o novijoj političkoj povijesti naše zemlje počeo je za tamnovanja objavljivati u Zidnim novinama i listu Narodni front slobode (1935,1936), a potom u Seljačkoj misli (1937), Političkom vjesniku (1940), Gerilcu (1941), Ličkom partizanu (1941), Narodnom borcu (1942), Riječi žene (1942), Vjesniku (1943, 1945, 1979), Matici (1953,1954, 1955), Dometima (1982), te u više spomenica i zbornika. Za boravka u SAD surađivao je u listovima naših iseljenika: Zajedničar (Pittsburgh), Narodni list (New York) i dr. Pisao je o našim istaknutim iseljenicima i njihovim organizacijama (Matica, 1954, 1955, 1956 i Iseljenički kalendar, (1970.). Bavio se i uredničkim radom. Za boravka na robiji bio je s Otokarom Keršovanijem u uredništvu poluilegalnog lista Narodni front slobode (Sremska Mitrovica 1935, 1936), s N. Rubčićem, M. Franekićem i S. Kulenovićem pokrenuo je i uređivao antifašistički list za selo Seljačka misao (Zagreb, 1937, br. 1-20) i poslije zabrane, isti izdavači pokreću 1938. ediciju Seljačka knjižica i ilegalni list Izvještaj (1939) te iste godine ponovo Seljačku misao. U travnju 1940. Balen postaje član redakcije Političkog vjesnika (od 1941. Vjesnik radnog naroda). Ljeti iste godine radi u redakciji novopokrenutog lista Gerilac u Drvaru. Potom je uređivao list Štaba grupe NOPO za Liku

Lički partizan (1941, od 1942. partizanski vjesnik). Godine 1943. ponovno je uređivao Vjesnik, a kao komesar 11. korpusa pokrenuo je i uređivao list Za domovinu (1944). Poslije rata bio je u uredništvu lista Ministarstva privrede Lokalna privreda (1949-1951). Pokrenuo je i uređivao časopis Matice iseljenika Hrvatska Matica (1951-1959), Matičin iseljenički kalendar (1955-1959) i ediciju Matičina knjižnica, a potom i list Zagrebačka panorama (1960-1962). Izdavao je i samostalne publikacije, među njima i brošure: Staniša Opsenica (1944), Bitka kod Gračaca (Crna Lokva 1945), Istra u narodnooslobodilačkoj borbi (Split 1945), O američkim seljacima-farmerima (Beograd 1948), Rodnoj grudi (Zagreb 1951), S. M. Selakovićem i I. Vrančićem izdao je priručni leksikon (Zagreb 1967). Memoarsko djelo Zapisi i zapamćenja izdao je samo djelomice. Objavio je više prijevoda djela američkih pisaca: E. Caldwell, Duhanski put (Zagreb 1951), Gradić Estherville (Zagreb 1954, Subotnje popodne i druge novele (Zagreb 1960), E. Hemingway, Kome zvono zvoni (Zagreb 1952-1975[8], 1979); W. Faulkner, Svjetlo u augustu (Zagreb 1953, 1964, Zagreb i Ljubljana 1977), Izabrana djela, 1-9 (Zagreb 1977; F. Norris, Polip (Zagreb 1955), Crnačka poezija (Sarajevo 1956), Veliki Gatsby (Zagreb 1959) ; B. Franklin, Autobiografija (Zagreb 1960).

Djela: Robija, Zagreb, 1936 (s N. Rubčićem, P. Gregorićem i dr.), Sovjetski savez, Zagreb, 1940, Lipovac, Zagreb, 1947., Pavelić, Zagreb, 1952, Jablanac (1179-1979), Zagreb,1979., Izgubljeni na Velebitu, Zagreb, 1980.

Lit: Osuda Frlana i drugova, Jutarnji list, 22 (1933)7545, 5, Nada Sremec: Iz partizanskog dnevnika, Zagreb, 1945, 36, 105-107, 109., A. I.: Šime Balen, «Lipovac», Narodna armija, 3 (1947) 154, 4., Dane Lončar: Formiranje i rad NOO u kotaru Brinje 1941, Lika u NOBi 1941. (Zbornik), Beograd 1963, 315-316, 318-319., Slobodan Nešović: Prvo i drugo zasjedanje AVNOJa Zagreb 1963., Todor Radošević: Vojno rukovodstvo ustanka u Lici- Lika u NOB 1941, Beograd 1963, 580., ZAVNOH 1943/I i 1944/II, Zagreb 1964 i 1970., Ivan Šibl: Ratni dnevnik, Zagreb, 1966, 354, 360., Mladen Iveković: Hrvatska lijeva inteligencija 1918-1945, 1 i 2, Zagreb, 1970., Mahmud Konjhodžić: Riječi istine, Zagreb, 1975, 34, 93, 95, 144., Josip Broz Tito: Sabrana djela, 7 Beograd, 1979, 82, 289., Jefto Šašić: Ravolucionar Martin Franekić,Novska, 1979, 14-15, 26, 29, 31, 35-37, 39- 40., Vladimir Blašković: Publikacija o Jablancu, Republika 36(1980)9, 914-915., Mirko Peršen: «Vjesnik» 1940-1975, Zagreb, 1980, 13, 17-18,69-71, 73., Stjepan Vukušić: «Jablanac» Šime Balena u obzoru humanističkih tekstova o Podgorju, Senjski zbornik, 8 (1980), 427-429., Ivan Jelić: Komunistička partija Hrvatske 1937-1945, 1,Zagreb, 1981, 178-180, 2004, 274.

10. T. Žalac, 1983, 387-389.

BARIČEVIĆ, RUDOLF[11.]**,** domobranski časnik i publicist (Jablanac, 8. 4. 1914.- Zagreb. 10.11. 1999.)

slika: www. cro-eu com

Pučku školu završava u rodnom mjestu, klasičnu gimnaziju u Senju, Rijeci i Sušaku (1933.), studij prava u Zagrebu. U vrijeme NDH časnik je 369. ojačane hrvatske pukovnije na istočnom bojištu punih 17 mjeseci. U travnju 1942. promaknut je u čin poručnika. Od konca rujna 1942. ratuje na staljingradskom bojištu, gdje 29. 10. 1942. postavljen za pobočnika zapovjednika 1. bojne, praktično jedine preostale hrvatske bojne. Vodio je ratni dnevnik Pojačane hrvatske pješačke pukovnije 369, kao autentično svjedočanstvo o hrvatskim domobranima u staljingradskom paklu. (Originalni rukopis se nalazi u Hrvatskom državnom arhivu). U noći 22/23. 1. 1943. jednim od posljednjih zrakoplova što je poletio iz Staljingrada, evakuiran je zbog žutice u pozadinsku bolnicu, zatim vlakom do Lavova, odande u Stockerau, i napokon u domovinu. Članke o hrvatskim vojnicima na istočnom bojištu objavljuje u Hrvatskom narodu. Godine 1944. dolazi u Ministarstvo vanjskih poslova, imenovan je tajnikom u ministarstvu, te pri kraju rata konzulom u

Rijeci. Iz Rijeke emigrira u Italiju 1945., odatle u Argentinu, a poslije u SAD (Washington, New York). U Rimu i Buenos Airesu polazi postdiplomske studije čime stječe doktorat pravnih znanosti. Utemeljitelj je i član Hrvatskoga demokratskog odbora i Hrvatske akademije Amerike. O političkim, pravnim i gospodarskim pitanjima pisao je u emigrantskim publikacijama Hrvatska riječ i Hrvatsko slovo. Vratio se u domovinu sredinom 1991. i objavio knjigu Život u emigraciji (1993.).

Za vrijeme Banovine Hrvatske bio je u financijskoj službi, a za vrijeme Drugoga svjetskog rata u diplomatsko-konzularnoj službi sa sjedištem u Rijeci. U emigraciji dosta je putovao po američkim i europskim zemljama. Poslije uspostave Republike Hrvatske vraća se u domovinu, u Zagreb, gdje je živio sve do svoje smrti 1999.

Prva mu je pjesma objavljena 1929. u časopisu Luč, druga u časopisima Mladost i Omladina, te u novinama Zora. Književne kritike pisao je u novinama Novi list i Obzor. U emigraciji je surađivao književnim prilozima i političkim člancima u publikacijama Hrvatske seljačke stranke, te Hrvatskoj Reviji i Hrvatskoj Misli i mnogim drugim prilozima u Slobodnoj Riječi u Buenos Airesu. Zastupljen je prilogom o hrvatskom državnom pravu u The Slavonic Encyklopedia.

11. N. Bićanić, 2002, 28.

BENDELJA, BOŽO[12.], strojarski inženjer, sveučilišni profesor (Senj, 17. 11. 1913.- Sarajevo,13. 10. 1981.)

Pučku školu i gimnaziju završava u Senju, a Tehnički fakultet u Beogradu 1938. Inženjer je u Zrakoplovnoj bazi Rajlovac (1939-1941), glavni inženjer za plan u Glavnoj željezničkoj radionici u Sarajevu (1941-1949), glavni tehnolog u poduzećima «Krušik» u Valjevu (1949-1954) i «Marko Orešković» u Ličkom Osiku (1954-1955), tehnički direktor Tvornice strojeva i livnice « Jelšingrad» u Banjoj Luci (1956-1957) te generalni direktor Tvornice vagona u Kraljevu (1957-1960). Od 1960. godine je izvanredni, a od 1963. redovni profesor Strojarskog fakulteta u Sarajevu. Na istom fakultetu je dekan (1965-1969), te prorektor Sveučilišta u Sarajevu (1969-1972). Svoje stručne i znanstvene radove objavljuje u publikacijama Vazduhoplovni glasnik (1940), Saobraćajni glasnik (1950) i Ekonomski institut Sarajevo (1978). Autor je, mentor i koautor pri izradi više znanstvenih tema Zajednice za znanstveni rad. Autor je Projekta specijalne vagonske dizalice (Sarajevo, 1947; priznato novatorstvo), te Projekta instalacije za rastapanje silumina (Valjevo, 1951; priznato novatorstvo). Dao je idejni projekt za radionicu «P» u Ličkom Osiku, projekt za tvornicu radijatora «Union-Invest» Sarajevo (1965), te bio recenzent i konzultant u više projekata tvornica, sveučilišnih i srednjoškolskih udžbenika. Objavio je više udžbenika te znanstvenih i stručnih radova namijenjenih inžinjerima i studentima III. stupnja nastave. Dobio je više priznanja, među njima i

Orden rada trećega reda (1952), Orden rada sa zlatnim vijencem (1965), Orden rada sa crvenom zastavom (1970), Srebrnu plaketu «Boris Kidrič» za širenje tehničke kulture (1974).

Djela: Mašinski alat i alatne mašine, Sarajevo, 1948, 1949., Industrija alatnih mašina u svijetu i pravci njezinog razvoja, Sarajevo, 1963., Automatizacija proizvodnje, Sarajevo, 1965., Proizvodna mjerna tehnika, Sarajevo, 1975., Zamjenjivost u mašinogradnji, Sarajevo, 1977., Osnove projektovanja i ispitivanja alatnih mašina, Sarajevo, 1978., Hidraulični pogoni alatnih mašina, Sarajevo, 1979.

12. **Z. Fraj, 1983, 636-637. V. Doleček, 1981-82, 519-522.**

BEGRY, FRANJO KSAVER[13.], pedagoški pisac (Senj, 1795. - ? 1871.)

U Temišvaru je pohađao humaniora, u Zagrebu filozofiju, u Grazu jednu godinu teologiju, a u Beču je završio pedagogiju. Od 1819. do 1821. bio je učitelj u Bjelovaru, zatim nadučitelj u Otočcu (do 1822), u šajkaškom bataljunu u Titelu (do 1833), potom u Zemunu, odakle 1847. odlazi u Pančevo za krajiškoga školskog nadzornika te u Temišvar gdje je bio vrhovni nadzornik narodnih škola. U mirovinu odlazi 1850. ali je i dalje poučavao u Pečuhu i Otočcu. Begry je poznavao njemački, latinski i talijanski jezik. Uglavnom je pisao na njemačkom jeziku. Uredio je i izdao antologijske zbirke Sammlung von Denksprüchen, Erzählungen und Lieder (Pešta 1830), Die Blühten (Osijek 1833) i Jugenderzählungen (Osijek 1845). Napisao je nekoliko udžbenika

donijevši u nekima razgovore i popise riječi s usporednim tekstovima na njemačkom i „horvatsko-slavonskom jeziku“. Dopisivao se s Babukićem i Gajem u svezi raspačavanja i tiskanja svojih knjiga.

13. E. Palanović, 1983, 598.

BELAVIĆ, MIRKO·[0], profesor, planinar, (Rapain Klanac,14. 1. 1937.)

Osnovnu školu pohađao u Rapain Klancu, ginaziju u Senju, a matematiku je diplomirao na Prirodno- matermatičkom fakultetu u Zagrebu godine 1961. Od 1961. do 1962. radi u Osnovnoj školi u Brinju a od 1962. sve do umirovljenja 2001. u gimnaziji i Srednjoj školi u Senju. Za predan i stručan rad godine 1999. stječe zvanje profesora mentora. Odlikovan je Poveljom Općine Senj 1985., Redom Danice Hrvatske s likom Antuna Radića 1996. i Nagradom Grada Senja za životno djelo 2002. godine. Vrlo aktivno djeluje u Klubu maturanata Senjske gimnazije i Planinarskom društvu „Zavižan“ Senj. Posebice je zapažena njegova aktivnost u Hrvatskom planinarskom društvu „Zavižan“ čiji je član od davne 1975. a njegov predsjednik od 1978. do 2000. godine. Članom Upravnog odbora je sve do 2007. Prije toga godine 2003. vodio je i osnovnu planinarsku školu. Veliki je znalac hrvatskih planina, putova i planinskioh markacija. Uređivao je i markirao staze po Sjevernom Velebitu, organizirao pošumljavanje Senjskoga bila, držao predavanje za planinare, sudjelovao u organiziranju (1978) logorovanja na Štirovači, koje se redovito održavaju sve do danas. Vrlo aktivno je sudjelovao u sređivanju dokumentacije vlasništva

planinarske kuće u Sijasetu, uređivanju skloništa u Krivome Putu, kao i na uređivanju i markiranju dužinskog puta Siča-Plančice-Alan primorskom padinom Velebita. Dao je i idejno rješenje i napisao tekst vodiča Senjske obilaznice koja u dužini od 50 kilometara povezuje područje Krivoga Puta i Senjskoga bila, koja je otvorena 2008.

Surađuje i piše u časopisu Hrvataskog planinarskog saveza (1985, 1990, 1991, 1994, 1996, 2000, 2004, 2006, 2007, 2008.) objavljujući mnoge članke o povijesti i radu Društva. Za planinarske zasluge odlikovan je Plaketom Društva 1980., Srebrnim znakom HPS-a 1990., Zlanim znakom HPS-a 2000., i Plaketom HPS-a 2008. godine.

o.. Podatke osobno kazao M. Belavić

BENZIJA, BRANKO[14], pjesnik (Starigrad, 1912.- Sv. Juraj, 1985.)

Osnovnu školu i gimnaziju završio u Senju. Studija matematike i fizike počeo u Ljubljani, nastavio u Zagrebu i tu diplomirao godine 1934. Gajio je veliku ljubav prema glazbi i književnosti, klasičnim jezicima i staroslavenskoj tj. glagoljaškoj baštini. Kao profesor najprije radi u Travniku, zatim u Strumici i Prizrenu, a tek od 1939. radi u Senjskoj gimnaziji. Hrvatsku vojsku služi u domobranskim postrojbama. Od 1944. je u Beču pri Crvenom križu. Nakon rata ostaje u Beču i radi kao profesor na gimnaziji u Weidhofen an der Thaya sve do odlaska u mirovinu 1975. godine. Izvan Domovine piše stihove, prevodi Rilkea, surađuje u glasilima Gradišćanskih Hrvata i proučava glagoljsku baštinu.

Napisao je zbirku pjesama Kraj refula posvećenu Hrvatima u Gradišću.
Nakon odlaska u mirovinu, vraća se u Sv. Juraj gdje nastavlja i dalje pisati poeziju. Tragično je preminuo 1985. godine i pokopan u mjesnom groblju Sv. Juraj.
Djela: Kraj refula, Rijeka, 1994.

14. S. Radičević, 2003, 247.

BINIČKI, FRAN[15.], svećenik i pisac (Mušaluk, 11. 7. 1875.- Lički Osik, 1. 5. 1945.)

slika: croatia.ch

Pučku školu završava u Ličkom Osiku, a gimnaziju u Gospiću. Godine 1896. odlazi na studije u Senj gdje je zatekao mladost koja je poput njega bila ponesena hrvatskim pravaškim idejama. Studirajući u Senju Fran je zadržao svoj oporbeni stav i veliku tvrdoglavost zbog koje je često imao teškoća u komuniciranju s drugima. Nakon završetka bogoslovije u Senju, biskup ga je

imenovao za nadstojnika senjskoga Ožegovićianuma i uskoro ga postavio za novljanskog kapelana a onda ga poslao da nastavi studij u isusovačkom Canisianumu u tirolskom Innsbrucku u Austriji. Godine 1902. doktorirao je i vratio se u Senj, gdje ga je biskup imenovao za sjemenišnoga duhovnika i za profesora crkvenog prava i povijesti, a zatim i za profesora staroga crkvenoga hrvatskoga jezika. Biničkom je Senj odgovarao zbog velikog angažiranja u Katoličkoj akciji i u Mahnićevu Katoličkom pokretu. Kao rezultat takve povezanosti Binički je u Senju dobio uređivanje časopisa Hrvatska straža. Uz iscrpljujuću publicističku aktivnost Binički je bio duhovnik senjskog sjemeništa, pa dijecezanskoga fiskusa, nadstojnika, i napokon podravnatelja senjskog sjemeništa. Iz Senja je 1906. godine kumovao prvom društvu katoličke sveučilišne mladeži utemeljenomu u Zagrebu, kojemu je dao ime Domagoj, te tako učinio da se ime toga staroga hrvatskiga vladara poznatog po oštrini i čvrstoći svoga hrvatstva proširi među hrvatskom akademskom mladeži kao simbol hrvatskoga katoličkoga pripadanja. Bio je to začetak poznatoga domagojskog pokreta u Hrvatkoj. Za svoj rad Binički je dobio odlikovanje Sv. Oca pape Pija X. udjelivši mu titulu „prisjednika duhovnog stola i tutulu monsinjora. Umro je 1. svibnja 1935.

Djela: Ante Starčević, Zagreb, 1900., Grgur Ninski, Senj, 1900., Zlatno veslo, Beč, 1907., Tvrtko, Sarajevo, 1908., Krštenje Hrvata, Senj, 1910., Predziđe kršćanstva, Zagreb, 1924., Ivan Hrvaćanin, Zagreb, 1926., Na ruševinama, Zagreb, 1940., Moja tamnovanja, Zagreb, 1941., N. Bičanić, 1995, 327-334.

BLAŽIOLOVIĆ, JAKOV[16.] (Blasiolis), svećenik, (Senj, 15. st.- Rim, 1513.)

Senjski biskup i prevoditelj. Godine 1496. preveo je s talijanskoga na hrvatskostaroslavenski čuveni priručnik milanskoga franjevca Michela de Carcanna „La confessione generale (Spovid općena), jedina hrvatska inkunabula neliturgijskoga sadržaja. To je jedna od prvih knjiga tiskana u Hrvatskoj na hrvatskom jeziku i to na čakavskom dijalektu. Znatno je pridonio stvaranju hrvatske teološke terminologije. Od 1501. je senjski biskup, i od 1504. opat benediktinskog samostana Sv Jurja kod Senja.

16. I. Dumbović, 2005, 353.

BOBINAC, KRUNOSLAV[17.], statističar (Senj, 25. 4. 1871- Zagreb, 7. 11. 1908.).

Osnovnu i srednju školu pohađao u Senju, studirao pravo u Zagrebu, a doktorat stekao godine 1893. Jedno vrijeme radi u sudu, a od 1894. u zagrebačkom Statističkom uredu. Od 1907. predsjednik je Zemaljskog povjerenstva za nazivlje općina i prebivališta. Surađuje u Mjesečniku pravničkog društva u Zagrebu (1896, 1-10) i Viestniku Kr. Statističkog ureda u Zagrebu (1900,knj. 2). Piše o poslovanju sudova u kaznenim predmetima i razvitku pošte te obrađuje statističke podatke o natalitetu, mortalitetu u časopisima sjeverne Hrvatske. Bio je i član Pravničkog društva u Zagrebu (1893) i Društva za pučku prosvjetu (1902).

Lit: Dr. Krunoslav Bobinac, Pučka prosvjeta, 2(1908) 12, 120., Krunoslav Bobinac, Mjesečnik pravničkog društva u Zagrebu, 34(1908) 12, 1102-1103.

17. M. Despot, 1989, 54.

BOGOVIĆ, MILE[18.], biskup i crkveni povjesničar (Cerovac kod Slunja, 7. 1. 1939.)

slika: www. lika-online. com

Mile Bogović rođen je u selu Cerovac, općina Slunj, 8. siječnja 1939. godine. Prva četiri razreda osnovne škole pohađao je u susjednom Nikšicu, kraj Slunja, slijedeća dva razreda u klasičnoj gimnaziji u Pazinu, a 7. i 8. razred u osmogodišnjoj školi u Slunju.Više razrede tadašnje gimnazije završio je u Srednjoj vjerskoj školi za spremanje svećenika u Pazinu gdje je i maturirao 1958. godine. Iste godine započinje studij teologije na Visokoj teološkoj školi u Pazinu (1958-1965.). Za svećenika je zaređen 28. lipnja 1964. godine. U kolovozu iste godine imenovan je kapelanom u Senju i upraviteljem župe Krivi Put, gdje ostaje jednu školsku godinu

kroz koju je položio petu godinu na Visokoj teološkoj školi u Pazinu stekavši tzv. apsolutorij. Nakon toga poglavari ga šalju na studij crkvene povijesti u Rim. Nastanjen je bio u Hrvatskom zavodu Sv.Jeronima, a crkvenu povijest slušao i završio na Fakultetu crkvene povijesti Papinskog sveučilišta Gregoriana. Doktorsku tezu Chiesa cattolica e gli ortodossi in Dalmazia durante la Repubblica veneta nei secoli XVII. e XVIII. obranio je na istom fakultetu 21. lipnja 1971.

Vrativši se ljeti 1971. iz Rima u Rijeku preuzima dužnost tajnika nadbiskupa dr. Viktora Burića i profesora crkvene povijesti na Visokoj bogoslovnoj školi. Predavao je opću i nacionalnu crkvenu povijest, staroslavenski i metodologiju znanstvenoga rada, starokršćansku arheologiju, istočno bogoslovlje, povijest umjetnosti i misiologiju. Akademske godine 1973/74. boravi ponovno u Rimu gdje istražuje povijest Crkve u Hrvata. Po povratku 1974. imenovan je rektorom spomenute škole. Od 1981. do 1985. upravljao je župom Praputnjak, a od 1993. do 1996. bio je generalni vikar riječko-senjskoga nadbiskupa dr. Antona Tamaruta. Nastupao je na brojnim znanstvenim simpozijima, a često predaje na međunarodnim susretima o međunacionalnim i međuvjerskim odnosima na Balkanu. Prvi je urednik Riječkog teološkog časopisa. Godine 1997. imenovan je papinskim kapelanom s naslovom monsinjora, a 4. lipnja 1999. naslovnim biskupom Tamate i pomoćnim riječko-senjskim sa sjedištem u Gospiću, posebnim zadatkom da ispita mogućnost osnivanja nove biskupije sa sjedištem u Gaspiću. Nakon svoga izvješća poslanog u Rim, Sveta stolica 25. svibnja 2000. proglašava

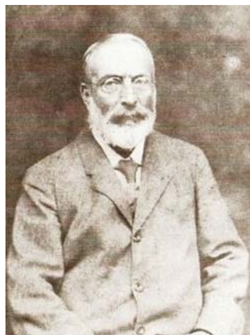
utemeljenje Gospićko-senjske biskupije i ujedno ga imenuje prvim gospićko-senjskim biskupom. Nakon toga ubrzo postaje članom stalnog vijeća Hrvatske biskupske konferencije i predsjednik Vijeća HBK za laike. Inicijator je izgradnje Crkve hrvatskih mučenika na Udbini.

Njegova znanstvena djelatnost može se podjeliiti na tri područja: odnosi s pravoslavnom crkvom, hrvatski glagoljizam i povijest biskupija Senjske i Modruške ili Krbavske.

Djela: Katolička crkva i pravoslavlje u Dalmaciji za vrijeme mletačke vladavine, Analecta Croatica Christiana vol. XIV., Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1982., XVI, 188. Glagoljica u Senju- povodom 500. obljetnice senjskog glagoljsog misala i glagoljske tiskare u Senju. Jadranska tiskara, Senj, 1994. Hrvatsko glagoljsko tisućljeće, posebno izdanje i poseban broj časopisa Senjski zbornik, 25, 1998.

18. B. Ljubović, 2004, 9-18. A. Lešić, 1989, 89.

BRIXY, IVAN[19.], pedagog (Brinje, 28. 6. 1851-Zagreb, 5. 3. 1929.)

slika: www. cro-eu-com

Gimnaziju je polazio u Senju, a Učiteljsku školu u Petrinji. Kao učitelj je radio u Ledenicama kod Novoga Vinodolskoga od 1870-1872. godine. Iza toga je upućen na posebne tečajeve ručnog rada u Švedsku gdje je osposobljen za prirodoslovnu grupu predmeta. Predaje ručni rad u građanskoj školi u Petrovaradinu (1872-1881) i dvorezbarskoj školi u Ogulinu (1881- 1893). U Ogulinu osniva urarsku školu sa statusom stručne škole za kućni obrt, urarstvo i strojarstvo. Izradio je njezin statut i nastavnu osnovu te bio njezin voditelj od 1887-1891. Od 1893. postaje glavni učitelj i profesor u muškoj Učiteljskoj školi u Zagrebu, gdje i ostaje sve do umirovljenja godine 1909. Predaje ručni rad, fiziku i kemiju s posebnim izvođenjem pokusa i praktičnim radovima učenika. Kao umirovljenik radio je od 1919 do 1923. godine u fizikalnom kabinetu Sveučilišta u Zagrebu. Njegovo ime je vezano u hrvatskom školstvu uz ručni rad pod nazivom «slöjd» koji se do Prvoga svjetskog rata predavao kao obvezatan predmet u muškim učiteljskim školama. Napisao je priručnik za obuku ručnog rada sa shematskim pregledom načela obuke po sustavu Otona Salomona (Švedska), s uputama za izradbu modela, popisom oruđa i pregledom praktičnih vježbi. U Hrvatskom pedagoško-književnom zboru vodio je sekciju za prirodoznanstvo te gospodarstvo i ručni rad. Pripremao je uspješne izložbe učeničkih radova, dobio je izložbenu kolajnu na Milenijskoj izložbi u Budimpešti 1896. Među tiskanim radovima se ističu Brzojav bez žica, Vjerni drug 1910-11., Slöjd, Hrvatski učitelj, 1894, 6, 12. i Ručni rad u našim pučkim školama, Napredak, 1895, 20. Knjige su mu praktične i razumljive.

Djela: Rukovod za obuku u slöjdu, Zagreb, 1895., Nacrti modela za slöjd po petom švedskom izdanju za hrvatske škole, Zagreb, 1896., Fizika i kemija za više pučke škole i slične zavode, Zagreb, 1903.

Lit.: M. Pejnović, Fizika i kemija za više pučke škole i slične zavode, Napredak, 44 (1903) 46, 731-732., Trojica zaslužnih nastavnika, Hrvatski učiteljski dom, 2 (1909) 21, 213- 214., A. Cuvaj: Građa za povijest školstva, 6-7, 1911., Umjetnina hrvatskoga nastavnika, Sriemske novine, 27(1914)9 3., A. Tunkl, Umro profesor Ivan Brixy, Napredak, 69(1929) 9/10, 394-395.

19- T. Žalac, 1989, 325.

BRLETIĆ, MATO[20.], učitelj crtanja i krasopisa (Podatci o životu i školovanju nepoznati)

Zna se da je radio kao učitelj u Otočcu oko 1858. do 1861, te u Senju oko 1864. gdje je kao nadučitelj pučke škole 1876/77. Poučavao je krasopis i risanje u senjskoj gimnaziji. Godine 1861. izradio je i izdao obojenu litografiju-vedutu Otočca. Na prvoj gospodarskoj izložbi u Zagrebu 1864. izložio je uz vlastite radove (pogled na Senj, dvije morske životinje, djevojke u narodnoj nošnji) i radove svojih đaka. Objavio je udžbenik Predpisi za krasopis srpskim i pismeni u naših pučkih učionah (Senj 1869).

Lit,: Otočac u drugoj Krajiškoj pukovniji.Nacrtan i bojadisan po Mati Brletiću. Naše gore list, 3(1863) 35, , 270. Katalog I gospodarske izložbe, Zagreb 1864, 245. Program kraljevske Više gimnazije u

Senju, 1876/77. A. Cuvaj: Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske I Slavonije, 5. Zagreb, 1910. M. Schneider: Vedute XIX. stoljeća u grafici (katalog izložbe) Zagreb, 1968. 17, 106, 175. M. Schneider: Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940. (katalog izložbe), Zagreb 1977, 17.

20. M. Schneider, 1989, 336.

BURIĆ, JOSIP[21.], svećenik, arhivist i povjesničar (Kraljevica, 13. 4. 1910- Rim, 4. 3. 1997.)

Pučku školu završava u Kraljevici i prva tri razreda građanske škole, nakon toga prelazi u treći razred gimnazije u Požegi, nakratko, prelazi u Zagreb i polaže niže razrede gimnazije(1925). U Dječjem sjemeništu na Šalati (1929) završava više razrede gimnazije. Teologiju studira na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu (1929-1933). Za svećenika je zaređen 1933. Kao kapelan službuje u Jelenju (1933-1935), biskupski je tajnik, ceremonijar i bilježnik Duhovnog stola (1935- 1945). Osim toga je od 1935. pa sve do zatvaranja Sjemeništa ((1940) predavao crkvenu povijest na Bogoslovnom sjemeništu u Senju. Najviše je u to vrijeme boravio u Biskupskom arhivu, koji je sređivao i ispisivao sve što je značajnije za povijest biskupija Senjske i Modruške ili Krbavske.

Ratne dane provodi u Senju. Pri koncu Drugoga svjetskog rata za dlaku je izbjegao sudbinu mnogih ondašnjih svećenika koji su stradali od strane partizanske vlasti, pa je otišao put Trsta, a iz Trsta preko Padove u Rim. U Rimu je u Hrvatskom zavodu sv. Jeronima preuzeo dužnost zavodskog knjižničara, arhivara, orguljaša, a

ujedno je i pohađao fakultet crkvene povijesti na Gregorijani, gdje je godine 1948. doktorirao na temu Biskupije Senjska i Modruška za vrijeme biskupa Ivana Antuna Benzonija (1740- 1745).

Burić napušta Zavod 1955. i odlazi u briksensku biskupiju (Brixen) za kapelana u župi Taisten. Iz zdravstvenih razloga odlazi u Piemont i sve do 1961. je kapelan njemačkih sestara «Naše Gospe». Potom je godinu dana kod salvatorijanaca u Chieriju (kod Torina), zatim 1962. na poziv mons. Fabijana Veraje dolazi u Grottaferrau kraj Rima. Tu ostaje sve do kraja svoga života. Umro je 4. ožujka 1997. u Rimu i pokopan na rimskom groblju Campo Verano u grobnici Hrvatskog zavoda sv. Jeronima.

Surađivao je u mnogim časopisima i biltenima. Glavni dio svoga radnog vremena provodio je u rimskom arhivu, najviše u Vatikanu i u Propagandnom povijesnom arhivu, pa je iza njega ostalo veliki broj svezaka, proučivši bolje od ijednog Hrvata do tada vatikanski arhiv i sve što je zapisano o hrvatskim krajevima i njegovoj rodnoj biskupiji. Objavio je relativno malo, a i to je malo poznato, jer je dosta toga objavljivao pod raznim šiframa i pseudonimima.

Djela: Iz prošlosti Kraljevice, Opatija, 1990., Hrvatska crkvena pjesmarica, Rim, 1949., Hrvatske božićne pjesme, Rim, 1949., Hrvatska pjesmarica, Rim, 1951.

21. M. Bogović, 1999, 137-141.

BUTKOVIĆ, MILE – PODGORAC[22.], pjesnik (Panos kraj Jablanca 26. IV. 1947.-)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju pa nakon toga se zapošljava kao financijsko-knjigovodstveni službenik. Živi u Senju i u mirovini je. Sada se nalazi na mjestu tajnika Matice hrvatske Senj. Pisanjem stihova počeo je još u vrijeme đačkih dana. Prvu pjesmu objavio je tek u 26.- oj godini dok je svoju prvu zbirku Utočišta objavio 1987. godine. Povremeno piše i objavljuje pjesme u ponajviše u Usponima te Senjskom književnom ognjištu. Pisao je nekoliko recenzija književnicima iz Senjskog književnog kruga. U njegovim pjesmama se ističe profinjena osjećajnost i darovito zapažanje svijeta oko sebe, kako kaže Ante Dabo u osvrtu na njegovu zbirku pjesama San i zrcaljenje, objavljene 2007. u izdanju Senjskog književnog ognjišta i Matice hrvatske Senj. Tiskao je i zbirke i rukoveti pjesama Prstenovi neba 1993., Sloboda krila 1994., Žeđ školjke 1997. i Kap vječnosti 2003. Uz to piše i prozu u književnoj periodici i novinama.

Književnik Ante Dabo kaže da je Mile Butković-Podgorac ponajprije i ponajviše pjesnik ljubavi, potom zavičaja, refleksije, nasluta, bljeskovite misli, isječka slike i trenutka, suptilan je i podosta tugaljiv lirik bogomdanih nadahnuća, iskrenoga doživljaja, proživljavanja i suosjećanja . Treba se uvjeriti u to i čitati spomenuto.

22. M. Butković-Podgorac, 2007, 99-103.

C

CARDINALIBUS DE PENSAURO, IVAN de[23.], senjski biskup (Pesaro, Italija sredina XIV. st. Senj, 2. 4. 1392.)

Senjski je biskup u drugoj polovini XIV. st. Doktorat prava stekao je vjerojatno u Padovi. U spisima zagrebačkog Kaptola spominje se prvi put od 1377. kao kanonik lektor kada je dobio posjed Jalševec. Bio je također generalni vikar zagrebačkog biskupa Demetrija. U borbi oko prijestolja nakon smrti Ludovika Anžuvinca 1382 stao je na stranu udove kraljice Jelisavete i njezine kćeri Marije. Kako je novi zagrebački biskup Pavao Horvat bio jedan od vođa protivne stranke, sva je prilika da ga je skinuo s lektorske časti, jer je Ivan 1384. kupio u Gornjem gradu kuću vjerojatno da izbjegne dalje progone. Te godine spominje se kao kolektor papinske desetine u Zagrebačkoj biskupiji. Na nagovor svojih zaštitnika, imenovan je 17. 7. 1386. senjskim biskupom, a kralj Žigmund imenovao ga je svojim namjesnikom za Hrvatsku i Dalmaciju (rujan, 1389.travanj, 1392.). Kao kraljevski namjesnik u Zadru je od 28. 8. 1388. do 25. 8. 1389. sudio u sporu između Zadrana i Šibenčana oko četiriju otočića. Spor je riješen Zadranima u prilog. Godine 1389. kažnjen je globom od 100 zlatnika što nije došao u splitski sinod. Njegov sinovac i nasljednik na senjskoj biskupskoj stolici Leonardo podigao mu je grobnicu u senjskoj katedrali u zidu između sakristije i svetišta.

Lit,: D. Farlati: Illiricum sacrum, 4. Venetiis 1769, 122-123. M. Sladović: Povesti biskupijah senjske i modruške ili krbavske, Trst, 1856. 168. I. Krst. Tkalčić: Povjestni spomenici Zagrebačke biskupije XII. i XIII. stoljeća, 2, Zagreb 1874, 306. Isti: Povjestni spomenici slob. kralj. grada Zagreba, 1, Zagreb, 1889, 291, 306. C. Eubel: Hierarchia chatholica medii aevi, 1, Monasterii 1913, 451. Lj. Ivančan: Ivan V. de Cardinalibus de Pensauro , Službeni vjesnik Biskupije senjske i modruške ili krbavske, 14(1929) 1, 29- 31. Isti: Podaci o zagrebačkim kanonicima od 1193. do 1924. (rkap. u arhivu JAZU , 114. S. Antoljak: Zadarski knez Pavao Zrinski, Radovi Instituta JAZU u Zadru, 20 (1973) , 115. J. Stipišić i M. Šamšalović: Diplomatički zbornik, 16, Zagreb, 1976.

23. M. Bogović, 1983, 586.

CARDINALIBUS DE PENSAURO, LEONARDO de[24], senjski biskup i diplomat (Pesaro, Italija, sredina XIV. st. Senj, 1401/ 02.)

U Padovi je završio pravo i stekao naslov „decretorum doctor". Poput strica Ivana uputio se u Hrvatsku i Ugarsku. Prvi put spominje se 1390. kao zagrebački kanonik i arhiđakon te generalni vikar ostrogonskog nadbiskupa među sucima koji su sudili budimskog župnika. Naslijedio je strica u senjskoj biskupiji, što je potvrdio papa Bonifacije IX 29. 6. 1392. Umro je u Senju potkraj 1401. ili početkom 1402. Pokopan je u grobnici koju je dao sagraditi u katedrali svome prethodniku. Cardinalibus je bio ugledna osoba u državnom i crkvenom životu Hrvatske i Ugarske pa je zbog toga

mnogo izbivao iz Biskupije. Godine 1399. piše mu Bonifacije IX. da podijeli gorički arhiđakonat Petru Gallusu, a 1401. da zajedno s ostrogonskim nadbiskupom primi zakletvu vjernosti od novoimenovana vackog biskupa Nikole. Na njegovu molbu kralj Žigmund podjeljuje 25. X. 1392. senjskom kaptolu pečat. Ivan Frankopan Krčki, ban Hrvatske i Dalmacije šalje ga u travnju 1393. u Veneciju da traži tri oružane galije za borbu protiv Zadrana, koji se nisu htjeli pokoriti banu kojega je postavio kralj Žigmund, a 1397. povjerena mu je istraga o krivici Zadrana za smrt kraljice Jelisavete i za njihov rad na uvođenju nove vlasti.

Lit,: D. Farlati: Illiricum sacrum, 4. Venetiis 1769, 123-124. E. Sladović: Povesti biskupijah senjske i modruške ili krbavske, Trst, 1856. 97-98, 169. I. Krst. Tkalčić: Povjestni spomenici slobodnog kraljevskog grada Zagreba, I. Zagreb, 1889. V. Klaič: Krčki knezovi Frankopani, I. Zagreb, 1901. 186. C. Eubel: Hierarchia catholica medii aevi, I. Monasterii 1913, 451. Lj. Ivančan: Leonardo de Cardinalibus de Pansauro, Službeni vjesnik Biskupije senjske i modruške ili krbavske, 14 (1929) I, 31-32. Isti: Podaci o zagrebačkim kanonicima od 1193. do 1924. (rkp.u arhivi JAZU, 121-122.) V. Klaić: Povijest Hrvata, 2.Zagreb 1972, 304-324. J. Stipišić: Diplomatički zbornik, 17. Zagreb 1981.

24. M. Bogović, 1983, 586.

CHUDOBA, DINKO[25.], novinar (Senj, 19. 12. 1893.- Zagreb, 17. 12. 1959.)

Pučku školu završio u Senju 1903., gimnaziju u Zagrebu 1912., farmaciju studirao u Beču, Pragu i Zagrebu, gdje je 1917. diplomirao. Do 1938. radio je po ljekarnama, potom je član redakcije Novosti (1938-1941) i tajnik Narodnog lista (1955-1959). Član je Hrvatskog novinarskog društva od 1914., poslije Društva novinara Hrvatske. Pokrenuo je i uređivao humorističke listove Šišmiš (1915-1917), i Pilule (1921-1924) te uređivao Malu kazališnu biblioteku. Pisao je crtice iz suvremenog života, ugođajne i šaljive pjesme, putopise, humoreske i vodvilje, te članke iz kulture za publikacije: Pobratim (1911/12), Koprive (1912, 1914, 1937), Šišmiš (1915-1917), Danica (1934, 1937), Svijet (1937), Mali Istranin (1940) i dr. Služio se pseudonimima i šiframa Ines, Dinko T. Vragoba, Vragoba Senjanin. Surađivao je na Radio- Zagrebu. Vodvilj zagrebački tramvaj izveden je u Zagrebu 1923, a „trialog“ Razgovor ugodni 1933. Skupljao je narodne šale i priče iz senjskog kraja, koje je djelomice tiskao Pavao Tijan u Zborniku za narodni život i običaje Južnih Slavena (1939, 1940). Autor je tekstova za dvadesetak dječjih slikovnica. Sabrao je pjevačke scene za male pozornice i kabarete (Veseli šansoni, 1935) te zbirku spomenarskih sastavaka (Tratinčice, 1932). Napisao je popularne priručnike o receptiranju i osnovama medicinske terminologije. Autor je Muzičkog priručnika s rječnikom i tumačenjem glazbenih izraza i znakova. U rukopisu je ostavio Rječnik stranih riječi.

Djela: U prvom nagnuću, Zagreb, 1915, Marginalije, Zagreb, 1919, Zagrebački tramvaj, Zagreb, 1921, Osnovna pouka o receptiranju, Zagreb, 1932, Osnovna medicinska terminologija, Zagreb, 1937, Horoskop za proricanje budućnosti, Berlin 1945, Muzički priručnik, Zagreb, 1946, Muzički rječnik, Zagreb, 1958.

25. D. D. Detoni, 1989, 654-655

CIHLAR, MILUTIN NEHAJEV[26.], književnik, (Senj, 25. 11. 1880.- Zagreb, 7. 4. 1931.)

slika: www. klub. susacana hr

Pučku školu završava u Senju, gimnaziju pohađa do šestog razreda u Senju, a zadnja dva razreda u Zagrebu, gdje je i maturirao. Kraljevsku realnu gimnaziju u Senju je morao napustiti zbog sukoba s rigidnom školskom stegom. Nakon velike mature Nehajev odlazi studirati kemiju u Beč pa je tamo godine 1903. doktorirao filozofiju. Pisao je književne i kazališne kritike, eseje, studije, novele, drame i romane. Radeći u Zadru na hrvatskoj gimnaziji pokreće časopis „Lovor". Kasnije odlazi u Zagreb gdje postaje suradnikom uglednog časopisa „Obzor". Dvije godine kasnije

odlazi u Trst i uređuje tršćanski list Balkan. U Križevcima radi kao asistent u Agrikulturno-kemijskom zavodu i nakon trogodišnjeg boravka u Križevcima vraća se u Zagreb gdje se potpuno posvećuje književnom i novinarskom radu sve do kraja života.

U mladosti je pisao pjesme, a pisao je i drame (Život, Spasitelj, Klupa na mjesečini). Drame Prijelom i Svjećica izvedene su 1898. godine u Hrvatskom narodnom kazalištu. Objavio je tri romana: Bijeg (1909), Vuci (1928) i Rakovica (1932). Prikazao je više domaćih pisaca 19. st. (Vraz, Šenoa, Đalski, Kranjčević, Leskovar i dr.) Pisao je oglede o istaknutim predstavnicima novije svjetske književnosti (Ibsen, Strindberg).

26. Nikolić, Sonja i N. Tinajstić, 2006, 271-292. D. Babić, 1989, 169.

CIHLAR, VATROSLAV SLAVKO[27.], novinar i književnik, (Senj, 3. 8.1896- Rijeka, 2.1.1967.)

slika: www. klub-susacana. hr

Mlađi je brat književnika Milutina Nehajeva. Pučku školu završava u Senju, nautičku pohađa u Bakru, a završava u Kotoru

1913. Književne radove objavljuje u đačkom listu „Novi život“ i time postaje napredni srednjoškolski politički djelatnik. U svakoj prilici pruža otpor onodobnom režimu. S vremenom postaje istaknuti javni djelatnik u području publicistike, objavljujući radove prije Prvoga svjetskog rata a i u razdoblju između dva rata. Osnivač je i urednik Nakladnog zavoda Jugoslavije i suradnik listova Avanti i Obzor. Piše feljtone, eseje i povijesti Hrvatskog primorja. Objavio je preko stotinu književnih radova. Poslije prvoga svjetskog rata odlazi u Beč i nastavlja studij sociologije i kulturne povijesti. Služio se s nekoliko europskih jezika. Poslije Drugoga svjetskog rata dolazi u Rijeku i 1947. godine postaje direktorom Pomorskog muzeja u Rijeci. Stanovao je u Opatiji. Članom Društva hrvatskih književnika postao je godine 1963. Prikupio je obimnu građu iz pomorske prošlosti primorskih i otočnih luka i gradova Hrvatskog primorja, a isto tako prikupio je i veliki arhivski materijal za povijest riječkog kazališta. Umro je u 72. godini života u Rijeci.

Djela: Hrvatsko pitanje i amputacija, Zagreb, 1928.

27. B. Krmpotić, 1973, 403-414

Ć

ĆOLIĆ, JURAJ VUK[28.] (Chiolich de Lovensberg, Georgius Wolfgangus), povjesničar, biskup senjski i modruški, (Senj, 28. 5. 1699.-Rim, 3. 1. 1764.).

Za svećenika se zaređuje 1723., a u doktora teologije promoviran je 1727. godine u Grazu. Kao generalni vikar radi od 1725. do 1746. godine u Senjsko-modruškoj biskupiji. Nakon smrti biskupa Pohmajevića i Benzonija kapitularni je vikar, a uz to jedno vrijeme i brinjski župnik. Preporukom senjskoga i modruškog kaptola, te gradskog magistrata u Senju, carica Marija Terezija imenovala ga je 1746. godine senjskim i modruškim biskupom, što je papa Benedikt XIV. iste godine potvrdio. Carica mu je dodijelila ugarski barunat (1753). Bio je carsko-kraljevski tajni savjetnik i sudionik u radu hrvatskih i ugarskih sabora. Nakom smrti zagrebačkog biskupa J. Branjuga, uzalud je nastojao postati njegovim nasljednikom. Kao biskup, Ćolić se brinuo za izobrazbu i stegu klera te je za svoje biskupije da na račun „Cassae parochorum“ u Požunu, mogu slati nekoliko klerika na studije u Graz. Osobno je zaslužan za uređenje senjske katedrale: podignuo je tri mramorna oltara, novu mramornu krstionicu, dao oslikati katedralni strop te darežljivošću Klare Vukdragović, sestre pjesnika M. A. Kuhačevića, nabavio mramornu propovjedaonicu.

Napisao je nekoliko djela o prošlosti Senjske i Modručke biskupije. Njegove rukopise objavio je J. G. Schwandtner u djelu

Catalogus episcoporum Segniensium; Catalogus episcoporum Corbaviensium seu Modrussiensium, Inscriptioes, quae Segnniae, Ottocii et in opido S. Georgii crnuntur. Neke spise uvrstio je Sladović u djelo Povesti biskupijah. Ćolićevi suvremenici iznose vrlo oprečna mišljenja o njemu. Jedni ga hvale, a drugi kude. Stvarajući smutnju među senjskim patricijama bio je optužen u Beču. Stoga je morao napustiti Senj i nije se više vraćao u nj do svoje smrti.

28. M. Bogović, 1993, 155-156.

ĆOLIĆ, KARLO NIKOLA[29]., profesor, vojni inženjer (Brinje, 1784-Senj, 1850.)

Inženjersku vojnu akademiju završio u Beču. Sudjelovao u ratovima protiv Francuza 1809,a 1810. profesor je povijesti i zemljopisa u kadetskoj školi u Olomouncu. Sudjeluje u Napoleonovoj vojni na Rusiju 1812. Na Berezini Napoleon ga odlikuje križem i promiče u zapovjednika bataljuna. Oko dvadeset godina ostao je majorom u austrijskoj službi, jer bečki Dvor nije rado promicao časnike koji su služili u Napoleonovoj Grande Armee. Generalom je imenovan tek kada je dovršio planove i najvećim dijelom sagradio novu cestu Gospić-Karlobag, konačno završenu 1845 (kao crtač na projektu radio je i Mićo Latas, narednik u građevnom uredu, potonji Omer-paša). Nakon umirovljenja 1834. nastanio se u Senju, gdje je 1841-49. bio gradski sudac. Bavio se višom matematikom i graditeljstvom. Izradio je nacrte za prvi lančani

most preko Dunava između Budima i Pešte te napisao, u ono vrijeme vrlo cijenjeno, djelo o sustavu utvrda.

Djela: Neues Befestigungs.System, oder das Gleichgewicht zwischen Angreifer und Vertheidiger, Wien 1828.

Lit,: C. Wurzbach: Biographisches Lexikon des Keiserhums Oesterreich, 2 Wien 1857,334, I. Tkalec: Uspomene iz Hrvatske, Zagreb, 1945, 35, 306-307.

29. A. Lešić, 156-57.

ĆOLIĆ. MAKSIMILIJAN[30.] (Chiolich de Lowensberg), profesor teologije i govornik, (Senj, 5. 6. 1749.- Zagreb, 15. 9. 1808.)

Nećak je senjskoga biskupa J. V. Ćolića. Gimnaziju je pohađao u Rijeci, u Grazu studirao filozofiju, a u Rimu od 1765. teologiju, koju je završio doktoratom. Prešavši iz senjske biskupije u zagrebačku, bio je od 1773. do 1776. župnik Sv. Martina u Božjakovini. Godine 1776. izabran je na temelju javnog natječajnog ispita za profesora Teološkog fakulteta pri novoustrojenoj Kraljevskoj akademiji znanosti u Zagrebu, gdje mu je bila povjerena katedra moralne i pastoralne teologije te crkvenoga govorništva. Tu je katedru zadržao i nakon što je Teološki fakultet odredbom Josipa II. izdvojen iz Akademije te 1784. premješten u Zagrebačko sjemenište, a 1787. zajedno s ovim u Centralno sjemenište u Peštu. Ondje je Ćolić 1787. bio dekan Teološkog fakulteta, a 1789. rektor Sveučilišta. Po povratku u domovinu, imenovan je 1790. zagrebačkim kanonikom, a 1798. vaškanskim arhiđakonom. Suvremenici ga spominji kao glasovitog hrvatskog i latinskog

govornika. Njegova je zbirka propovijedi na hrvatskom jeziku ostala u rukopisu i danas je poznata samo po naslovu Blagorečnik. Nekoliko mu je prigodnih latinskih govora objavljeno: Oratio habita in introductione scholarum in theatro academico pridie Non. Novemris 1776 (Zagreb, 1776); Oratio funebris habita. pis manibus Stephani e comitibus Niczky(Pešta, 1777.); Oratio funebris dum piis manibus Mariae Theresiae, Ramanorum imperatricis.,Regia Zagrabibiensis academia XI. kal. Febr. MDCCLXXXI. i dr.

Njegov sinopsis općega moralnog bogoslovlja izdan u Zagrebu 1785. zacijelo je plod reformirana školstva s novom nastavnom metodom koja mjesto diktiranja zahtijeva uporabu priručnika izradbom priručnika za svoje slušače i njegovanim retoričkim umijećem. Ćolić se očitovao privrženikom prosvjetiteljske misli, a time i pripadnikom zagrebačkoga kruga jozefinističke inteligencije.

Djela: Synopsis univesae moralis theologiae in systema redactae, Zagrabiae, Typis Ioan Thomae nob. De Rattnern (1785)

Lit.; P. J. Šafarik: Geschichte der illyrischen und kroatischen Literatur, 2 Prag 1865, 289, 365; J. Szinnyei: Magyar irok elwte es munkai, 2 Budapest 1894, 46-47.; R. Strohal: Svećenici hrvatski književnici u 18. i početkom 19. vijeka ovkraj Velebita, katolički list, 61 (1910) 45, 358.; V. Klaić: Kraljevska akademija znanosti u Zagrebu (1776) , Hrvatsko kolo, 7 (1912), 25; Lj. Ivančan: Podatci o zagrebačkim kanoniicima od 1193. do 1924. (rkp.) u kaptolskom arhivu, Zagreb, br. 1008, 905-907.; Spomenica u povodu proslave 300. obljetnice Sveučilišta u Zagrebu, I, Zagreb, 1969.; J. Kolanović:

Jedna sporna epizoda iz života Maksimilijana Vrhovca, Croatica Cristiana periodica, 5, (1981), 19.

30 E. Palanović, 1993, 156-157.

ĆOPIĆ, VLADIMIR[31.] publicist i političar (Senj, 8. 3. 1891.- Rusija, 19. 4. 1939.)

slika: spartacus-educational com

Gimnaziju završava u Senju (1910), studij prava u Zagrebu, ali ga prekida zbog rata 1914. godine. Još kao gimnazijalac i student djeluje među hrvatskom pravaškom mladeži. Odlazi u rat i u travnju 1915. pada u rusko zarobljeništvo na Karpatima. U srpskoj dobrovoljačkoj diviziji (1916) odbija polaganje zakletve srpskome kralju pa zbog toga ga vraćaju ponovo u zarobljeništvo. U oktobarskoj revoluciji djeluje kao agitator i novinar. Od travnja 1918. postaje član RKP (b) i njezine Jugoslavenske komunističke grupe, u kojoj je sekretar a potom i njen predsjednik. Jedan je od osnivača

KP (b) Srba, Hrvata i Slovenaca i član njezinog Centralnog izvršnog komiteta. U zemlju se vraća u studenome 1918. i sudjeluje na Kongresu ujedinjenja (1919) kao član Centralnog partijskog vijeća. Obavlja dužnost tehničkog organizacijskog sekretara. Od svibnja 1919. do travnja 1920. više ga puta zatvaraju. Za člana Centralnog partijskog vijeća KPJ ponovno je izabran na Vukovarskom kongresu. Na izborima za Ustavotvornu skupštinu (1920) izabran je za komunističkog poslanika u modruško-riječkom izbornom krugu. Zalagao se za radničku i seljačku državu te sovjetsku republiku. Osuđen je na dvije godine robije nakon atentata na regenta Aleksandra. Na trećoj zemaljskoj konferenciji KPJ (1924) izabran je za člana Centralnog izvršnog odbora, a od rujna 1923. bio je na mjestu sekretara Oblasnog sekretarijata NRPJ i KPJ za Hrvatsku i Slavoniju. Član je delegacije KPJ na V. kongresu KI u Moskvi. Zbog komunističke djelatnosti Sudbeni stol u Zagrebu ga kažnjava u svibnju 1925. godine na tri i pol godine robije.. Bježi s robije u Rusiju i tamo je nakratko referent u Organizacijskom odjelu IK KI, pohađa osmomjesečni tečaj na Međunarodnoj lenjinskoj školi. Djeluje u raznim zemljama (Češkoj, Austriji, Rusiji). Godine 1936. isključen je iz rukovodstva KPJ s obrazloženjem da se suprotstavljao generalnom sekretaru Gorkiću. Odlazi u Španjolsku i tamo se bori za obranu republike u sastavu internacionalnih brigada. Vraća se u Moskvu 1938., hapse ga i osuđuju na smrt u travnju 1939. godine.

Odlukom Vojnog kolegija Vrhovnog suda SSSRa rehabilitiran je 1958. godine.

Surađivao je u mnogim listovima (Svemirnaja revolucija, Istina, Nova istina, Borba, Proleter, Dimitrovac) i prevodio s ruskog na hrvatski jezik (V.I. Lenjin: Imperijalizam kao najnovija etapa kapitalizma, Zagreb, 1920. A. Bogdanov: Početnica političke ekonomije u pitanjima i odgovorima, Zagreb, 1924. U jesen, 1938, s Titom je radio na prijevodu Historije SKP(b). U Španjolskoj napisao je dnevnik o XV. internacionalnoj brigadi.

31. M. Sobolevski, 1993, 159-160.

ĆULUMOVIĆ, PAVAO[32.], internist (Sv. Juraj, 3. 8. 1868.- Zagreb, 12. 11. 1963.)

slika: www. enciklopedija. hr

U Rijeci završava klasičnu gimnaziju (1887) i medicinu u Grazu 1893. Kratko je asistirao u Zagrebu, a u Osijeku (1893-95) se ističe poznavanjem kliničke medicine i dijagnostike. Prvi je u Hrvatskoj dijagnosticirao akromegaliju. Njegova rasprava o toj bolesti iz 1894. najstarija je hrvatska znanstvena publikacija iz područja endokrinologije. U siječnju 1895. postavljen je za ravnatelja

i primarija županijske bolnice u Ogulinu, a u siječnju 1909. premješten je u županijsku bolnicu u Bjelovar. U Ogulinu je 1898. prvi u Hrvatskoj prepoznao pelagru i upozorio na njezino značenje u našoj narodnoj patologiji. Od rujna 1909. do umirovljenja 1934. bio je ravnatelj bolnice milosrdne braće u Zagrebu, vodeći posebice njen interni odjel. Uveo je sustavnu laboratorijsku dijagnostiku u našu bolničku praksu. Isticao se i kao pedagog. Prije osnutka Medicinskog fakulteta u Zagrebu održavao je tečajeve iz interne medicine za liječnike. Bio je član odbora za otvaranje medicinskog fakulteta, član zdravstvenog vijeća, Državnog sanitetskog savjeta te predsjednik Zbora liječnika Hrvatske, Slavonije i Međimurja. Godine 1955. Izabran je za počasnog člana toga Zbora u kojemu je nakon njegove smrti ustanovljena Diploma „Pavao Ćulumović“ za ostvarenja u znanstvenoj medicini.

Djela: Akromegalija, Liječničko izvješće bolnice u Osijeku za god. 1894, Osijek, 1895. i u: Liečnički viestnik, 18 (1896) I, 8-14; 2, 36-40,; Pellagra, ibid, 21 (1899) 10, 324-327; 11, 373-377; 12, 419-426, Simptomatologija, dijagnoza i interna terapija želučanog i udodentalnog čira, ibid, 33, (1911) 6, 199-206; 7, 258-265; 8, 280-286, Endokarditis, Ibid, 59 (1937) 7, 292-296.

Lit: M. Berghofer: Poviest zdravstvene službe u Bjelovaru, Zbornik stručnih radova Medicinskog centra „dr. Emilija Holik“ u Bjelovaru, Bjelovar 1970, 51, V. Boić: Liječnici i glazba u Hrvatskoj, Liječnički vjesnik, 96 (1973) 2, 82.

32. D. Grmek, 1993, 170 .

D

DAMIN, NARCIS[33.], prirodoslovac (Senj, 27. 10. 1845.- Bakar, 26. 8. 1905.)

slika: www. sea. entomologija. hr

Pučku školu i gimnaziju polazio u Senju, studirao u Zagrebu, obrazujući se za srednjoškolskog profesora. Od 1868. predaje u Rijeci i Gospiću, a od 1876. do kraja života u nautičkoj školi u Bakru. Djeluje u mnogim društvima u Bakru i tako promiče kulturni život i prosvjetu. Bavi se botanikom i zoologijom, a od 1888. posvetio se arahnologiji. Proučavao je pauke u Istri i sjevernom Hrvatskom primorju te opisao nekoliko novih vrsta, od kojih se jedna nazvala njegovim imenom Attus Damini. Pratio je i opisivao način i duljinu života, a sastavio je opširan popis naših pauka. U Zoološkom odjelu Hrvatskog prirodoslovnoga muzeja u Zagrebu čuva se njegova zbirka pauka i nedovršen rukopis monografije o paucima s originalnim crtežima.

Djela: O pauku: Uloborus walkenaeri , Glasnik Hrvatskoga naravoslovnoga družtva, 6(1891) 220-223., Attus Damini Chyzer, Glasnik Hrvatskoga naravoslovnoga družtva, 6(1891), 292-298., Ueber parthenogenesis bei Spinnen, Verhandlungen der K. k. zoologisch botanischen Gesellschaft (Wien), 1894, 204-206., latrodectus 13-guttatus (Rossi), Rad JAZU, 1896, 126, 110-133., Pauci Dalmacije, Hrvatske, Slavonije i Istre, rad JAZU, 1900, 143, 10-53., Kako tku Tarantule zapredak, Glas Hrvatskoga naravoslovnoga družtva, 11(1900) 60-61.

Lit: A. Langhoffer: Narcis Damin, Glasnik Hrvatskoga naravoslovnoga družtva, 18 (1906) 78-80., Izvještaj Kr. nautičke škole u Bakru, 1905-06, 47-48., A. Cuvaj: Građa za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Salvonije, 10, Zagreb.

33. J. Balabanić, 1993, 198.

DANIČIĆ, IVAN[34,], skupljač povijesne građe (Senj, ?- Senj, 24. 4. 1800.)

Sin Matije II. Godine 1764. skupio je dokumente i druge izvore za povijest Senja u rukopisnom djelu „Privilegia, immunitates ac statuta, a divis Hungariae regibus Segniensi civitati concessa (rkp. br. 30 u bivšem Gradskom arhivu u Senju; uništen u požaru s ostalim arhivalijama za II. svjetskog rata). Dio dokumenata iz toga rukopisa objavio je M. Magdić ((Vjesnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatimskog zemaljskog arkiva, 1899), a također i Daničićevu geneološku studiju iz 1777, priloženu spomenutom rukopisu,

Explicatio arborus geneologiae familiae Danicich (Starine, 1880), koju je sastavljač posljednji muški član obitelji, posvetio svojoj kćeri Franjici.

Lit,: M. Magdić: Prilozi za poviest starih plemićkih obitelji senjskih. Starine, 1880, 12, 228-229.

34. T. Radauš, 1993, 217.

DEMELLI, MATIJA[35.], trgovački poduzetnik (?, na početku XVIII. st..?, nakon 1790.)

Dana 3. X. 1723. izabran je za predstavnika pučana u senjskom Malom vijeću, 29. 9. 1726. bio je među pučanima koji su nazočili zasjedanju Velikog vijeća (General Viche). Kralj Karlo VI. podijelio mu je poveljom izdanom u Beču 3. 11. 1727. plemstvo grada Senja. Oko 1750. zajedno s trgovcem i brodovlasnikom M. Susanijem posjedovao je jedrenjake za prijevoz soli. Na početku 1759. zatražio je od bečkog Dvora privilegij za podizanje manufakture jedara u Senju. Nakon izgradnje Jozefinske ceste Demelli je kao privatni poduzetnik zahtijevao na konferenciji u Karlovcu 1779. da se iz krajiških šuma omogući slobodna nabava drva za gradnju brodova. Godine 1790. zajedno s Josipom Čolićem bio je zastupnik Senja u Saboru u Požunu. Tom su prigodom u zajedničkoj raspravi Littorale Hungaricum prikazali nepovoljan gospodarski položaj Senja u Vojnoj krajini te su u posebnom spisu također izložili prednosti Senja u odnosu na Rijeku (Bakar i Kraljevica) i predložili da ta luka preraste u snažno trgovačko-upravno središte, emporij, za potrebe hrvatsko-ugarske trgovine.

Dio biografskih podataka o Demelliju iz 1759. sačuvan je u ispravama pohranjenim u Finanz-und Hofkammerarchivu u Beču.

Djela: A Littorale Hungaricum (suautor J. Ćolić), (S.I.) 1790.

Lit,: F. Vaniček: Specialgeschichte der Militärgrenze, 2. Wien 1875. 656. M. Magdić: Prilozi za poviest plemićkih obitelji senjskih, Starine, 1880. 12, 225. Isti: Crtice iz kronike grada Senja od god. 1719-1744. Narodne novine, 52 (1886) 7 X. 4,; 9 X, 5. E. Laszowski: Hrvatsko plemstvo, Vitezović. 1(1903-04) 7 103. I. Karaman: Prilog za poviest Senja i Karlobaga u drugoj polovici XVIII. stoljeća. Historijski zbornik, 19-20 (1966-67), 120-121.

35 N. Lonza, 1993, 283.

DEVČIĆ. BLAŽ[36.], kipar (Krasno 3. 3. 1916.- Senj, 26. 1. 1987.)

Pučku školu završava u Krasnu, nakon toga odlazi kao oštroumni dječak u Dječačko sjemenište u Zagrebu. Talentiran za kiparstvo upućuju ga poznatom hrvatskom kiparu Ivanu Meštroviću na daljnje usavršavanje. Gimnaziju završava do šestog razreda. Godine 1932. odlazi iz Zagreba i tako nastaje njegova životna kalvarija seleći se od mjesta do mjesta, ne nalazeći gotovo nigdje mira i zadovoljstva. Dolazi u Beograd i tamo radi na usavršavanju portreta, potom se opet vraća u Zagreb i nastavlja učiti na izradi skulptura. Ne zadržava se dugo u Zagrebu, odlazi u Novi Sad, potom u Čazmu, pa Banju Luku, Bjelovar i konačno u svoje Krasno. Obolijeva i fizički i psihički. Za vrijeme NDH prihvaća ustaški pokret pa 1943. radi u Čazmi kao kotarski službenik, a nakon toga je

zamjenik Kotarskog predsjednika u Dugom Selu. Pomagao je jednako ustašama i partizanima, ali su ga ipak partizani mučili i tjelesno kažnjavali što mu je znatno pridonijelo da fizički i psihički oboli. Blaž se 1949. godine upisuje na Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu- odjel kiparstvo kod prof. Vanje Radauša. Akademiju nije do kraja završio zbog teške psihičke bolesti. Često je posjećivao psihijatriju jer mu je utvrđena dijagnoza shizofrenia simplex. Jedno vrijeme boravio je na Ugljenu kao bolesnik i tamo je radio na svojim umjetničkim djelima. Godine 1959. vraća se u Krasno, povlači se u svoj umjetnički život, samuje i radi na mnogim djelima koja izazivaju kod mnogih divljenje. Njegova djela našla su u mnogim sakralnim objektima i njegove skulpture ukrašavaju mnoge privatne zbirke umjetnina. Umro je u Senju, a pokopan u Krasnu.

36. K. Rukavina, 2007, 225-234.

DEVČIĆ, IVAN[37.],svećenik i filozof (Krasno, 1.1. 1948.)

slika: hr. wikipedija org

Osnovnu školu završava u Krasnu 1963. a srednjoškolsko obrazovanje stječe od 1963-1967. u Rijeci i Pazinu, studij teologije i

filozofije u Rijeci i Gregoriani u Rimu, gdje i diplomira 1974. Doktor znanosti iz područja filozofije postaje 1980. Intenzivno se bavi znanstvenim radom, piše, objavljuje i uređuje mnoge članke u mnogim časopisima i publikacijama iz područja filozofije. Od 1995. je godine kao naslovni, a od 1997. kao sveučilišni docent na katedri za filozofiju predavao gotovo sve filozofske predmete. U srpnju 2000. promoviran je u zvanje izvanrednog profesora filozofije. U znanstvenom radu ponajviše se bavio istraživanjem i produbljivanjem Berdjajevljeve filozofije. Tako je objavio „Personalizam Nikolaja. Berdjajeva“, „Subjektivizam i individualizam Nikolaja Berdjajeva“, „ Etička misao Nikolaja Berdjajeva“ i „Društvena misao Nikolaja Berdjajeva“. Još se bavio i istraživanjem ruske filozofske i religijske misli. U tu svrhu objavio je i „Personalizam na ruski način. Shvaćanje osobe u ruskoj filozofiji“. Proučavajući fundamentalna pitanja etike i društvene etike rezultirali su radovi: „Konstituiranje i osnivanje moralnih sudova. Uz problem odnosa između ontološkog i deontološkog reda“, „Društvena pravda, solidarnost i ljubav od enciklike Rerum novarum do Centesimus annus“, „Društvena djelovanja Crkve i države“, „Etika društvenih medija“. Radi na Visokoj školi u Rijeci pa je zbog svoga svećeničkog i znanstvenog ugleda godine 2000. imenovan riječkim nadbiskupom i metropolitom.

Djela: Obzori nade. Tragom kršćanskog humanizma, Rijeka, 1995., Pred Bogom bližim i dalekim. Filozofija o religiji, Zagreb, 1998., Osmi dan stvaranja- filozofija stvaralaštva Nikolaja A.

Berdjajeva, Zagreb, 1999., Bog i filozofija, Zagreb, 2003, Širenja obzora nade, Riojeka, 2005.

37. T. Devčić, 2007, 173-177.

DEVČIĆ, VIRGIL[38] , odvjetnik i publicist, (Senj, 10. 11. 1858-Zagreb, 28. 10.1902.)

Gimnaziju završava u Senju, studira pravo u Grazu i Zagrebu gdje je od 1883. odvjetnički perovođa, a od 1889. i odvjetnik. Pristaša je stranke prava i promicatelj hrvatske narodne svijesti u Primorju. Pisao je u Obzoru putopisne crtice (1876, 261; 1878, 127-130). Autor je eseja o slikaru J. Čermaku (Obzor, 1877, 221-222.) i Hugoovu spjevu L. ane (Sloboda , Sušak, 1880, 133).

Lit.; Virgil Devčić (nekrolog) Hrvatska 17 (1902) br. 249.

38. Redakcija Hrvatskog biografskog leksikona, 1993, 348.

DOMINIS, MARKO ANTUN de[39.](Markantum, Marko Antonije), pisac i učenjak, (Rab, 1560.-Rim, 8. 9. 1624.)

Sin je pravnika i pjesnika Jeronima i majke iz venecijanske obitelji Velluntelli. Temeljnu naobrazbu dobiva u Rabu, a nakon toga odlazi u isusovački Hrvatski kolegij u Loretu, gdje uči gramatiku i retoriku. Poslije odlazi u Veronu gdje uči filozofiju a istodobno u nižim razredima predaje literaturu. Od 1587.do 1591. studira teologiju u Padovi, gdje je ujedno lektor matematike i prirodopisa. Nakon završetka studija 1592. odlazi u Bresciu, gdje predaje

retoriku, logiku i filozofiju. Bio je učenjak svjetskih razmjera. Potkraj godine 1595. odlazi u Rim i godinu dana kasnije istupa iz Isusovačkog reda u nadi da postane senjski biskup. Uz potporu Mlečana i austrijskog cara Rudolfa II. postaje senjskim biskupom 1597., ali papirnatu potvrdu dobiva tek 1600. Dominis je prije svega biskupsku službu svatio više kao diplomatsku, a manje kao pastoralnu. Zalagao se u rješavanju uskočkog pitanja, tako da postanu poljodjelci, trgovci i ribari, a po potrebi i branitelji domovine. Stoga je često putovao na relaciji Rim, Beč, Graz i Prag. Tražio je rješenja do kojih je teško dolazio bez materijalne državne potpore. Nije uspio u toj svojoj aktivnosti. Zaprijetili su mi čak i smrću , posebice nakon Rabatine pogibije uskočkih vođa 1601. godine. Stoga napušta Senj i odlazi u Rim, kada u međuvremenu zatiče svoje imenovanje za splitskog nadbiskupa. Kao nadbiskup ubrzo dolazi u sukob sa svojim kaptolom. Bavio se pitanjem vlasti pape i Rimske kurije u Crkvi. Tako dolazi u otvoreni sukob s Rimom i nakon toga odlazi u London gdje stupa u vezu sa anglikanskom Crkvom. Svoju kritiku Papinstva iznio je u kaptalnom djelu: De Republica ecclesiastica. Ipak, nije želio biti heretik pa traži povratak u katoličku Crkvu. Oprošteno mu je, ali ne zadugo. Kad je njegov zaštitnik Grgur XV. umro 1623. nije više uživao naklonost vlasti i ubrzo ga zatvaraju u Anđeosku tvrđavu, nakon čega uskoro i umire 1624. godine. Bio je osuđen kao heretik.

Djela: De radiis visus et lucis in vitris perspectivis et iride Tractatus. Per Joannem Bartolum in lucem editus. Venetiis, Apud Thomam Beglionum, 1611. Suae profectionis consilium exponit. Londini, Apud

J. Billium, 1616. De republica ecclesiastica libri X, 1-4. Londini, Ex officina Nortoniana, apud J. Billium, 1617; 5-6. Francofurti ad Moenum, sumptibus Rulandiorum, Typis Joan. Friderici Weiss, 1620; 7, 9. Hanoviae, Sumptibus haeredum Levini Hulsii, 1622. Papatus Romanus. Liber de origine, progressu atque extinctone ipsius. Londini, Ex officina Nortoniana, apsud J. Billium. 1617. Predica fatta la prima Domenica dell Aventoquest NNO 1617 in Londra nella cappella detta delli Merciari Londra, Appresso Giovanni Billio, 1617. Scogli del christiano naufragio, quali va scoprendo la santa chiesa di Christo alli suoi diletti figliuoli. S. I. 1618. Sui reditus ex Anglia consillium exponit. Dilingae 1623; Romae, Ex Typographia rev. Camerae Apostolicae, 1623. Euripus seu De fluxu et refluxu maris. Sententia. Romae, Apud Andream Phacum, 1624. De pace religionis Marci Antonii de Dominis Spalatensis archipescopi. Epistola ad venerabilen virum Josephum Hallum archipresbyterum Wigorniensem. Vesantione Sequanorum 1666.

39. Senjski zbornik,br. 37, 2010., 45-57. Hrvatski biografski leksikon, br. 3. Zagreb, 1993. 494-497.

DRAGIČEVIĆ, IVAN[40], bankar (Starigrad kod Senja, 11. 7. 1898.-Buenos Aires, 20. 2. 1992.)

Pučku školu i niže razrede gimnazije završava u Senju, a zatim trgovačku školu-akademiju u Karlovcu. U početku radi kao činovnik kod senjskog veletrgovca Franje Olivierija, iza čije smrti preuzima dužnost ravnatelja Senjske štedionice, koja postaje stožerom pravaške ideje u Senju. U vremenu od 1918. pa sve do 1941. vrlo je

aktivan u kulturnom, športskom i političkom životu Senja. Od godine 1928. pripadnik je pravaškog pokreta. Uhićen je zbog sudjelovanja u Velebitskom ustanku 1932. Proglašenjem NDH sudjeluje u organizaciji ustaškog stožera u Vinodolu i Podgorju. Od 1941. do 1945. direktor je podržavljene Srpske banke u Zagrebu. U emigraciju odlazi godine 1945., najprije u Italiju a zatim u Argentinu. Sudjeluje u radu emigrantskih organizacija, a i predsjednik je Hrvatskog pjevačkog zbora Jadran u Buenos Airesu. Od 1973. član je Nadzornog odbora Hrvatskog doma, podružnica u San Justu. Imao je sreću da je dočekao 1990., ali zbog starosti nije mogao vidjeti slobodnu Domovinu.

40. N. Bićanić, 2002, 33. (Senjski zbornik, br. 21. 1994, 246.)

DRAŽENOVIĆ, JOSIP[41.], pravnik i pisac (Stajnica, 30.11. 1863.- Zagreb, 1. 5.

1942.)

slika: www.likaworld.net

Pučku školu završio u rodnom mjestu, gimnaziju u Senju, a studij prava u Zagrebu 1886. godine. Roditelji mu zarana odlaze iz Stajnice u Senj. Po završetku prava službuje u Hrvatskom primorju i Lici. Radio je kao sudac u Senju, Bakru, Perušiću, Karlovcu, Novom Vinodolskom, Gospiću. Predsjednik je Sudbenog stola u Gospiću (1900.-1918). Prvi put javlja se u književnosti pod pseudonimom Ivša i Dinčić-Senjčad ljuta u bakarskom listu „Vragolan". Crtice i putopisne zapise te pripovijetke objavljuje u sušačkoj „Slobodi", „Vijencu", „Hrvatskoj vili", „Balkanu", „Iskri", „Suvremeniku", „Hrvatskom kolu", „Književnim novinama"", „Domu i svijetu". Uz Frana Mažuranića je najplodniji hrvatski crtičar u razdoblju realizma. Jedan je od teoretičara hrvatskog realizma koji je u najvećem dijelu svojih pripovijesti ostao najdosljedniji slikar hrvatskog malograđanstva. Draženovićev realizam nosi lokalne boje senjske i ličke sredine iz koje je prikazao obilje različitih tipova i njihovih intimnih tragedija. Najčešće su to ljudi slabe volje , vrlo duboko introvertni, skloni meditiranju i fatalistički uronjeni u svoju prošlost koju nose kao neki tragični biljeg i prokletstvo kroz čitav život. Poznat je po kratkim književnim formama-crticama i kraćim pripovijetkama. Bio je cijenjeni književnik svoga vremena. Uz Mažuranića bio je zagovornik crtice kao samostalnog književnog djela.

Djela: Crtice iz hrvatskoga života, Zagreb, 1884., Iskrice, Senj, 1887; Crtice iz primorskoga malograđanskoga života, Senj, 1893; Povijest jednoga vjenčanja, Zagreb, 1901; Djela. I-III, Zagreb, 1947/48; Nova era, Zagreb, 1950; Izabrana djela, PSHK, knj. 56, Zagreb, 1963.

Lit;. I. Frangeš, Jospi Draženović u: Pripovijesti, članci, PSHK, knj. 56, Zagreb, 1963; M. Šicel, Književni dometi Josipa Draženovića, „Dostignuća“, br. 2 Gospić, 1964; G. Vidan, Bivstvo realizma kod Josipa Draženovića u zborniku Hrvatska književnost prema europskim knjiženostima, Zagreb, 1970.

41 www. lički leksikon-ličke novine.hr/ M. Šicel, 1993, 600-601.

F

FRANČIŠKOVIĆ, JOSIP[42.], svećenik i profesor (Praputnjak, 8. 10. 1874.-Praputnjak, 1958.)

Pučku školu završio u Praputnjaku, gimnaziju i bogosloviju u Senju. Za svećenika je zaređen 1898. Nakon kraćeg kapelovanja u Senju, poslan je 1902. u Beč na više nauke, gdje je boravio kao pitomac „Augistineuma“. Tu je promoviran 1906. za dokora teologije. Vrativši se u Senj obavljao je mnoge dužnosti u biskupiji. Godine 1910. postaje profesorom moralke i pastoralke na Bogoslovnom učilištu u Senju. 1914. imenovan je senjskim kanonikom, a iduće godine i rektorom Bogoslovnog sjemeništa u Senju. Godine 1932. imenovan je bakarskim kanonikom i arhiđakonom modruškog kaptola. Gdine 1941. postavljen je za generalnog vikara kastavskog dekanata i dijelova modruške biskupije koji su privremeno bili priključeni Italiji. Nakon rata nastanio se u Rijeci gdje je postao

rektor katedralne crkve Sv. Vida. Kada je u Rijeci otvoreno bogoslovsko sjemenište predaje ondje staroslavenski jezik.

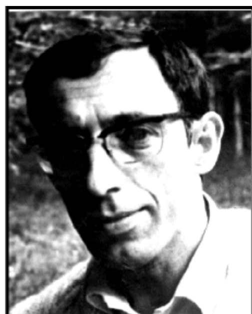
Od 1925. do 1934. objavljivao je radove iz crkvene povijesti u „Bogoslovskoj smotri“. U istom časopisu objavljuje i kraće upute iz pastoralne teologije. U sušačkoj „Istini“ objavljena mu je 1936. povijest rodne župe Praputnjak. Svojim povijesnim radovima dao je vrijedne priloge crkvenoj povijesti Senja i Praputnjaka.

Djela: Stolna crkva u Senju sa zvonikom iz 1000. godine. Bogoslovska smotra XV. (1927), 4, 417-432. Gdje je bila opatija Sv. Jurja?, Bogoslovska smotra, XV.(1927), 4, 489-492. Crkva Sv. Franje u Senju, Bogoslovska smotra XIX. (1931)4, 411-423. Posveta stolne crkve u Senju, Bogoslovska smotra XIX. (1932),3,339-345. Bedeković i Ratkaj, biskupi u Senju, Bogoslovska smotra XX. (1932), 1, 83-87. Natpis na portalu stolne crkve u Senju, Bogoslovska smotra XX. (1932), 2, 273-274. Zaboravljene senjske bratovštine, Bogoslovska smotra XX. (1932),2, 259-264. Senjski biskupi iz XVIII. stoljeća, Bogoslovska smotra XXII. (1934) 2, 153-163.

42. M. Bogović, 1999, 155-156.

G

GLAVAŠ, MILAN[43.], inženjer, sveučilišni profesor. (Krasno, 3. 11. 1945)

slika: www. sumari. hr

Osnovnu školu završio u Krasnu, srednju šumarsku u Delnicama 1965, a na Šumarskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 1971. godine. Magistrirao je 1980. a za docenta je izabran 1990., za izvanrednog profesora 1992, dok je redovnim sveučilišnim profesorom postao 1997. godine. Temeljna mu je nastavna djelatnost šumarska fitopatologija i zaštita šuma. Sudjelovao je u kreiranju novih koncepcija modernog studija na Šumarskom fakultetu u Zagrebu za dodiplomsku nastavu. Inicirao je i izradio nastavni program poslije diplomskog studija iz područja zaštite šuma gdje je predavao ključne predmete.

Na znanstvenom polju istraživao je problematiku zaštite šuma čitav radni vijek. Objavio je više od stotinu znanstvenih i stručnih radova, dva sveučilišna udžbenika, dvije skripte i druge

elaborate, mišljenja i prikaze u zemlji i inozemstvu. Sudjelovao je u mnogim organizacijama znanstvenih skupova, predavao i u njima surađivao. Za svoj rad dobio je niz priznanja.

Djela: Fitopatološka istraživaanja uzročnika sušena hrasta lužnjaka, Zagreb, 1989., Osnove šumarske fitopatologije, Zagreb, 1996., Gljivične bolesti šumskoga drveća, Zagreb, 1999.

43. T. Devčić, 2007, 238-239.

GLAVIČIĆ, ANTE[44.], arheolog, muzealac, konzervator (Senj, 19. 1. 1931- Senj, 24. 4. 2003.)

slika: www. senj.hr

Gimnaziju završio u Senju 1950. a studij arheologije i povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1961. Od 1956. do 1958. bio je kustos i ravnatelj Narodnog muzeja u Pazinu, a od 1960. u Senju ravnatelj i kustos Gradskog muzeja u osnivanju.. Godine 1978. muzejski je savjetnik. Od 1962. glavni je tajnik Senjskog muzejskog društva. Organizirao je i vodio obnovu palače Vukasović (1962-

1965) i tvrđave Nehaj (1964-1974), u kojima se potom otvaraju muzejske zbirke te Muzej dobiva kompletno zavičajno značenje. Od 1961. organizator je i voditelj arheoloških, etnografskih i povijesnih istraživanja po Velebitu te prikupljanja muzejske građe. Pokretač je i urednik časopisa Senjski zbornik (1965), senjskih prigodnih karnevalskih novina Metla i škavacera (1965-75), humorističnog časopisa Smišna senjska kronika (1972) te časopisa Rašeljka (1973). Organizirao je izdavanje pretiska i kritičkih izdanja senjskih glagoljskih knjiga Spovid općena (1980.) i Korizmenjak (1981). Autor je vodiča po Senju i okolici na hrvatskom i njemačkom jeziku (Senj 1962, 1974) te Stručnog vodiča po tvrđavi «Nehaj» i muzejskoj postavi (Senj 1990). Stručne radove iz arheologije, etnografije i povijesti Senja i šire okolice objavljuje u Riječkoj reviji (1962), Vijestima muzealaca i konzervatora Hrvatske (1963, 1965, 1969, 1971) i Senjskom zborniku (1965- 2003).

U novijoj povijesti Grada Senja nije bilo tako snažne intelektualne osobe s naglašenim pozitivnim nacionalnim nabojem kao što je bio prof. Ante Glavičić. Svaki kamen, svaka ulica ili građevina bila mu je za života u središtu proučavanja, promatranja i iznalaženja rješenja kako ih promijeniti, uljepšati i učiniti dostupnim suvremenim naraštajima. Nije mu uvijek polazilo za rukom da ostvari svoje namjere., ali u svom stručnom i znanstvenom radu uspijevao je i onda kada su mnogi od nas njegovih suradnika malo vjerovali. Tomu svjedoče njegovi znanstveni radovi, rezultati i sve ono što je za života uradio. A uradio je mnogo. Stalno razapet između onoga što jest i što bi trebalo uraditi za Senj uspijeva na mnogim kulturnim

projektima kao što su: Nehaj kula, , obnova palače Vukasović, Senjski zbornik i dr.

Glavičić je kao stručnjak i znanstvenik svoju kulturnu misiju živio i realizirao ovdje, u gradu koji je neizmjerno volio i cijenio, gradu o kome je snivao boljim, kulturnijim i ljepšim izgledom, da se ima što pokazati drugome sa strane. On je baš ovdje u Senju u vrlo teškim uvjetima ostvarivao svoj znanstveni status i time postao poznati Senjanin, za razliku od mnogih drugih poznatih Senjana koji su svoje životno djelo ostvarili negdje drugdje. A to je velika razlika i u tome je baš sva veličina A. Glavičića kao čovjeka i stručnjaka poznatog diljem Hrvatske.

44.Senjski zbornik, br. 40. 2013, 6-7- / M. Raguž, 2013, 51-58.

GLAVIČIĆ, MIROSLAV[45.], arheolog i sveučilišni profesor (Senj, 9. veljače 1964.)

slika: www.senj.hr

U Senju je završio osnovnu školu i prva dva razreda srednje škole. Maturirao je u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Zadru godine 1982. upisao je studij arheologije i latinskog jezika i rimske književnosti, kojega nastavlja slijedeće godine nakon odsluženja

vojnog roka. Diplomirao je u lipnju 1989. s temom „Arheološka topografija i pregled prapovijesti na prostoru Velebita“. Od 15. srpnja 1989. godine do 30. kolovoza 1992. radio je na mjestu kustosa u Gradskom muzeju u Senju. Od 1992. radi kao znanstveni novak na znanstvenom projektu „Istraživanje antičkog graditeljstva i umjetnosti na istočnom Jadranu. Iste godine zaposlen je na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, obranio je 26. siječnja 1995. magistarsku radnju pod naslovom „Antička Senia-spomenici i topografija“. Godine 1995. izabran je za suradnika u nastavi u zvanju asistenta na Katedri za klasičnu arheologiju Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, gdje predaje predmete Latinski jezik I, Latinski jezik II, Latinska epigrafika i numizmatika. Na Filozofskom fakultetu u Zadru obranio je 21. ožujka 2002. disertaciju pod naslovom „Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije“ i stekao akademski stupanj doktora znanosti, polje arheologija. Viši asistent i docent postaje 2002. godine, a 2008. izvanredni profesor dok je redovni profesor postao 2013. godine. Iste godine , 2013. imenovan je za šefa katedre za antičku arheologiju u dvogodišnjem razdoblju. Voditelj je znanstvenog projekta Antička naselja u Liburniji (2007-2013). Sudjeluje u više znanstvenih istraživanja čiji je rezultat objavljivanja više znanstvenih i stručnih radova, a kao predavač sudjeluje na mnogim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima.

Od godine 1989. je tehnički, a od 2003. glavni urednik znanstvenog časopisa Senjski zbornik. Sudjelovao je u pripremi znanstvenog

časopisa Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, Razdio povijesne znanosti. Bio je tajnik i glavni urednik znanstvenog časopisa Archeologija Adriatica Odsjeka za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Odlikovan je spomenicim Domovinskog rata.

Djela: Kultovi antičke Senije, Zadar, 2013.

45. www.unizd.hr

GRUBER, DANE[46.], sveučilišni profesor, povjesničar (Senj, 17. 6. 1856- Zagreb, 21. 3. 1927.)

slika: www. enciklopedija.hr

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju 1874, zemljopis i povijest diplomirao 1878, te 1879. doktorirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Godine 1875-1879. asistent je arheološkog odsjeka zagrebačkog Zemaljskog muzeja, zatim gimnazijski profesor u Bjelovaru 1879-81, Zagrebu 1881-82, Požegi 1882-95 i ponovno u Zagrebu 1895-1910. Za privatnog docenta hrvatske povijesti u doba narodne dinastije habilitirao se 1902. na Filozofskom fakultetu u

Zagrebu. Godine 1909. podijeljen mu je naslov izvanrednog sveučilišnog profesora i on 1910. prelazi na Fakultet. Godine 1916. je umirovljen, 1919. imenovan honorarnim docentom hrvatske povijesti, 1920. reaktiviran kao srednjoškolski nastavnik i 1921. imenovan srednjoškolskim ravnateljem, ali dalje predaje na Fakultetu. Težište njegova istraživanja bilo je na anžuvinskom razdoblju hrvatske povijesti: Borba Ludovika I. s Mlečanima za Dalmaciju 1348-1358.(Rad JAZU, 1903. 152), Dalmacija za Ludovika I. 1358- 1382 (Ibid., 1906, 166;1907,168 i 170.). Bavio se i nepotpuno riješenim pitanjima iz hrvatske povijesti do XII. st., poviješću Dukljansko-barske i Dubrovačke nadbiskupije do pol. XIII. st.(Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko- dalmatinskoga zemaljskog arkiva, 1912-13) te razdobljem protuturskih borba. Rezultate je objavljivao u časopisima i zbornicima Vienac (1878, 1882-83,1894,1896-98,1900-02), narodni koledar (1879), Izvješća o Kr. velikoj gimnaziji u Požegi (1882-83, 1885-88), Nastavni vjesnik (1893-96, 1898, 1900-01, 1905, 1907-11,1913-14, 1919-26), Prosvjeta (1901,1903-08),Vjestnik Kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva (1901,1903,1905,1908,-09,1911, 1917-18, 1925),Ljetopis JAZU (1905, 20), Suvremenik (1906, 1908-09, 1918-19), Bulićev zbornik (Zagreb- Split 1924), Zbornik kralja Tomislava (Zagreb 1925). Ocjene i prikaze te povijesne članke objavljivao je u nizu novina i revija: Agramer Tagblatt, Bratimstvo (Beograd), Glas Crnogoraca (Cetinje), Glas Matice hrvatske, Hrvatska, Hrvatski dnevnik, Hrvatski dom, Hrvatski učitelj, Hrvatsko kolo, Jutarnji list, Narodne novine, Narodnost, Naše

jedinstvo, Obćinski glasnik, Obzor, Omladina, Pobratim, Slobodna tribuna, Smotra dalmatinska, Sriemski Hrvat, Sudslavische Revue, Trgovinski glasnik (Beograd). Od njegovih radova, uz Povijest Istre, u kojoj je dao cjelovit prikaz njezine povijesti s dopunom o hrvatskom narodnom preporodu iz pera V. Spinčića, valja spomenuti manje sinteze Hrvatska za vrijeme narodnih vladara od doseljenja do 1102., zatim Hrvatska u vrijeme Anžuvinaca od godine 1301. do 1381., te Pregled povijesti Bosne i Pregled povijesti Istre što ih je napisao za ediciju Znameniti i zaslužni Hrvati (Zagreb 1925). Bio je izvanredni član JAZU, član DHK i MH.

Djela: Borba Hrvata sa Turcima od pada Sigeta do mira žitvadorožkoga 1566-1606. Zagreb,1879. Nelipić, knez cetinski i kninski, Zagreb 1886., Vojevanje Ljudevita I. U Dalmaciji sa hrvatskimi velmožami i sa Mletčani od početka njegova vladanja pa do osmogodišnjega primirja sa Mletčani (1342-1348).Požega, 1888., Povijest Istre (suautor V. Spinčić) Zagreb, 1924 (pretisak 1987).

Lit: I. Steklasa: Odgovor na kritiku moje knjige »Zemljopis i statistika austro-ugarske monarhije za srednja učilišta» u II. Svesku Nastavnog vjesnika , Hrvatski učitelj, 17(1893) 3, 45-47; 4, 57-61)., Isti: Odgovor g. dr. Dani Gruberu, Ibid. 12, 187-189., d.: Sud dra T. Maretića o klasičnoj nastavi, Narodne novine, 61 (1895) 265,2.), Iz starije hrvatske povijesti, napisao dr. Dane Gruber, Obzor, 42 (1901) 93,4.), Iz starije hrvatske povijesti, napisao dr. Dane Gruber, Vienac, 33 (1901) 18, 357-358.), M. Prelog: Dr. Dane Gruber, Dalmacija za Ludovika I. (1358-1382) I. dio (1358- 1367), Suvremeni, 3(1908) 1,

55-56., Hrvatsko kolo, (Von einem suedslavischen Politiker), Agramer tagblatt, 25(1910) 22 , 1., (J) Modestin: prof. D. Gruber, Komentar «Smrti Smail-age Čengića» od Ivana Mažuranića, Zagreb, 1923, Nastavni vjesnik 31(1922-23), 342-346., (Osvrti na povijest Istre): N. Žic, Slobodna tribuna, 4 ((1924) 570, 5-6., (F. Bučar), Vijenac,3(1925) 7/8, 239., S. Ilijić, Hrvatski list, 6 (1925) 18, 2., M.V., Nova škola,2 (1925) II /8, 125-126., M. Mirković, Jugoslavenska njiva, 9 (1925) II/3, 98-100., K. M. , Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo (Ljubljana), 7-8 (1926-27) ¼, 61-62., V. Klaić: Dr. Dane Gruber, Ljetopis JAZU, 1926, 39, 50., Da li je papa razrješio zakoniti brak bosanskoga kralja ? Život, 7(1926) 4, 251-252., (Nekrolozi): Novosti, 21 (1927)82, 6., Riječ, 23 (1927) 68, 8., Slobodna tribuna, 7(1927) 705, 4., J. Nagy, Izvještaj Matice hrvatske za godinu 1926. Zagreb, 1927, 3-7., Isti, Suvremenik, 20(1927) 4, 189-190., N.Zega, Etnolog (Ljubljana), 2 (1928), 89., Spomenica u povodu proslave 300-godišnjice Sveučilišta u Zagrebu, 2, Zagreb, 1969., R. Mihaljčić: Gruber Dane, Enciklopedija srpske istoriografije, Beograd 1997, 336.

46. M. Švob, 2002, 251.

GRÜNHUT, GAVRO[47.], nakladnik, tiskar i publicist (Senj, 24. 3. 1849.- Beč, 3. 3. 1906.)

Pučku školu završio u Senju, u Karlovcu slagarski obrt, a prvo zaposlenje u Zagrebu u tiskari Lj. Gaja, potom radi u Beču u

listu Novi pozor, pa onda u Sisku gdje izlazi Zatočnik. Od 1870. opet je u Zagrebu, slagar lista Sloga. Sudjelovao je u štrajku tipografskih radnika 1872. zbog čega je osuđen zatvorskom kaznom. Jedan je od utemeljitelja i tajnik zagrebačkog Obrtničkog radničkog društva. Godine 1873. prelazi u Kraljevicu kao poslovođa tiskare, ali već 1874. odlazi u svoj Senj gdje radi kao slagar. 1875. godine sudjeluje u pokretanju časopisa Radiša. Nakon nesporazuma s vlasnikom tiskare seli se u Zagreb i radi kao korektor. Poslije nekog vremena prelazi u Rijeku, otkupljuje tamošnju knjižaru i postaje dioničar Primorske tiskare koja se na njegov prijedlog seli na Sušak. Grünhut postaje njenim upraviteljem i utemeljuje biblioteku Poučna knjižnica. Prihvaća ideje stranke prava 1878., pokreće list Sloboda i uređuje ga. Surađuje u rubrici Glas iz Primorja do 1880. Njegova je zasluga da se pravaška ideja jača i širi diljem Hrvatske. Zbog Starčevićevih članaka u Slobodi optužen je kao „sukrivac zločinstva uvrede Veličanstva“, ali ga porota 1880. proglašava nevinim. Pokreće pravaški beletristički list Hrvatska vila (1882-85) i satiričke listove Bič (1883-85) te Novi Bič (1885-86). U tim listovima te u Katoličkoj Dalmaciji, Slobodi, Obzoru u razdoblju od 1873-1894. piše pretežno pravaške političke članke i o pitanjima književne kritike i hrvatskog kulturnog napretka. Preselivši se u Zagreb otvara knjižaru, pokreće univerzalnu biblioteku u kojoj je izišlo više knjiga Kumičića, Harambašića, Rorauera, Kokotovića, Turgenjeva i dr. Godine 1888. napušta Zagreb te u Beču otvara „poslovnicu za izdavanje umjetničkih slika i knjiga“, a nakon njene propasti otvara kavanu.

Uvelike je pridonio napretku hrvatskog tiskarstva te kulturnog i književnog života.

Djela: Spomenica na 4. rujna 1880, Sušak 1880, 5,7,9,13,79,83,86,87, A. Harambašić: Svaštice, Kvarner, 1 (1884)2, 13.14. Đ. Deželić: Senjanin Gavro, Dragoljub (kalendar), 44(1907),7-34. D. Kučenjak: Spomen knjiga I. zagrebačkog radničkog društva 1873-1923, Zagreb 1925, 42, 46, 47. V. Cecić: Historija organizacije i političkih borba grafičkih radnika Hrvatske 1870-1955. Zagreb 1955,70. J. Horvat: Povijest novinarstva Hrvatske 1771-1939., Zagreb 1962, 265-269. M. Despot: Od Biča do satire, Kaj 6(1973) 3, 52-69. V. Oštrić: Nema na svietu ljepšega nego li druževni život. Ibid, 20-52. M. Gross: Povijest pravaške ideologije, Zagreb 1973, 208-222. V. Oštrić: O počecima radničkog pokreta u Senju 1874-1914, Senjski zbornik, 7 (1976-79), 11-12. D. Pavličević: Narodni pokret 1883. u Hrvatskoj, Zagreb, 1980, 12, 19, 203, 269, 272, 277-279, 333.

47. M. Kaminski, 2002, 271.

GRŽANIĆ, IVICA[48.], glazbenik, tenor (Senj, 2. 4. 1950)

Osnovnu školu i gimnaziju završava u Senju, pedagošku akademiju smjer matematika i fizika u Zagrebu, a potom matematiku na Prirodoslovnom matematičkom fakultetu u Zagrebu godine 1989. Pjevanje je učio kod profesora Zlatka Šira i profesora Nonija Žuneca do 1991. Od godine 1991-1992. učio je kod prof. Ljiljane Malnar Talajić, a zatim se usavršio u Verdijevom studiju u Parmi kod Maye Sunare, u Mozarteumu u Salzburgu kod Katje Borisave, na Muzičkoj akademiji u Beogradu kod Biserke Cvejić, kod Anite Cooper u Nici i u Wagnerovom studiju u Vuppertalu kod Helle Seitz-Ritt. Smatra se učenikom Stojana Stojanova Gančeva s kojim kontinuirano radi i danas. Solist Opere HNK u Zagrebu je postao 1996. Tu je realizirao brojne uloge, a izvan HNK Gržanić je nastupao u ulogama svoga repertoara u Operi makedonskog narodnog teatra u Skoplju, u Operi SNG Ljubljani, Operi HNK Osijek i u Operi HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci.

48. www. hnk. hr

GRŽANIĆ, JOSIP[49.], pravaš i hrvatski političar, (Senj, 19. 3. 1844-Gospić, 29. 10. 1907.)

Gržanić je vodeća ličnost pravaša u Hrvatskom primorju.Temeljno obrazovanje stječe u Senju, dvije godine pohađao je biskupsko sjemenište u Senju. Napustivši sjemenište i Senj upisuje se na akademiju u Zagrebu. Po završetku studija prava radi kao službenik u ravnateljstvu financija, potom se vraća u Senj i zapošljava se kao veliki bilježnik u gradskoj upravi. Ne slaže se sa gradonačelnikom. Na tom mjestu ostaje do 1882. kada prelazi u Senjsku štedionicu, zastupa gradske gospodarske i brodarske

interese. U razdoblju od 1871. do 1880. u Senju dolazi do podjele pučanstva u dvije grupe: jednu, koji je na čelu s Gržanićem pristali uz pravašku liniju Ante Starčevića oslanjajući se na Katoličku crkvu, i drugi, koji su se nadali jačanju neke hrvatsko-srpske sveze s Beogradom kao Pijemontom južnoslavenskih naroda. Ta druga skupina okuplja se oko novoosnovane tiskare H. Lustera u kojoj se tiska Radiša i Vragoder, dok se pravaši vežu uz Primorsku tiskaru u Kraljevici, koja tiska list Primorac. Na svaku nepravilnost oštro reagira pisanom i govornom riječju. Vodio je Stranku prava u Senju i među prvima u zemlji Senjani su se pod njegovim vodstvom isticali u protumađarskim političkim aktivnostima. Biraju ga u za zastupnika kotara Ivanić u Hrvatski sabor. Tamo se žestoko bori za hrvatske interese. Poznat je po „nogiranju“ Khuena u Hrvatskom saboru zbog potajnog prebacivanja djela arhivskih spisa iz Zagreba u Budimpeštu. Po tome činu je ušao u povijest Hrvata. Nakon toga vratio se u Senj i do kraja života zauzimao se za dobrobit svoga grada. Malo je političara kao on o kojem se malo zna, iako je bio jedan od pravaških vođa u Hrvatskom primorju. Silno se zalagao da Senj postane luka sa svojim brodovima na paru te sudjelovanjem u osnivanju dvaju brodarskih društava. Aktivno je radio u Senjskoj štedionici i na kraju bio je jedan od najpoštenijih hrvatskih političara odan hrvatstvu i Hrvatskoj pa je stoga ponajviše uvršten među poznate Senjane.

49. M. Kolar, 1995, 267-292.

H

HRELJANOVIĆ, GUIDO[50], intendant (Verona-Crikvenica, 20. 11. 1935.)

Hreljanovići su stara senjska plemićka porodica, uskočkih potomaka. Guido je sin Vuka (1815-1877), koji je službovao kao časnik u austrijskim garnizonima u Italiji. Završivši studij prava u Zagrebu bio je vojni sudac kod hrvatskog domobranstva i dostignuo položaj pukovnika auditora. Nakon umirovljenja bavio se politikom i 1912. izabran je za narodnog zastupnika grada Senja u Hrvatskom saboru, a ujedno je bio 4. član hrvatske delegacije na zajedničkom saboru u Budimpešti. Tu je branio hrvatske interese protiv mađarskih pretenzija; u ožujku 1917. održao je govor na neosnovane optužbe zastupnika Sznrecsanyia zbog tobožnje velikosrpske propagande hrvatskih delegata (Jutarnji list, 1917.).

Godine 1918. postavljen je za intendanta hrvatskog kazališta u Zagrebu, jer se držalo da je posredstvom svoga brata Ive bio upućen u kazališne prilike , a imao je i glazbenu naobrazbu te uživao glas sposobnog administratora. Tom postavljenju bilo je dosta prigovora i kritika. Dužnost intendanta obavljao je od 3. 1. 1918. do 17. 2. 1920; dakle u prijelaznoj fazi nakon sloma Austrougarske Monarhije i stvaranja države SHS. U kazalištu ograničio se na vođenje administrativno-organizacijskih poslova; vodstvo drame prepustio je J. Bachu, a opere S. Albiniju. Organizirao je gostovanje opere u Trstu od 8. lipnja do 13. srpnja

1918. i tu je zagrebačka opera prvi put izvela Zajčeva Nikolu Šubića Zrinskog i Smetaninu Prodanu nevjestu. O velikom uspjehu pisao je između ostalih i tršćanski II Lavoratore. Za njegove uprave u drami zastupa se domaći repertoar, a u operi je prvi put izvedeno djelo F. Lhotke Minka, također premijere Boris Godunov M. P. Musorskog i Louise G. Charpentiera. Tada je scenografskom djelatnošću u kazalištu počeo i slikar Lj. Babić a kao redatelj i dramaturg B. Gavella. U Zagrebu stanovao je na Gornjem gradu gdje se u društvu Kvakača okupljala gornjogradska inteligencija i održavala priredbe i veselice. Na kajkavskom je pisao pjesme, parodije te uglazbio i tiskao slijedeća djelca: Kvakačke šaljive pjesme. II. Svatko voli promjenu. Izvorni kvakački kouplet. Rieči i glazba od M Gudokvaka. Zagreb, 1885. Pjevački megdan na Počkajgradu oliti Moć vesele sudbine proti nabuhloj nadutosti. Kvakačka opera. Rieči napisali J. Kvaković (tj. Julije Šenoa) i M. Gudokvak (tj. G. Hreljanović). Uglazbio M. Gudokvak. Podsused, 1886. Cavalleria rusticana, parodija u 1 činu libreto napisao Gudokvak, uglazbio Felice Negreni (tj. Srećko Albini) orkestrirao Nikoletto de Fallieri (tj. Nikola Faller), Zagreb, 1904. Ladislav Krajač Senjanin. Slika života privrednika Hrvatskoga primorja. Izdano o njegovoj sedamdesetoj godišnjici 27. VI. 1927., Sušak, 1927. Oko 1930. odlazi iz Zagreba, najprije boravi u Senju, ali iz zdravstvenih razloga preselio se u Crikvenicu. Tu je prevodio Heinea, pisao pjesme, skladao ramance te se s nostalgijom sjećao Zagreba i prati sve što se događa u kazalištu.

50. V. Humski, 1999. 242-243.

HRELJANOVIĆ, IVO[51], operni pjevač i intendant (Verona, 1864.- Zagreb, 23. 4. 1908.)

Ivo je brat intendanta Guida. Nakon završene srednje škole u Zagrebu bio je činovnik državne blagajne. Učio je pjevanje u školi Hrvatskoga glazbenog zavoda kod I. Zajca, koji ga je za sezonu 1884/85. angažirao kao člana zagrebačke opere. Pjevao je niz glavnih baritonskih uloga, među kojima Zajčeva Zrinjskog, Verdijeva Rigoletta, Gounodova Valentina u Faustu, a nastupao je i kao koncertni pjevač. Kao osobit i darovit pošao je na konzervatorij u Beč. Po završetku nastupao je po njemačkim pozornicama , te u Švicarskoj gdje je došao na glas kao interpret Wagnerova repertoara. Iz Zagreba dolazi u Senj gdje otvara knjižaru uz koju je razvio nakladničku djelatnost stekavši zasluge izdavanjem rječnika, posebice englesko-hrvatskoga od Lochmera, koji je bio koristan i za Hrvate – iseljenike. Nakon ostavke intendanta S. Miletića Kraljevsko-zemaljska vlada postavila je Hreljanovića njegovim nasljednikom. Dužnost je preuzeo 1898. Za njegove uprave izvedena su na zagrebačkoj opernoj pozornici uz značajne inozemne kompozitore, prvi put djela V. Berse, F. S. Vilhara i S. Albinija. Kada je Khuen ukinuo operu 1902. Hreljanović se ponovno vraća u Senj i nastavlja voditi svoju knjižaru. Ubrzo obolijeva i umire u 44. godini života u Zagrebu.

51. V. Humski, 1999. 243-244.

IVANČEVIĆ , VICE[52.], ing. šumarstva (Korčula, 9.3. 1937.)

slika: www. sumari.hr

Osnovnu školu završio u Korčuli a gimnaziju u Splitu. Šumarstvo je diplomirao na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je magistrirao i doktorirao 1996. godine obranivši disertaciju pod naslovom „ Šume i šumarstvo dijela hrvatskog primorskog krša tijekom 19. i 20. stolejća“. Čitavi radni vijek proveo je u Senju. Počeo je raditi u Zajedničkim službama Šumskog gospodarstva u Senju 1964.godine, a potom kao referent za uzgoj i zaštitu šuma. Od 1980. aktivno radi na pošumljavanju krša. Od 1985. nalazi se na mjestu direktora organizacije za gospodarenje šumama krša u Senju, a od 1992. do 2002. rukovodi odjelom za ekologiju i zaštitu šuma Uprave šuma Senj. Obnašao je različite funkcije, na projektiranju cesta, uređivanju, uzgoju krša, direktor je OOUR za gospodarenje šuma, tehnički rukovoditelj za uzgoj i zaštitu šuma, upravitelj odjela za ekologiju i drugo. Neumorni je stručni djelatnik u Upravi šuma i glavni nositelj brojnih stručnih i znanstvenih

aktivnosti u području šumarstva. Izvanredni je član Akademije šumarskih znanosti. Do sada je objavio preko 120 stručnih i znanstvenih radova iz područja šumarstva.

52. wwww. sumari.hr

J

JAKOVČIĆ, PERO[53.] (Petar), notar i prevoditelj (Senj, XV. st.- Zagreb, ?, 1496.)

Jedan je od pokretača senjske glagoljske tiskare. Isprave je pisao glagoljicom. Potpisivao se kao senjski kanonik i javni bilježnik u glagoljskoj ispravi kojom redovnici samostana sv. Matije u Brinju 3. 2. 1489. daju u zakup neku zemlju. Arhiđakonom je postao 6. 5. 1495. Kao prevoditelj spominje se sa Bedričićem 1508. u kolofonu Korizmenjaka. Jakovčićev Korizmenjak ušao je u korpus vrela povijesnoga Rječnika JAZU (Zagreb, 1880-1976) i repertoar usmene književnosti. Senjsko muzejsko društvo izdalo je pretisak 1981. koji su uredili Anica Nazor i B. Fučić.

53. A. Nazor, 2005, 268-269.

JEŽIĆ, IVAN KRSTITELJ[54.], senjsko-modruški biskup, (Novi Vinodolski, 7. 11. 1746.-Novi Vinodolski, 6. 5. 1833.)

Ivan Ježić gimnaziju završio je u Rijeci, a ujak mu je omogućio studije na sveučilištu u Grazu, gdje je 1771. promoviran za doktora filozofije i teologije. Za svećenika je zaređen u Beču 1769. Prva

svećenička služba mu je bila kapelan u Ličkom Novom. Nakon toga je premješten u Novi Vinodolski gdje je 1773. postao župnikom i kanonikom, a 1782. postaje modruški arhiđakon. Nakon ujakove smrti pomaže u upravi starom biskupu Piccardiju koje mu je 18. 1. 1788. dodijeljen za pomoćnog biskupa s pravom nasljedstva. Kad je Piccardi umro 13. 9. 1789. Ježić postaje rezidencijalnim biskupom. Kao biskup senjsko modruški ili krbavski imao je najduži staž. Cijelu biskupiju obišao je pet puta o čemu je ostavio vrijedne zapise koji se nalaze u Buskupskom arhivu u Senju i u Tajnom vatikanskom arhivu. Posebna mu je briga bila izobrazba klera. Otvoreno se zauzimao za pravo glagoljanja u liturgiji. Zagovarao je hrvatski jezik u liturgiji i 1824. objavljuje „Epistole i Evanđelja“ tzv. Šćavet ili Slavet, zapravo misal na hrvatskom jeziku. Neumorno je radio na izobrazbi novih svećenika i u tu svrhu 1806. godine otvara bogoslovsko sjemenište i filozofsko-teološko učilište. To je bio povijesni događaj za Senj i okolicu. Mnogo se zauzimao u pronalaženju stručnog kadra za senjsku gimnaziju. Kada je Francuska okupirala hrvatske krajeve Ježić se dobro snalazio i u tim novim okolnostima. Mnogo je pisao pa se tako dosta njegovih zapisa, dopisa nalazi u Zagrebu, Beču Budimpešti i Rimu. Pokopan je u Novom Vinodolskom 1833.

Djela: Relazione e raccolta delle composizioni fatte in occasione giubilio di sacerdizio, celebratio…nella cattedrale chiesa di Segna, 1819., Rijeka.

54 M. Bogović, 1999, 158-160.

JURČENKO, VLADIMIR[55.], učitelj i pjesnik (Karlovac, 7. 10. 1930.- Sv. Juraj, 21. 12. 2007.)

Rodio se u Karlovcu, djetinjstvo proveo u Virju, a učiteljsku školu završio u Križevcima. Prvo radno mjesto dobiva u Hrženicama kraj Ludbrega, zatim u Puli u industrijskoj školi, potom Dušikravi, Alanu i Sv. Jurju (1957). Tu ostaje do kraja života. Zarana je zavolio prirodu, životinjski svijet i Velebit. Sa svojim učenicima je osnovao malu učeničku zadrugu u kojoj su gajili perad, kuniće, fazane i pčele. Uz to ne zapostavlja svoje velike strasti: pisanje, slikanje i proučavanje životinja. A kada je objavio svoju prvu priču «Čija si djevojčica» u dječjem časopisu «Radost» i kada mu se našla u čitankama za drugi razred, ozbiljnije se prihvatio pisanja. Poznat je i po tome što je bio dugogodišnji upravitelj, a potom i direktor Osnovne škole V. Novaka u Sv. Jurju, a nakon toga i u Osnovnoj školi S.S. Kranjčevića u Senju. Objavio je više zbirki pjesama i priča. Surađivao je u mnogim časopisima i publikacijama : Radost, Usponi,

Pokazivao je sklonost i prema slikanju. Istodobno je težio i za figurativnim izrazom- u kiparstvu. Kao učitelj i društveni djelatnik dobio je Orden rada sa srebrnim vijencem, Orden rada sa zlatnim vijencem, Medalju rada, Republičku nagradu «Ivan Filipović» i još neke druge.

Djela: Srce darovano planini, Školske novine, Zagreb, 1977., Divlje proljeće, Senjsko muzejsko društvo, Senj, 1980., Dobro jutro vuci, Izdavački centar, Rijeka, 1983., Dan između tebe i mene, Senjsko književno ognjište, Senj, 1991., Prisno uz kamen, Senjsko književno ognjište, Senj, 1996.

Lit: Zlata Derossi, V. Jurčenko: Divlje proljeće, Senjski zbornik, IX, Senj, 1981., 483-488., Z. Derossi, V. Jurčenko: Srce darovano planini, Senjski zbornik, VIII., 1880. 437-441.

55. M. Raguž, 2008, 157-159.

JURIŠIĆ, NIKOLA[56.], vojskovođa i diplomat (Senj, 1490.- Köszeg,1545.)

slika: hr. wikipedija. org

Ne zna se jesu li Jurišići starinom Senjani ili su onamo došli iz Like bježeći pred Turcima, ili su možda iz Zadra i njegove okolice. Između 1522. i 1526. spominje se kao vojnik po hrvatskim utvrdama u borbama protiv Turaka služeći nadvojvodi Ferdinandu kada je stekao čast viteza. Postao je vrhovnim kapetanom i zapovjednikom habzburške vojske u Hrvatskoj. Kao Ferdinandov savjetnik i izaslanik sudjelovao je 1. siječnja 1527. u pregovorima oko njegova izbora za hrvatskoga kralja na saboru u Cetinu. Po naredbi kralja Ferdinanda I. 1527. organizirao je obranu Bihaća. Kao kapetan Rijeke 1528-30. radio je na preseljenju uskoka iz Hrvatskog primorja

u Žumberak. S grofom Josipom Lambertom i Benediktom Kuripešićem bio je u habzburškom izaslanstvu u Istambulu na pregovorima sa Sulejmanom II. o prekidu turske pomoći Ivanu Zapolji. Godine 1532. imenovan je kapetanom grada Köszega u Ugarskoj. Prilikom opsade turske vojske pod zapovjedništvom Sulejmana II. grada Köszega malobrojni branitelji pod zapovjedništvom Nikole Jurišića uspijevaju obraniti grad. Nakon toga poraza turske vojske opada njihova sila i povlače se prema Beogradu. Zbog te pobjede Jurišiću je dodijeljena nagrada vlastelinstva Köszega, 8000 forinti i barunski naslov. I dalje uživa veliki ugled pa radi na posredovanju između uskoka oko doseljenja na Žumberak. Godine 1537. imenovan je vrhovnim kapetanom Slavonije i Donje Austrije, a od 1540. je zemaljski kapetan Kranjske.

56. D. Mujadžević, 2005, 632.

K

KAUDERS, ALFONS[57.], profesor i šumarski stručnjak (Zagreb, 1878-?, 1966)

Pučku školu završio u Zagrebu, a gimnaziju u Zagrebu i Karlovcu. Kraljevsku šumarsku akademiju završava 1902.,a Mudroslovni fakultet, prirodne znanosti 1905. godine. Po završetku studija zapošljava se kao pomoćni učitelj na gimnaziji a zatim kao asistent na Kraljevskoj šumarskoj akademiji. Poslije radi u Đakovu i

Delnicama, a potom i u Crikvenici (1908-1919) kao kotarski šumar. Premješten je u Ogulin (1920-1922) za županijskog šumarskog nadzornika, a kasnije (1922-1925) za direktora Kraljevske direkcije šuma na Sušaku. Od 1925. do 1934. radi i djeluje kao upravitelj-šef senjskog inspektorata. Nakon odlaska iz Senja nalazi se kao rukovoditelj šumarskog odsjeka Savske banovine i inspektora i savjetnika u resornim ministarstvima sve do umirovljenja godine 1941.

Pridonio je mnogo na pošumljavanju i osnutku 11 velikih rasadnika, izradi projekata, osobno za saniranje bujica, uređenju okoliša i parkova primorskih mjesta. Od ukupnog pošumljavanja i popunjavanja senjskog Nadzorništva-inspektorata odnosi se 38 posto na njegov prinos. U svom plodnom radu napisao je 26 stručnih radova, rasprava i prikaza te nekoliko knjiga kao što su: školski udžbenik za šumarske škole, Šumarska bibliografija u dvije knjige i Prilozi za povijest pošumljavanja krša u Hrvatskoj. Bio je suradnik JAZU i prvog izdanja Šumarske enciklopedije. Sveučilišno vijeće na prijedlog Šumarskog fakulteta 1960. dodijelilo mu je tutulu počasnog doktora- honoris causa.

57. V. Ivančević, 2008, 0.

KLEMENČIĆ, BOŽIDAR[58]., liječnik, (Senj,30. 12. 1807.- Senj, 28. 8. 1877.)

Pučku školu i gimnaziju polazio u Senju, a medicinu studirao u Beču, gdje je oko 1834. obranio doktorsku disertaciju pod naslovom „Dissertatio inauguralis medica de aspidio filicus maris“.

Nakon toga radi u Senju gdje je izabran za fizika. O njegovu liječničkom radu u Senju ne znamo ništa, osim da je još godine 1858. bio gradski liječnik. U vrijeme burne 1848. Klemenčić je zapovjednik hrvatske narodne garde u Senju. Više je poznata njegova uloga u kulturnom i društvenom životu Senja. S biskupom M. Ožegovićem i Vranizanijem aktivan je u osnivanju senjske narodne čitaonice, gradske glazbe a zatim amaterskog kazališta. U matici vjenčanih zabilježeno je da se Natalis Klemenčić, gradski fizik, 6. studenoga 1836. vjenčao s osamnaestgodišnjom plemenitom gospođicom Agnezom Vranicani, pošto je prethodno dobio dozvolu vrhovnoga vojnog zapovjedništva. Vjenčanje je obavljeno u domu zaručnice kćeri plemenitoga gospodina Ivana i njegove žene Terezije Vranicani. Oko godine 1855. Senjom je harala kolera, pa je veliki broj Senjana umro od te opake bolesti. Među njima je bila i supruga Božidara Klemenčića. Tri godine kasnije nakon njezine smrti oženio se Klemenčić ponovno 29. studenoga 1858. godine. Vjenčao se s dvadesetgodišnjom Katarinom Tonković iz Senja, dobivši opet dozvolu vojnih vlasti. Vjenčanje je obavio biskup Ožegović. Klemenčić se i ovaj put naziva gradskim fizikom (physicus civitatis Segniensis), a zabilježeno je također da je on zakoniti sin Pavla Klemenčića i njegove žene Klare rođene Lokmer. Umro je 28. kolovoza 1877. i pokopan je u Gradskom groblju SV. Vida u Senju pozadi kuće gradskog grobara.

58. L. Glesinger, 1967-68, 222-254.

KNEŽIĆ, JOSIP KAJETAN[59]., inženjer i graditelj cesta (Petrinja, 15. 2. 1786.- Senj, 15. 9. 1848.)

Kao neobično nadareni mladić, svršivši osnovnu školu u Petrinji, Josip Kajetan je 1801. s petnaest godina života postavljen za pomoćnog učitelja na geometrijskoj školi u Petrinji, pomažući svome ocu. Ubrzo odlazi u Beč, i kao kadet vraća se u Petrinju i kasnije kao podčasnik nalazi se u 48. pješačkoj regimenti kod podmaršala Filipa Vukasovića, gdje je imao priliku upoznati gradnju planinskih putova i cesta. Ubrzo dobiva čin kapetana, a od cara Franje I. pohvale za odlično vršenje dužnosti. Počinje graditi ceste u zaleđu Dalmacije i Like i sve to obavlja s velikom savjesti i odgovorno.

Godine 1883. preuzima upravu gradnje nove Jozefinske ceste od Karlovca do Senja. Planinski dio ceste od Senja do mosta na Tounjčici u duljini od 75 km izgrađen je godine 1833-1843, a preostalih 39 km do Karlovca godine 1843-1845. Vješto položenom trasom prešao je Knežić Veliku kapelu i Vratnik ne prekoračivši nigdje maksimalni nagib od 5, 5 %. Knežić je na cesti gradio kamene mostove, potporne zidove, a naročito u Senjskoj dragi gdje je znatnim mostovima dva puta prešao bujicu. Najznačajnije mu je djelo nadogradnja starog Struppijva mosta preko Tounjčice gornjim redom stupova i svodova, kao istaknuti spomenik Knežićeve mostograđevne vještive. Opsežnim građevnim radovima na planinskom sektoru ceste rukovodio je Knežić sa Sv. Mihovila pod Vratnikom, a iznad nje u stancu kamenu pripremio je svoj vlastiti grob. Na mjestu izvora bistre planinske vode podigao je u

klasicističkom stilu umjetnu fontanu, tzv. Cesarsko vrilo. Za svoj rad dobio je brojna priznanja i pohvale. Posljednje godine svoga života Knežić je proveo u Senju radeći na rekonstrukciji starog vodovoda grada Senja kao i Zettelove česme na Cilnici, te na predgradnji senjske luke i pristaništa. Premoren i izmučen dugoogodišnjim radom po Velebitu i Lici umro je u Senju 15. rujna 1848. godine.

Knežić je nesumnjivo najistaknutiji predstavnik nekadašnjih graničarskim časnika, temeljite tehničke i matematičko-geomertrijske spreme, bezmjerne pouzdanosti i savjesnosti u radu, te majstorske vještine u tehničkom crtanju i kartografiji. Velebne cestogradnje preko kamenih vrleti Velebita, od kojih je nova Jozefinska cesta bila od presudnog značaja za procvat Senja, bile su najljepši spomenik životnog djela Josipa Kajetana Knežića, počasnog građanina toga drevnog grada, jednog od naših najgenijalnijih tehničkih umova kome je napredak grada pod Nehajem toliko na srcu ležao, da je kao vječno počivalište odabrao grudu pod samim Vratnikom.

59 S. Nossan, 1970, 192-204. (Ovo je skraćena verzija teksta S. Nossan: Josip Kajetan Knežić, Senjski zbornik br.4. 1970, 192-204.)

KNIFIĆ SCHAPS, HELENA[60.], diplomirana inženjerka arhitekture (Senj, 22. 5. 1952.)

slika: liderpress. hr

Helena je kći Ante i Ruže rođene Markušić. Osnovnu školu (1967) i gimnaziju (1971) završila u Senju, a Arhitektonski fakultet Sveučilišta (1977) u Zagrebu. Nakon završetka studija zapošljava se u projektnom birou AGI-46 u Zagrebu godine 1977. U profesionalnom radu se bavi arhitektonskim projektiranjem (stanovanje, poslovni objekti i kompleksi, trgovački, ugostiteljsko-hotelski, vjerski, sportski i javni prostori, unutrašnja uređenja, spomenička arhitektura), javnim i istraživačkim radom, te stručnom i znanstvenom publicistikom. Članica je i predsjednica ocjenjivačkih sudova, a na domaćim i međunarodnim stručnim i znanstvenim skupovima sudjeluje kao organizatorica, predavateljica i moderatorica. Osim u Hrvatskoj projektira i realizira projekte u Njemačkoj, Nizozemskoj, Rumunjskoj i Jugoslaviji (danas Srbija). Bavi se i autorskim pravima arhitekata. Predsjednica je Razreda arhitekata Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu (RA HKAIG) u dva mandata (2005-2009), te članica tima koji 2007. uvodi RA HKAIG u stalno članstvo Vijeća arhitekata Europe (ACE). Kao predsjednica RA HKAIG, s Arhitektonskim fakultetom

Sveučilišta u Zagrebu 2008. pokreće program studentske stručne prakse, u toj formi jedinstven u Europi. Čelnica je tima koji 2009. osniva Hrvatsku komoru arhitekata i njena prva predsjednica. Članica je Savjeta za prostorno uređenje RH (2008-2012), Europskog foruma za arhitektonske politike (od 2011), Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za prostorni razvoj (od 2013), te članica radnih tijela i skupina na razini države (Arhitektonske politike, Strategija prostornog razvoja RH). Predsjednica je udruge EUROPAN Hrvatska (od 2014). Surađuje u brojnim stručnim i znanstvenim časopisima i publikacijama (Graditelj 1998, 1999,) Senjski zbornik (1980, 2001, 2002, 2003, 2005, 2013), Monografija-Krasno (2007), Crotian Real Estate Newsletter (2007, 2009, 2010, 2013), Eupalinos (2006), Glasilo Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu (2004, 2007, 2008), Hrvatski graditeljski forum (2014), Čovjek i prostor (1999, 2003, 2007)) i time pridonosi afirmaciji struke kojom se aktivno bavi.

Djela: Velebit arhitektonski, Pučka gradnja u dijelovima Sjevernog i Srednjeg Velebita, Zagreb, 2013, Arhitektonske politike Republike Hrvatske 2012-2020., Apolitika, Nacionalne smjernice na vrsnoću građenja, Zagreb, 2013.,(sa suradnicima), Kriterij za planiranje turističkih predjela obalnog područja mora, Zagreb, 2009 (sa suradnicima), Kriteriji i smjernice za planiranje golfskih igrališta, Zagreb, 2010 (sa suradnicima), Smjernice i kriteriji za arhitektonsku vrsnoću građenja, Zagreb, 2011 (sa suradnicima), Perspektive prostornog razvoja Republike Hrvatske, Zagreb, 2011 (sa suradnicima),

Literatura: Fedor Kritovac: Javno predstavljanje projektantskog rada, Graditelj, br. 8, Zagreb 1998, 32-34; Nikola Filipović: Novi dom zadovoljne obitelji, Čovjek i prostor, br. 5-6, Zagreb, 1998, 32-33, Uredništvo: Helena Knifić Schaps, Velebitski arhitektonski, Hrvatski planinar, br. 10, Zagreb, 2013, 461, Srećko Božičević: Veelebit arhitektonski, Pučka gradnja u dijelovima Sjevernog i Srednjeg Velebita, Lički planinar, br. 1, 2014, Baške Oštarije, 35-39.

60. H. Knifić Schaps: 25+ (radovi i uradci 1979-2011) Zagreb, 2011.

KOS, PETAR[61.], kipar i slikar (Varaždin, 9. 4. 1917- Senj, 16. 7. 2007.)

Pučku školu završio u Varaždinu, Obrtnu školu u Zagrebu 1937, diplomirao 1941. u F. Kršinića na ALU, na kojoj je 1946. polazio specijalku A. Augustinčića. Od 1947. do umirovljenja 1980. nastavnik je u Gimnaziji i Osnovnoj školi u Senju. Radio malu plastiku (Majka i dijete, oko 1950, bronca, Muzej moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci; Kupačica, 1972. bronca, Gradski muzej Varaždin; Asocijacija, 1993, gips) te javne spomenike u

Jablancu (palim borcima, 1960-ih) i Senju (poprsje u Parku senjskih književnika, 1958-70;, Pokoljenje, 1981). Slika portrete intenzivnih boja te vedute i pejzaže bliske postimpresionizmu (Senjska ulica,1970, ulje, Gradski muzej Senj). Izlagao samostalno u Senju (1950, 1976, s Đurđom Filipović-Tomašević i Hasanom Osmanagićem 1984) i Bribiru (2005) te skupno na izložbama ULUH/HDLU od 1952. i na izložbama zagorskih i međimurskih umjetnika (Varaždin, 1955-60, 1963, 1972, 1977-80).

Još kao učitelj i nastavnik bilježio je svoja sjećanja, zapisivao i čuvao u tajnosti sve do kraja svoga života. Ipak, uspio je uz pomoć svojih prijatelja u poodmakloj životnoj dobi objaviti dvije priče kako sam kaže u predgovoru jedne od njih da mladima bude ohrabrenje i « da im bude poticaj kako bi našli snage i optimizma i samopuzdanja nastojeći cijeniti prave životne vrijednosti». Bio je dobar učitelj. Umro je iznenada u 90. godini života, 16. srpnja 2007.

Djela: Oslobođena zemlja, III. dio Senj, 2001., Sjećanja, Senj, 2005.

Lit: M. Galić: Živjeti s umjetnošću- Petar Kos, Usponi, 1987., 3, 95-96., 50 godina HDLU Rijeka (katalog izložbe) Rijeka, 1997.

61. Petar Kos-Gloria Divila. hr.

KOVAČEVIĆ, MIROSLAV[62.], učitelj i pjesnik (Osijek, 16. 8. 1945- Donja Zelina, 23. 1. 1975.)

Kao dijete dolazi u Senj i tu završava osnovnu i srednju školu, a Pedagošku akademiju studirao u Gospiću i Rijeci. Kao učitelj radi u Liskovcu , Laktecu i Nespešu. Surađuje u mnogim časopisima za djecu, a dječju poeziju je prevodio sa slovenskog, makedonskog,

talijanskog, njemačkog češkog i albanskog jezika. Mnogo pjesama ostalo je neobjavljeno po mnogim dječjim listovima, bilježnicama i raznim časopisima. Surađuje u mnogim dječjim programima radio postaja diljem Hrvatske. Umro je iznenada 23. siječnja 1975. ne napunivši trideset godina života.

Djela: Zlatni đerdan, Rijeka, 1971., Kad su miševi mačke prosili, Senj, 1974., Bio jedan jednom (Senj, 1975., Senjski puntapet, Split, 1977.

62. M. Kovačević, 1977, 55-56.

KOVAČEVIĆ, TOMISLAV[63.], poštanski službenik i pjesnik (Osijek, 16. 8. 1945.).

slika: dhk. hr

Djetinjstvo i mladenačko doba proživljava u Senju, gdje završava osnovnu i srednju školu, a Jugoslavistiku i komparativnu književnost studirao (nije završio) u Zagrebu i Münsteru. Srednju PTT školu završio u Zagrebu(1972), da bi nakon toga kao poštanski šalterski službenik radio u Zagrebu (1971-1972), Rovinju(1972-

1973) i Crikvenici (1973-2003). Živi u Crikvenici, u mirovini, ali i dalje piše i objavljuje pjesme.

Dobitnik je priznanja Hrvatskog kulturnog sabora, Kutina 1983. i Vukovar 1987., prve nagrade za rukopis knjige, RKND Rijeka, 1986. te druge i treće nagrade Susreta riječi, Poznanovec, 1994. i Bedekovčina, 1999. i 2000. Član je Društva hrvatskih književnika, Matice hrvatske, Hrvatskog književnog kruga i Hrvatskog društva skladatelja.

Surađuje u zbornicima i časopisima: Usponi, Senj (1985-2004), Susret riječi, Bedekovčina (1994-2005), Vila Velebita, Zagreb (2000-2002), Tragovi, Zagreb (1998-2002), Marulić, Zagreb (1997-2002), Svjetlost ognjišta, Senj (1992-2002), Nova Istra, Pula (1998-2002), Književna Rijeka, Rijeka (1997-2005).

Djela: Žedni ribe, Rijeka, 1986., Zadah riječi, Senj, 1992., Druga vatra u istoj ruži, Zagreb, 1994., Grijači snijega, Rijeka, 2005., Nervozno more, Rijeka, 1997., Perlanje pjenušca, Rijeka, 2003. i Kretnja ruke, Crikvenica, 1997.

63. T. Kovačević, 1992-93, 27.

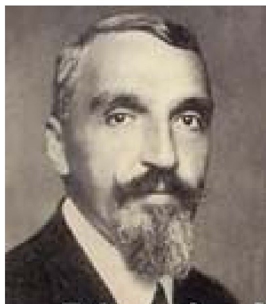
KRAJAČ, LADISLAV[64.], saborski zastupnik i veletrgovac (Senj, 1857-?, 1928)

Ladislav Krajač bio je senjski veletrgovac, saborski zastupnik 1883., gradonačelnik Senja od 1886. do 1893., te počasni grčki generalni konzul u Primorju i počasni konzul Kraljevine Italije sve do prvog svjetskoga rata. Bio je osnivač „Prvog hrvatskog

parabrodarskog društva“ u Senju i predsjednik „Jadranske plovidbe“.O njegovu školovanju nisam pronašao podataka. Nakon razvojačenja Vojne krajine 1871. i njezina sjedinjenja s banskom Hrvatskom 1881. kao pravaš izabran je za narodnog zastupnika kotara Brlog. Bio je također zastupnik Hrvatskog sabora na zajedničkom saboru u Budimpešti i tu visoku dužnost obavljao je punih 17 godina. Obnašao je i dužnost predsjednika Trgovačke i Obrtničke komore u Senju od 1887. godine, a njegovom zaslugom izgrađena je Tvornica duhana u kojoj je našao posao veliki broj djelatnika. Za svoj rad odlikovan je brojnim odlikovanjima i priznanjima.

64. Senjski zbornik, br. 38, 2011, 49-50.

KRAJAČ, IVAN[65.], pravnik i političar (Senj, 15.11.1877. - ?)

slika: www.hps.hr

Ivan Krajač je po majci rođenoj Klemenčić, koja je podrijetlom iz stare hrvatske plemićke obitelji Vranyczany-Dobrinović, u srodstvu je s mnogim hrvatskim velikaškim obiteljima.

Osnovnu školu i nižu gimnaziju završava u Senju, a više razrede gimnazije u Zagrebu 1896., a pravo u Zagrebu i Beču, na zagrebačkom sveučilištu i doktorat pravnih znanosti 1902. godine. Nakon jednogodišnje prakse u financijskom ravnateljstvu Zemaljske vlade u Zagrebu položio je odvjetnički ispit. Zapošljava se u Karlovcu. Godine 1906. otvara u Jastrebarskom vlastitu odvjetničku kancelariju. Po političkim uvjerenjima pripadao je naprednjacima zalažući se za političke stavove jedinstva Hrvata sa Slovencima i Srbima. Godine 1925. postaje ministar trgovine i industrije i na tom mjestu ostaje dvije godine. Za to vrijeme nije mogao ostvariti svoje ideje zbog velikosrpske hegemonije i nadmoći u unutarnjoj i vanjskoj politici. Iza toga, s proglašenjem diktature Krajač postaje nepoćudan za onodobne vlasti. Vraća se u Jastrebarsko i nastavlja raditi kao odvjetnik. Angažira se u planinarstvu. Član je Hrvatskog planinarskog društva od 1908. i šesti njegov predsjednik (1921-1925).

Zapamćen je kao energični reformator hrvatskog planinarstva, pokretač brojnih akcija, izgradnje kuća i veliki propagator suvremenog alpinizma. Nastojao je dati što više kulturnih sadržaja u svemu tome. Počinje pisati u Planinarskom vjesniku još davne 1912. i nastavlja u u Hrvataskom planinaru i tako redom nastojeći reformirati hrvatasko planinarstvo. U nakladničkoj djelatnosti HPD 1920. tiskao je četiri mala vodiča pod nazivom Planinarski putovi. Napisao je i vodič Po Hrvatskom Primorju i susjednim planinama Gorskog kotara i Velike kapele i još mnogo toga. Njegovom zaslugom je Ante Premužić trasirao put duž Velebita. Danas se to

zove Premužićeva staza, a mogla je dobiti i naziv Krajačeva staza. Govorio je njemački, francuski i talijanski. Odlikovan je Ordenom Sv. Save I. reda s lentom i francuskim komanderskim redom Ordena legije časti III. stupnja.

Od 1945. u povlačenju prema Blajburgu gubi mu se svaki trag. Bio je istaknuti domoljub i borac za probitak Hrvatske na području gospodarstva i kulture.

Objavio je dvije brošure: Gospodarsko približavanje Monarhije i Njemačke te položaj Hrvatske i Prelazno gospodarstvo Hrvatske, njegova organizacija i zadaće. Obje brošure tiskane su u vlastitoj nakladi.

65 Krajač Ivan, Wikipedija, org. Znameniti i zaslužni Hrvati 925-1925, Zagreb, str. 143-144.Hrvatsko slovo, 13. 7. 2007, 26-27.

KRAJAČ, VUK[66.], pomorski publicist i konzervator (1894.-1962.)

Vuka Krajača Senjani su zvali još i Gango. O njegovu školovanju nemamo podataka. Nakon II. svjetskoga rata vraća se u Senj i aktivno sudjeluje u obnovi porušenog grada. Kao senjski konzervator spasio je mnoge povijesne spomenike od propadanja, napisao brojne rasprave o kulturnoj i ekonomskoj važnosti Senja i njegove izgradnje. Krajač je rješavao brojne konzervatorske probleme čitav život. Bio je vrlo obrazovan, govorio je i pisao njemački, francuski i talijanski, a služio se i engleskim jezikom. Znalački je tumačio i govorio o senjskoj prošlosti svima koji su se

zanimali za Senj. Krajač je bio jedan od osnivača Senjskog muzejskog društva i njegov prvi predsjednik sve do svoje smrti. Velike zasluge pripisuju mu se u obnovi palače Vukasović. Jednako tako zalagao se podizanje Mauzoleja senjskim uskocima, za koji je nacrte izradio Ivan Meštrović. On je bio i glavni inicijator za podizanje spomen-bista u parku književnika na Artu: S. S. Kranjčeviću, Vjenceslavu Novaku, Milutinu Cihlaru Nehajevu. Bio je poliglota i veliki domoljub, ponosan na prošlost i sugurnu budućnost rodnoga mu grada.

66. Senjski zbornik, br. 36. 2009, 10-11.

KRANJČEVIĆ, SILVIJE STRAHIMIR[67.], pjesnik, (Senj, 17. II. 1865.- Sarajevo, 29. 10. 1908.)

slika: hr. wikipedija.org

Ovo je veliki senjski i hrvatski pjesnik, svesrdan, živahan, nemiran i nesretan pjesnik, čije se pjesme uvijek rado čitaju, analiziraju i proučavaju. Bio je veliki domoljub, patnik i zaljubljenik u Senj, more, buru i kamen rodne mu grude Hrvatske.

Rodio se 17. veljače 1865. u Senju. Pučku školu i gimnaziju završava u Senju, gdje je stekao solidnu naobrazbu, iako njegove ocjene ne idu u prilog tvrdnji da je bio prosječan đak. U pučkoj školi i gimnaziji je Kranjčević imao učitelje i odgajatelje za onodobne prilike s vrlo visokom naobrazbom, a u Senju je u to doba djelovala i visoka teološka škola, jedina ustanova te vrste u ovome dijelu Hrvatskog primorja. U sedmome razredu gimnazije na prvome polugodištu je imao ocjenu iz hrvatskog (ilirskog) jezika veoma dobar, a na kraju godine posve dovoljan. U osmom razredu ocjena iz istog predmeta bila je na prvom i drugom polugodištu izvrstan. Prkosan i buntovan od malena, isticao se svojim ponašanjem. U školi su ga često prekoravali i zbog toga je znao snositi posljedice. U sedmom razredu gimnazije na prvom polugodištu imao je ocjenu iz ćudorednog ponašanja pohvalno, a u drugom polugodištu „bezprikorno“. Slijedeće godine, u osmom razredu je ocjena na polugodištu iz ćudorednog ponašanja bila pohvalna, a na kraju školske godine „prikorno radi nepokornosti i osornosti“. To ga je stajalo nepravodobnog završetka gimnazije. Naime, 1883. završio je osmi razred bez mature zbog sukoba sa školskim vlastima. Odstupio je od već započetog ispita zrelosti koga polaže godinu dana kasnije uz pomoć dr. F. Račkoga i biskupa Strossmayera.

Otac ga šalje na daljnje školovanje u Rim, u nadi da će mu sin postati svećenik. Međutim, tamo je kratko boravio, s izgovorom da mu je dosta nauka. Nije volio stegu, a po prirodi je bio živahan, ali prkosan. Napušta Collegium Germanico- Hungaricum i u zavodu sv. Jeronima u Rimu susreće Strossmayera koji mu pomaže da se

preko Zadra vrati u Zagreb. Tu u Zagrebu želi postići svoje prvo zanimanje. Uz pomoć prijatelja i biskupa Strossmayera stječe, nakon uspješno položenog stručnog ispita, na zagrebačkoj preparandiji kvalifikacije za učiteljsko zvanje „na građanskih školah“. Osposobljen je predavati hrvatski jezik, njemački, povijest i zemljopis. Posao ne dobiva u Hrvatskoj već u hladnoj i tuđinskoj Kallayevoj Bosni. Najprije u Mostaru, pa u Livnu, potom u Bijeljinu pa opet Livno i konačno Sarajevo postade mu stalno boravište. U svojim pjesmama jadikuje, protestira, prkosi i moli. Intimno vjeruje ne odričući se ni u jednom trenutku Boga, što je konačno i dokazao na samrtnom postelji, primivši odrješenje od sarajevskog svećenika. Objavio je četiri zbirke pjesama i to: Bugarkinje, Izabrane pjesme, Trzaji i Pjesme.

Djela: Bugarkinje, Senj, 1885; Izabrane pjesme, Zagreb, 1898; Trzaji, Tuzla, 1902; Prvi grijeh, Zagreb, 1907; Pjesme, Zagreb, 1908; Pjesnička proza, Zagreb, 1912; Djela, I. Zagreb, 1933; II-IV. Zagreb, 1934; sabrana djela, I-II, Zagreb, 1958; III, Zagreb, 1967; Izabrana djela, PSHK, knj. 60, Zagreb, 1964; Iza spuštenih trepavica, Zagreb, 1989; Izabrana djela, SHK,Zagreb, 1996; Izabrane pjesme, Zagreb, 1996.

lit,; M. Šrepel: Bugarkinje. Spjevao Silvije Strahimir Kranjčević, „Vijenac“, XVII, 33, Zagreb, 15.VIII. 1885; A.G. Matoš: U sjeni velikog imena, „Suvremenik“, br. 12, Zagreb, 1908; V. Dvorniković: Kranjčević, u: Studije za psihologiju pesimizma, Zagreb, 1923; M. Krleža: O Kranjčevićevoj lirici, „Hrvatska revija“ br 3, Zagreb, 1931.; T. Ujević: Trnokop u Silvijevoj bašti, „Pregled“, br. 119, Sarajevo,

1933; I. Kecmanović: Silvije Strahimir Kranjčević, Sarajevo, 1958; I. Frangeš: Rani Kranjčević: , u: Studije i eseji, Zagreb, 1967; I. Krtalić: Kranjčević, Zagreb, 1979; D. Jelčić: Kranjčević, Zagreb, 1984; I. Frangeš: Silvije Strahimir Kranjčević, predgovor, u : Izabrana djela, SHK, Zagreb, 1996.

67. Kranjčević, Rasprštana iskra, Zagreb, 1958. 107.M. Raguž, 2008, 115-123.

KRIŠKOVIĆ, VINKO[68.] , profesor, povjesničar i političar (Senj, 16. 5. 1861- Zürich, 6. 11. 1952)

slika: hr. wikipedija.org

Potječe iz ugledne i bogate trgovačke obitelji. Osnovnu školu i gimnaziju završava u Senju, a pravo upisuje Zagrebu. Odlazi na studije u Beč, gdje usavršava svoje enciklopedijsko znanje. Postao je stručnjak u području kazališnog života i glazbe. Studirao je 15.ak godina i tako putujući Europom upoznao je i naučio engleski i španjolski jezik. Djelovao je na četiri područja: upravno, nastavničko, književno i političko. Godine 1892. vraća se u rodni Senj i tu jedno vrijeme radi kao blagajnik Okružne blagajne za potporu bolesnika.

Počinje se baviti politikom pa 6. rujna 1893. postaje gradski zastupnik. Od tada počinje njegova politička borba za bolji i pravedniji život. Mnoge svoje radove objavljivao je pod pseudonimom Junius. Zalagao se za slobodu tiska, prava porote, sudačku neovisnost, ministarsku odgovornost, slobodu i čistoću parlamentarnih izbora. Doktorirao je na zagrebačkom Sveučilištu godine 1895. Zapošljava se u personalnom odjelu Predsjedništva Zemaljske vlade. Potom odlazi na specijalizaciju u Beč i Berlin, a nakon toga godine 1900. preuzima katedru upravnog prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Posebice se bavio upravnim znanostima, hrvatskim upravnim pravom i hrvatsko-ugarskim upravnim pravom. O tome je i pisao pa je objavio knjigu Hrvatsko pravo kućnih zadruga godine 1925. Bavio se i o zemljišnim zajednicama i o tome pisao.

Krišković je izabran za zastupnika u Gospiću 1910. i 1913., a 1917. je imenovan za podbana, tj. predstojnika Odjela za unutarnje poslove za Hrvatsku. U to vrijeme inicirao je i osnivanje Medicinskog fakulteta u Zagrebu 1917. Nakon službe podbana vraća se na Pravni fakultet u Zagrebu i tamo ostaje sve do svoga umirovljenja godine 1927. Pred umirovljenje dosta živi povučeno pa se najviše bavi prevođenjem engleskih pisaca i rimskih klasika. Preveo je 24 Shakespearove drame i napisao o njima 24 eseja. Godine 1937. objavio je knjigu Moderni engleski eseji, čime je izazvao protiv sebe veliki bijes kritičara. U studenome ¸1942. Krišković sa još nekoliko hrvatskih uglednika podnosi Paveliću „Memorandum u kojem ga upozoravaju da je posljednji čas da se spasi što se spasiti dade“.

Potkraj godine 1942. odlazi u Zürich gdje i umire 1952. Senjanin Vinko Krišković, podban i redovni profesor hrvatskog Sveučilišta u Zagrebu, kao poznati Senjanin zauzima istaknuto mjesto u povijesti hrvatske kulture.

Djela: A gui la Dalmatie, Split, 1919., Anglia docet, Zagreb, 1922., Bič božji, Zagreb, 1937., Dioniz i Izidora, Zagreb, 1934., Dokle smo došli, Zagreb, 1925., Gospodski moral, Zagreb, 1935., Izabrani književni i politički eseji, Zagreb, 2003., Izabrani politički eseji, Zagreb, 2003., Jedan vijek političkih ideja vodilja, Zagreb, 1938., Masline i drugi eseji, Zagreb, 1939., Na izmaku ove naše demokracije, Zagreb, 1940., Pisma Juniusova, Zagreb, 1917., Po milosti božjoj, Zagreb, 1935., I Eshil i Aristofan, Zagreb, 1935., Posljednji eseji, Madrid, 1955., Ratni ciljevi Antante, Zagreb, 1939., Shakespearov zavještaj, Zagreb, 1936., Sjen osvetnik, Zagreb, 1935., Socijalna drama Shakespearova, Zagreb, 1933., U povodu ovoga rata, Zagreb, 1940., U svijetu paradoksa, Zagreb, 1937., Uprava i sudstvo, Zagreb, 1900., Upravna nauka, Zagreb,1910-1913. (Skripta predavanja), Zemljišne zajednice, predavanja, Zagreb, 1910, Upravna nauka i hrvatsko ugarsko upravno pravo, dio 1-3, Zagreb, 1912., Širom svijeta gledano i viđeno, Zagreb, 1924., Moderni engleski eseji, Zagreb, 1937, Svjetska kolonijalna politika, Zagreb, 1939.

68. M. Kolar, 1996, 229-258. V. Krišković: Izabrani književni i politički eseji, Zagreb, 2003.9-21.

KRLEŽA (Kangrga), Leposava (Bela)[69.], kazališna glumica, (Senj, 26. 10. 1896-Zagreb,23.4. 1981.)

slika: vijesti. hrt. hr

Bela je rođena u Senju i nakon šest godina života odlazi sa roditeljima u Zagreb, gdje pohađa autonomnu srpsku obospolnu pučku školu, 1907.pohađa evangelističku djevojačku školu, a 1908. i glazbenu školu, gdje joj je bio glavni predmet glasovir. Godine 1919. postaje kvalificirana učiteljica pučkih škola. Imenovana je privremenom učiteljicom pučke škole u Dugoj Rijeci kraj Ludbrega. Od 1920. do 1921. radi u Sveučilišnoj knjižnici, a privatno uči glumu i 1929. dolazi u zagrebačko Hrvatsko narodno kazalište. Prilika za nastup na pozornici pružila joj se 1929. kada je davana premijera drame njezinog supruga Miroslava Krleže u „Gospodi Glembajevi" kao barunica Kastelli postigavši puni uspjeh što ga je zabilježila cjelokupna onodobna kritika. Angažirana je odmah poslije prvoga nastupa i od toga vremena neprekidna je članica drame Hrvatskog narodnog kazališta. Godine 1932. bila je na studijskom boravku u Parizu, a na mnogim putovanjima dobro je upoznala suvremena kazališna zbivanja. Povremeno je objavljivala članke i impresije a

prevela je s njemačkoga nekoliko kazališnih komada. Ostvarila je zapažene uloge u Držićevim i Nušićevim komedijama, u dramama Ibsena, Tolstoja, Gorkog i dr. Dobitnica je državne nagrade Vladimira Nazora za životno djelo 1973. Umrla je 1981. godine.

69. M. Matković, 1981-82, 504-506. www. google.hr Bela Krleža Kronologija sastavio Nikola Batušić a uredila Maja Šojat-Bikić.

L. Ljubić, 2013,182-183.

KRMPOTIĆ, BRANKO[70.] , profesor, književni kritičar i publicist (Senj, 16. 8. 1905.- Našice,12. 7. 1980.)

Pučku školu završio u Senju, klasičnu gimnaziju polazio u Senju i Zagrebu, Filozofski fakultet (hrvatski jezik i slavistiku) počeo studirati u Pragu, a završio u Zagrebu 1934. U Pragu je izvanredno studirao i Visoku školu političkih znanosti. Najprije se zapošljava u JAZU kao pomoćni bibliotekar. Od 1935- 1937. radi kao suplent na Biskupskoj klasičnoj gimnaziji u Splitu, a od 1938. na privatnoj gimnaziji «Napredak» u Zagrebu. Godine 1939. dobiva mjesto suplenta na Pomorsko-trgovačkoj akademiji u Dubrovniku, nakon toga dolazi u Trgovačku akademiju u Zagreb gdje radi u Odjelu za obrt, industriju i trgovinu Banske vlasti Banovine Hrvatske. Od 1941.- 1946. boravi na raznim dužnostima u Pragu i Bratislavi. Od 1948-1950. honorarni je službenik kod Željezničkog građevinskog poduzeća u Sarajevu, gdje kao profesor radi na tečajevima za uzdizanje stručnih kadrova. Vrativši se u Zagreb, radi honorarno za Leksikografski zavod FNRJ na sređenju bibliografskog materijala, od 1951. profesor je srednje škole u Građevinskom tehnikumu u Rijeci.

Od 1952.-1957. službuje na gimnazijama u Doboju, Gradačcu i Varešu, a 1957. dolazi u Našice gdje radi sve do umirovljenja.

Njegov književni i znanstveni rad započinje godine 1934. Bavio se historiografijom, književnom poviješću, kritičkim osvrtima na suvremeno pjesničko stvaralaštvo itd. Napisao je prikaze o Vitezoviću, Kuhačeviću, Zoraniću, Demetru, Šenoi, Kranjčeviću, Novaku, Starčeviću, Dori Pejačević, Matošu, Domjaniću, Senečiću i Delorku. Svi njegovi književni uradci tiskani su u dnevnim i povremenim novinama: Novo doba (Split), Jadranski dnevnik (Split), Hrvatski glasnik (Split), Hrvatski list (Osijek), Prosvjetni glasnik (Sarajevo), Obzor (Zagreb), Jutarnji list (Zagreb) i Zagorski list (Zagreb), te u raznim časopisima: Hrvatskoj reviji, Hrvatskoj smotri, Kani i Sv. Ceciliji. Mnoge studije, rasprave i književne prikaze objavio je u Senjskom zborniku, Senj (1965, 1969, 1970, 1971-1973, 1975), Pomorskom zborniku, Rijeka (1975, 1976, 1979), Pomorskom zborniku, Zadar (1969, 1970), Zadarskoj reviji, Zadar (1975, 1977) i Dubrovačkim horizontima, Zagreb (1969, 1976-1977).

70. F. Franjković, 1981-82, 523-524.

KRMPOTIĆ, FRANJO[0.], liječnik, ginekolog (Senj, 5. srpnja 1929.)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju, a Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu završava godine 1955. Liječnički staž obavio u Općoj bolnici u Rijeci, a nakon toga dvije godine radi u Domu narodnog zdravlja u Senju. Specijalizaciju ginekologije i porodništva

započeo je godine 1959 u Rijeci, a specijalistički ispit položio u Ljubljani 1964. godine. Kao specijalizant pohađao je tečajeve iz ginekološke citologije i koloposkopije, te redovito sudjelovao na raznim stručnim skupovima i kongresima. Jedno vrijeme predavao je ginekologiju na školi za primalje i Srednjoj medicinskoj školi u Rijeci. Doktorsku disertaciju pod nazivom „ Acido-bazno stanje krvi majke i ploda tokom poroda vođenog u hipnozi“ obranio je na Medicinskom fakultetu u Rijeci godine 1976. Tečaj iz primjene hipnoze u porodništvu završio je u Kranju 1974. a intenzivni tečaj iz operacijske ginekologije godinu dana kasnije na Klinici za ginekologiju u Ljubljani. Sudjelovao je na brojnim ginekološkim skupovima u zemlji i inozemstvu (Munhen, Budimpešta, Poznanj, Trst, Zagreb, Sarajevo, Dubrovnik). Od 1964. član je International Federation of Gybecology and Obstatrics sa sjedištem u Ženevi. U razdoblju od 1970. do 1994. bio je šef operacijskog odjela klinike a u dva navrata predsjednik Savjeta Kliničke bolnice, te pomoćnik ravnatelja KBC Rijeka. Vršio je dužnost i zamjenika predstojnika klinike kao i voditelja objedinjenih klinika od 1985. godine. Bio je i predavač gienkologije na Medicinskom fakultetu u Rijeci. Za svoj rad primio je više zahvalnica i diploma ginekološke sekcije i Lige za borbu protiv raka. Dobitnik je diplome za doprinos u razvoju zdravstvene zaštite, unapređenja struke i znanstvene misli u nas, odlikovan je i Spomenicom i Ordenom Domovinskog rata. Stručne i znanstvene radove objavljuje u mnogim medicinskim časopsima i zbornicima kao što su Medicina, Ginekologija i opstetricija, Senjski zbornik i dr. Među njima su i prilozi: Die hormonale Therapis der

Endometriosis mit Orgametril, Zbornik Cong. Danubiensis sec. Gynaecol., 68, 1972, Budapest, Acta. Fac.med. Flum, 11. 51-53, 1986, Rijeka, Acta Fac. med. Flum. 11, 54-55, 1986, Rijeka, Ist eine Rotation bei der Vakuumextraktion möglich? Geburtsh. u. Frauenheilk, 48, Georg Thieme Verl. Stuttgart-New York, 1988. Kao autor i koautor objavio je 38 stručnih i znanstvenih radova u zemlji i inozemstvu.

Djelo: Acidi- bazno stanje krvi majke i ploda tokom poroda rođenog u hipnozi, Rijeka, 1976.

0. Podatke dao osobno F. Krmpotić.

KRMPOTIĆ, MARTIN DAVORIN[71.], svećenik i misionar (Krivi Put, 8. 11. 1867.- Kansas-USA, 31. 1. 1931.)

Osnovnu školu završava u Krivom Putu, gimnaziju u Senju i Karlovcu. Bogosloviju studira u Zagrebu a završava u Senju jer je zbog pravaškog djelovanja izbačen sa Zagrebačkog Teološkog fakulteta. Za svećenika je zaređen 1892.a službu dobiva kao kapelan i upravitelj župa u Senjsko-modruškoj biskupiji, najprije u Vališ Selu, današnjem Cetingradu. Tu proučava povijest toga kraja. Nakon toga odlazi u Brlog i proučava porijeklo imena Gusić. Godine 1897. dolazi u Otočac, potom u Kostrenu, Bribir, Trsat, gdje kupuje zemljište za gradnju crkve. Iza toga dolazi u Zagorje kod Ogulina. Zbog domoljubnog i protumađarskog djelovanja premješten je u Zavalje i potom odmah za upravitelja župe Cerovnik. Tu uvodi staroslavenski jezik u bogoslužje. Na poziv biskupa Louisa Marie

Fink iz Kansasa (USA) odlazi tamošnjim Hrvatima za svećenika. I dalje riječju i perom brani prava hrvatskog naroda. Gradi crkvu sv. Ivana Krstitelja, čije je unutarnje uređenje oslikao akademski slikar Oton Iveković. Pokraj crkve gradi starački dom kao i hrvatsku školu. Promiče hrvatsku kulturu i jezik. Umro je 31. siječnja 1931. nedaleko od Velikog kanjona rijeke Colorado, u hotelu El Tovar, u kome je Ivan Lacković bio direktor.

Djela: Are Italys claines on Istria, Dalmatia and islands justified? Kansas City, 1916., Croatia, Bosnia and Herczegovina and the Serbian clainis, Kansas, 1916., Josip Kundek misionar u Jasper Dubois County, Virje, 1925., Moja ispovjest narodu, Kansas City, 19.., Povijesne crtice hrvatske župe sv. Ivana Krstitelja 1900-1925, Kansas City, 1925.

71. E. Ljubović, 2009, 214-217.

KRMPOTIĆ, IVICA,[72.], profesor i glazbenik (Senj, 8. 3. 1908.- Senj, 27. 9. 1943.)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju (1926), u Ljubljani (1933) Državni konzervatorij, a 1934. povijest i geografiju (XV grupa) na Filozofskom fakultetu u Ljubljani. Po završetku studija vraća se u svoj Senj na radno mjesto nadstojnika u senjskom prosvjetnom zavodu Ožegovićianum. Uz to stalno je radio na podučavanju senjske mladeži u glazbi i kazalištu. Vodio je crkveni zbor sv. Cecilije i sudjelovao u mnogim senjskim kulturnim i zabavnim priredbama. Autor je libretta na temu senjskog građanskog pučkog života s namjerom da ga uglazbi te kao kazališnu predstavu iznese pred

senjsku publiku (1935.).Tako je nastala prva senjska opereta Masa i Drasa nazvana po dvojici vrlo popularnih senjskih fakina (obalnih radnika). Spomen na operetu Masa i Drasa prvi put je objavljen u časopisu Hrvatska straža od 4. 3. 1936. Godine 1939. Krmpotić napušta Senj i odlazi u Ljubljanu gdje kao profesor predaje na III. Realnoj gimnaziji. Uspostavom NDH, vraća se u Senj i na senjskoj gimnaziji predaje povijest i zemljopis. S ulaskom partizana u Senj, nakon 13. 9. 1943. počela su hapšenja i progoni nedužnih Senjana. Uhićena je grupa od 17 građana raznih dobi i zanimanja, zatvorena u prizemlju zgrade Staroga suda, ispitani i po kratkom postupku osuđeni na smrt. Među osuđenima bio je i profesor Ivica Krmpotić. Pogubljen je 27. 9. 1943. u 35. godini života, kao primjeran građanin, afirmirani hrvatski skladatelj te istaknuti kulturni i prosvjetni djelatnik. Bio je veliki domoljub.

72. P. Tijan, 1994, 361-368.

KRMPOTIĆ, MARIJAN[73], profesor (Senj, 11. 8. 1928.- Zagreb, 4. 7. 2013.)

Pučku školu pohađao u Krivim Putu, a studij hrvatskog jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završio godine 1954. Nakon toga odlazi za prvog profesora hrvatskog jezika na Higher School Languages u Kairo. Poslije dobiva mjesto lektora engleskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zadru. Godine 1964. završava postdiplomske studije u Geneve, a kao stručnjak za europske integracije promaknut je u znanstvenog suradnika na Institutu za

historiju radničkog pokreta. Nakon Dekleracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika 1968. Krmpotić ostaje bez posla. U Hrvatskom proljeću 1971. pripada pučkom pokretu za hrvatsku neovisnost. Za to doba preveo je oko 50 knjiga sa engleskoga i francuskoga jezika. Od 1990. piše u brojnim tiskovnim i elektroničkim medijima (Vjesnik, Večernji list, Politički zatvorenik, Spremnost (Australija), Narod, Hrvatsko slovo, Hrvatski list, Fokus). Cijeli život borio se za čistoću hrvatskoga književnog jezika. Krmpotić je jezikoslovac, hrvatski domoljub, temeljiti znalac svekolike kroatističke baštine, istinski zaljubljenik u izvorni hrvatski jezik kompletnih trojezičnih osnova i beskompromisni auktor i promicatelj tvorbenog (korienskog) pravopisa.

Djela: Jezični priručnik, HRT, Zagreb, 1992, Hrvatski jezični priručnik, Agapa, Kloštar Ivanić, 2001, Korienski pravopis, Cipra-Klaic, 1944.

73. Marijan Horvat Milenković, 2013. 21

KRMPOTIĆ, MILAN[74.], diplomirani inženjer šumarstva i književnik (Veljun kraj Senja, 2. 9. 1945.)

slika: www. hkv. hr

Osnovnu školu pohađao u Mrzlom Dolu i Krivom Putu, Srednju šumarsku školu u Delnicama, a Šumarski fakultet završio u Zagrebu 1971. Radio je na odgovornim dužnostima u šumarstvu i u zaštiti prirode. Bio je upravitelj šumarija u Krasnu i Senju (1982-1984), direktor organizacije uzgoja šuma (1985-1990), sanacijski direktor Drvne industrije «Nehaj» Senj (1981-1987), šef odjela za plan i analizu u Upravi šuma Senj (1991-1997), kao i savjetnik za uzgajanje šuma u Hrvatskim šumama (1998-2001), te ravnatelj nacionalnog parka Sjeverni Velebit (2001-2005). Radio u Hrvatskim šumama kao savjetnik za zaštićene prirodne vrijednosti.

Još kao srednjoškolac uređuje školski časopis Riječ mladih i u njemu objavljuje svoje pjesničke prvijence. Suradnik je u mnogim časopisima i publikacijama; u Usponima od 1985-2004. Bio je tajnik Senjskog književnog ognjišta od 1982. do 2002. Uređivao je biblioteke: Sibirea, Koralji i Usponi od 1985. do 2002. zastupljen je u čitanki za sedmi razred osnovne škole (A. Bežen i J. Karakaš: Hrvatska čitanka, Zagreb,1998., str. 62-64.) i N. Babić, D. Golem, D. Jelčić: Dveri riječi, Zagreb, 2004, str. 10-11.

U Usponima br. 15. objavio je dramu Stigla je sloboda. Piše romane, priče, pjesme, eseje i humoreske. Bavi se najrazličitijim temama iz života običnoga čovjeka. Dobitnik je Povelje Grada Senja. Prevođen je na engleski, njemački i poljski jezik.

Djela: Skamenjene svirale, Senj, 1978., Stope, Rijeka, 1980., U grudi zemlje, Rijeka, 1985., Zeleni vjetar, Senj, 1987., Zapisi iz ograda, Senj, 1987., Slomljivi, Senj, 1989., Kuća hrtova, Rijeka,

1990., Kapi, Senj, 1990., Gorčina jabuke, Senj, 1992., Buna u sretnoj šumi, Senj, 1993., Bunjo dida moga, Senj, 1993., Tek braća, Rijeka, 1995., Trag božanske stope, Senj, 1996., Osmi patuljak, Rijeka, 1997., Ovaj križ ljudski, Senj, 1998., Tajna ploda, Rijeka, 2000., Divlje sjeme, Senj, 2001., Jedna godina-čitav život, Senj, 2003., Tu su i svemirci imali prste, Senj, 2005 i Put u hrvatski raj, Rijeka, 2007. Ruka Boga d;ana, Rijeka 2008, Sizifov posao, Matica hrvatska, Gospič, 2o12, Adam i njegovo rebro, Matica hrvatska Senj, 2o13.

Lit: D. Babić: Zanimljica stihovana avantura, Novi list, 1979., D. Babić: Potvrda talenta, Novi list, 3. 7. 1985., D. Babić: Pjesnički pretres fenomena ograde, Novi list, 27.10. 1987., D. Babić: Književno sazrijevanje, Novi list, 24. 8. 1989., D. Babić: Književno djelo M. Krmpotića, Šumarski list, 9-10, Zagreb, 1990., D. Babić: Avantura dječje mašte, Novi list,, 6. 12. 1990., D. Babić: Poezija senjskih pjesnika, Novi list, 30. 11. 1992. I. Božičević: Lovci između sna i jave, Republika,br. 9, Zagreb,2003., J. Brković: Saga o zlim vremenima ljudima, Usponi, br. 12, Senj, 1996. D. Arežina: Krist na Jelačić placu, Hrvatsko slovo, 11,12. 1998., V. Cunić: Bunjo dida moga, Hrvatske šume, Zagreb, 20. 6. 1994., Ž. Dulić: Dobar pisac mora biti pjesnik, Glas Istre, 30. 10. 1992.., V. Ivančević: Poezija je dio čovjeka i života, Zagreb, Šumarski list, br. 5-7., 1981., Jure Karakaš: Pjesnik bunjevačkog krša, Marulić, br. 4. Zagreb, 1994., V. Pleše: Šumar i pjesnik Milan Krmpotić, Hrvatske šume, 30. 10. 1992., G. Rupčić: Vječno pjevaju šume, Vila Velebita, 25. 6. 1997., G. Rupčić: U potrazi za identitetom, Novi list, 25. 11. 1997., G.

Rupčić: Jednostrana povijest uskoka i janjičara, Vila Velebita, 7. 11. 1998., G. Rupčić: Punina života i pjesničkog izraza, Novi list, 14. 12. 1998., G. Rupčić: Neka bude punina, Usponi, br. 15. 1999., G. Rupčić: Tajna ploda, Novi list, 17. 1. 2001., G. Rupčić: Lovčevi zapisi naših dana, Usponi, br. 18. Senj, 2002., G. Rupčić: Divlje sjeme-pitko štivo, Novi list, 11. 2. 2002., G. Rupčić: Haiku kalendar Milana Krmpotića, Novi list, 14. 10. 2003., G. Rupčić: Krmpotićeva zbirka poezije,Večernji list,18. 9. 2003., M. Štokić: Zvijezda zavičaja, Usponi, br. 14. Senj, 1998., M. Štokić: kako kuca srce divljine, Usponi, br. 18. Senj, 2002., R. Šušnjara: Biblijski motivi u zbirci Milana Krmpotića Gorčina jabuke, Usponi, br. 10. Senj, 1994., P. Šušnjara: Krmpotićev Bog i Alah, Usponi, br. 12. Senj, 1996., Z. Tomičić: Roman o Senju-hrvatskoj Sparti, Večernji list, 18. 8. 1996., Z. Tomičić: Vikovična zemlja,esej u knjizi Bunjo dida moga, Senj, 1993., Z. Derossi: M. Krmpotić, Skamenjene svirale, Senjski zbornik, br. 8. Senj, 1980., Z. Derossi: Milan Krmpotić, Stope, Senjski zbornik, br. 9. Senj, 1981., Z. Derossi: M. Krmpotić, Tek braća, roman o bratskoj ljubavi i mržnji, Senjski zbornik, br. 23. Senj, 1996., A. Šuljić: M. Krmpotić, Bunjo dida moga, Teološki časopis, br. 2. Rijeka, 1995., G. Rupčić: U zemlji poskoka i uskoka, Marulić, br. 4. 1995. Zagreb., Ž. Milenić: Reprezentativna zbirka poetskih plodova, Književna Rijeka, br. 1. 2002.

74. Milan Krmpotić je osobno dao svoje podatke. T. R. Musa, 2013, 198-199.

KRUŽIĆ, PETAR[75], kliški i senjski kapetan (Zvečaj, oko 1490.- ?, 12. 3. 1537)

slika: hr. wikipedija. org.

Iako postoje različita mišljenja o Kružićevu mjestu rođenja, po Valvazoru bio je iz Lupoglava u Istri, po Vitezoviću iz Trsata, a po Kašiću iz Poljica. O Kružićevim roditeljima nije ništa poznato. Već 1513. obavlja višu vojnu službu u Klisu, pa se može zaključiti da je rođen oko 1490. Bio je kaštelan ili kapetan od godine 1513.,a 1520 bio je potvrđen u časti kliškog kapetana i postao knez kliški. Godine 1522. postaje i senjski kapetan. Za vrijeme turske opsada Klisa 1524. Kružić je u Senju skupio četu od 1500 pješaka i 60 konjanika. Ploveći noću na 40 brodova prije zore 10. travnja 1524. iskrcao se u Solinu i u bojnom nastupu zajedno s drugim senjskim kapetanom Grgurom Orlovićem napao turski tabor pod Klisom, razbio tursku vojsku i zaplijenio svu bojnu opremu u logoru. Tom pobjedom cijela Dalmacija je spašena turske navale. Nakon te pobjede Kružić se vraća u Senj gdje je sklopio nasljedni ugovor. Kada se Senj našao pred turskom najezdom, Kružić je uvijek bio spreman za obranu domovine. Nakon Orlovićeve pogibije na Mohačkom polju 1526.

Kružić je sam obnašao čast senjskog i kliškog kapetana. Na položaju senjskog kapetana bio je sve do 1529,. godine. jer nije imao nikakve podrške i pomoći od države. U neravnopravnoj borbi s Turcima poginuo je 12. ožujka 1537. godine. Pokopan je na Trsatu.

75. A. Mijatović, 1990. 25-34.

KUHAČEVIĆ, MATEŠA ANTUN[76.], književnik (Senj, 21. 11. 1697- Graz, 7.9. 1772)

Obrazuje se u pučkoj školi u Senju, a u Rijeci je nastavio humaniora u isusovačkom kolegiju, pravo i filozofiju u Grazu, a tehničko-vojnu akademiju završava u Beču. Politički je aktivan, zastupa Senj na carskom dvoru u Beču i pravni je savjetnik u vojnim jedinicama. U Senju je obavljao pravno-vojničke poslove. Bio je i pomorski kapetan. Tri je godine(1742-1745) proveo na ratištima u Bavarskoj kao vojni sudac krajišnika. Nije bio uvijek poslušnik centralističke vladavine pa je utamničen u Spielbegu nad Brnom. Nevolje su počele kada je sudjelovao u ličko-brinjskoj pobuni kao zastupnik senjskih interesa u Beču. K tome treba dodati i optužbe senjskoga biskupa Vuka Ćolića zbog jedne Kuhačevićeve satire kojom se narugao tom biskupu Kuhačević je osuđen na doživotnu robiju. Iz toga strašnoga zatočenja spasila ga je carica Marija Terezija nakon dvadeset i pet godina tamnovanja, ali je mjesec dana nakon izlaska iz tamnice umro u Grazu 1772. godine.

U tamnici su nastale mnoge njegove pjesme u kojima je došlo do izražaja njegov rodoljubni osjećaj povezan uz tradiciju grada Senja.

Bio je veliki patnik, čovjek, rodoljub i uzoran u svemu. Njegov život i djelovanje iskazivao se u žarkoj ljubavi za svoj rodni grad Senj, za obranu njegovih povijesnih prava i socijalnoga stanja, zatim za obranu hrvatskoga jezika od provođenja germanizacije kao i u neravnopravnoj borbi protiv vojničke jake Austrije. Bio je zanimljiva osoba svoga vremena pa je kao takav ušao u hrvatsku književnost i time dao biljeg jednome kraćem razdoblju senjske povijesti.
Djelo: Život i djelo, Senj, 1878.

76. A. Glavičić, 1997, 297-300.

L

LENKOVIĆ, IVAN[77.], vrhovni kapetan Hrvatske i Slavonske krajine (?, - Otočec kraj Novog Mesta, 22. 6. 1569.)

slika: www. flickr. com

Preci Ivana Lenkovića potkraj 15.st. pred Osmanlijama odlazi iz Like u Kranjsku. Senjski je kapetan godine 1539. i vođa uskoka na

području od Senja do Save. Oko 1546. postaje zapovjednik sveukupnih uskočkih postrojbi. Sudjelovao je s Nikolom Zrinskim u obrani Sigeta 1556 i te godine postaje vrhovnim kapetanom hrvatske vojske. Napravio je Nacrt hrvatsko-slavonskih granica 1553. po kojem je izvršena organizacija Vojne krajine. Kada je carski dvor osigurao sredstva, započeo je Lenković na 62 metra visokom brdu Nehaj graditi dugo željenu tvrđavu „fortecu". Odobrenjem vojnih i crkvenih vlasti Lenković je dao porušiti sve javne i crkvene zgrade izvan gradskih zidina i od obrađenog kamena iz ruševina sagradio je poznatu tvrđavu Nehaj u Senju 1558. i time postao legenda u povijesti Grada Senja a i diljem Hrvatske. Njezinom izgradnjom znatno je pojačana obrana grada Senja i Primorja od Osmanilija i Mlečića. Naziv „Nehaj" označava nehaj za opasnost, što je u narodnoj predaji povezano s mnogim junačkim djelima uskoka. Zbog bolesti povukao se s položaja vrhovnog kapetana godine 1567.

77. wikipedija.org.

LOCHMER, ALEKSANDAR[78.], profesor, (Senj, 1857-Zagreb, 2. 10.1915.)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju a studije povijesti i zemljopisa u Zagrebu, Grazu i Beču. Diplomu je stekao godine 1882. Od godine 1879. radio je kao namjesni učitelj u Zagrebu, zatim kratko u Kopru, odakle prelazi u Bakar u nautičku školu, gdje predaje engleski jezik. Godine 1885. putuje u Ameriku i Englesku kako bi usavršio engleski jezik i osposobio za učitelja engleskog

jezika. 1897. dolazi u Zagreb na realnu gimnaziju a dvije godine kasnije postaje lektor engleskog jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1908. obučava engleski jezik u zagrebačkim srednjim školama. Dvije godine kasnije odlazi u mirovinu kao srednjoškolski profesor. Njegova mnogobrojna djela su pionirska i svi iza njega imali su čvrste temelje engleskog jezika na kojima su mogli kasnije graditi. Pisac je brojnih stručnih rasprava o fonetici i udžbenika za engleski jezik. Osnivač je anglistike u Hrvata.

Napisao je: Nešto o engleskom narodu (program nautičke škole); O engleskom izgovoru, Gramatika engleskog jezika za školu i samouke (1889), Englesko-hrvatski razgovori (1891), Rječnik englesko-hrvatski. (r.f.)

78. R. Filipović, 1980. 235-242.

LOKMER, JURAJ[0]., kemijski tehnolog, knjižničar i kulturni radnik (Senj, 1. 4. 1947.)

Osnovnu školu polazio u Senju, a gimnaziju u Senju i Crikvenici. Diplomirao je na Tehnološkome fakultetu (KTO) Sveučilišta u Zagrebu. Specijalizirao je kontrolu i transport tekućih tereta 1972. u Belgiji (Antwerpen) i Nizozemskoj / Rotterdam). Radio je na razvojnim programima INA Rafinerija Rijeka pripremajući izgradnju DINA Petrokemija na Krku i uopće razvoj organske petrokemijske proizvodnje u Hrvatskoj. Najviše je radio na vodećim poslovima kontrole količina i kvalitete, prijevoza i skladišta tekućih tereta u lukama Rijeka, Omišalj, Kopar, Zadar, Split kao i u

zemljama jugoistočne Europe za račun stranih i domaćih tvrtki. Sudjelovao je u izradi i bio autor nekih jugoslavenskih standarda iz područja mjerenja količine nafte i naftnih derivata u skladu s europskim i svjetskim normama i postupcima.

Zarana je počeo proučavati hrvatsku i europsku povijest, posebice senjsku kulturnu baštinu. Godine 1978. sa suprugom Filom Bekavac započeo je uređenje i inventarizaciju Knjižnice biskupija senjske i modruške u Senju koja je na osnovi tih radova zaštićena kao kulturno dobro. Istodobno surađuje s Regionalnim zavodom za zaštitu spomenika na upotpunjavanju popisa inventara katedrale u Senju, a zajedno sa suprugom organizirao je, pronalazio donatore i sufinancirao restauraciju 24 portreta senjsko-modruških biskupa koji su u cijelosti restaurirani do godine 1986. Tako je nakon toga uređena stalna izložba sakralne baštine poput SICU u Zadru. Uz potpuno povjerenje crkvenih vlasti uspostavlja kontakte sa zadarskom nadbiskupijom i zadarskim gradskim vlastima, iznalazi modele suradnje Senja i Crkve. Zauzima se za dolazak u Senj dr. M. Bogovića s kojim nastavlja projekt realizacije stalne izložbe. Idejom i djelom Lokmer vodi taj projekt okupljajući brojne suradnike koji omogućavaju uređenje prostora, postavljanje izložbe i svečano otvaranje. Predsjednik je Društva Senjana i prijatelja Senja (1992-2000), okuplja Senjane u Rijeci i inicira i realizira niz projekata kao što su Senj- kolijevka hrvatskoga tiskarstva, 500. obljetnica Brevijara hrvatskoga Blaža Baromića, kovanje zlatnika, srebrnjaka i spomen medalje povodom 500. obljetnice Senjskoga glagoljskog misala, 500. obljetnice tiskanja Senjskog glagoljskog misala u Rijeci,

izdavanje knjige i grafičke mape, Kraj refule B. Benzie, knjige zapisa glazbenog opusa Frana Šojata, sudjelovanja u izdavanju časopisa Senjska beseda, suorganizator je Senjske regate i niza predavanja, koncerata i društvenih događanja. Ravnatelj je Sveučilišne knjižnice u Rijeci (1995-2003.) u čijem je mandatu u potpunosti informatizirano djelovanje knjižnice u elektronički hrvatski knjižnični sustav. U dva mandata bio je član hrvatskoga knjižničnoga vijeća. Sudjelovao je u pokretanju bijenalne međunarodne izložbe ex librisa u Rijeci (1996-2003), likovno-kulturne manifestacije, koja je 1999. godine gostovala u Vijeću Europe u Strasbourgu.

Posebnu pažnju posvećuje Izložbi Glagoljica, uz brojna predavanja, susrete, izložbe i dopune njezinih postava s replikama novopronađenih glagoljskih spomenika. Kao član Družbe Braće hrvatskoga zmaja, Stola u Rijeci inicira i sudjeluje u priređivanju i izdavanju faksimila i kritičkoga izdanja djela Šimuna Kožičića Benje Od bitija redovničkoga knjižice, a od 2011. i 2012. organizira prikupljanje faksimila starijih hrvatskih izdanja i literature o hrvatskome tiskarstvu, pismenosti i književnosti, koje je Stol u Rijeci 2012. darovao i predao Gutenbergovu muzeju u Mainzu. Od 2012. sa suprugom koordinira i radi na projektu obrade starije knjižnične građe Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda. Od 1994. djeluje humanitarno kao član Bolničkoga i viteškoga reda sv. Lazara Jeruzalemskoga. Godine 1999. za rad u području kulture odlikovan je Redom zvijezde Danice i likom Marka Marulića.

Do sada je objavio preko 60 stručnih i znanstvenih radova: u Senjskom zborniku ((2002, 2005, 2009, 2012, 2013), Riječkom

teološkom časopisu (2005, 2007, 2008, 2013), Dometima Rijeka (2010, 2011, 2012), Slovo, Zagreb (2011), Fluminensia, Rijeka (2012), Krčkom zborniku (2013), Hrvatskom iseljeničkom zborniku (2001), Glasniku Društva bibliotekara, Split (2001), Croatica Christiana periodica (2004, 2007), Marulić (2004, 2005, 2006, 2007), Vjesniku Državnog arhiva Rijeka (1997, 2010) Sveti Vid (2007).

Djela: Bernardin Škrivanić i njegovo doba, Rijeka, 1997., 1 međunarodna izložba ex librisa, Rijeka, 1997., 2. međunarodna izložba ex librisa , Rijeka, 1999., 3. međunarodna izložba ex librisa, Rijeka, 2001. Izložba glagoljica, Rijeka, 2001.

0. Osobno kazao podatke J. Lokmer

LONČARIĆ, VLADIMIR- NODE[0]., kulturni djelatnik i političar (Senj, 26. 7. 1938.- Senj, 6. 12. 1997.)

Osnovnu školu i srednje obrazovanje završio u Senju, nakon toga zapošljava se u Asfaltu (1957.) , poslije prelazi u Hidroelektranu Senj, potom u Narodno sveučilište gdje radi kao knjižničar zatim je tajnik u Turističkom savezu općine i napokon dolazi u Općinski komitet (1969-1977), i kao sekretar Općinskog komiteta vodi gotovo jedno desetljeće glavnu riječ u javnom i političkom životu Senja. Na kraju svog radnog vijeka (1981) vrši dužnost predsjednika Općine Senj poslije čega odlazi u mirovinu.

Prvi put se javlja dramom „Ratovi prošlosti (OKUD „Neda Knifić“ Senj“) godine 1957.a prve stihove je objavio u Niškim

književnim krugovima i Narodnom vojniku 1959. Pripovijest „Cvijeće za gospođu“ objavio je u Runolistu godine 1962. Poeziju objavljuje u zbirci „I vuka treba voljeti“, „ Govor srca“ i „ Čovjek na travu miriše“. Pisao je i čakavskim narječjem u „Besedi s kamika i z mora „ (Riječko književno i naučno društvo, Rijeka 1968.). Punih dvadeset godina kontinuirano djeluje u društveno-političkom i kulturnom životu Senja. Bio je član Izdavačkog savjeta Senjskog muzejskog društva i uredništava Senjskog zbornika. Jedno vrijeme sudjeluje i u uređivanju časopisa Usponi, a pjesme mu se nalaze i u Knjizi s devet naslova. Član je Riječkog i naučnog društva te prvi predsjednik Senjskog književnog ognjišta. Ljubav prema kazalištu i glumi odvodi ga u školu za amatere režisere dr. Branka Gavele. U amaterskom kazalištu Milan Ogrizović u Senju glumi i režira različite uloge. Surađuje u humorističkim listovima „Metla i škavacera“ i „Labura“. Bio je osnivač Senjskog ljatnog karnevala.

0. Osobne potatke kazala B. Lončarić.

LUSTER, HUBERT[79.], knjižar (Hopsen, 2.2.1833. – Senj, 1892.)

Zarana dolazi u Senj i nakon osnivanja obitelji sa poznatom Senjkinjom Anom Vrhovac otvara u Senju knjižaru i papirnicu. Njegova tiskara počinje s radom 1874. koja djeluje sve do 1895. Uspješno tiska brojne stručne i beletrističke knjige, rječnike, kalendare, novine, školska izvješća, programe predstava, akademija, zabava, plakata i sl. To je bila prva moderna tiskara u Senju koja je osnovana poslije poznate glagoljske tiskare iz godine

1494. godine. Ta je tiskara poznata kao Lusterija i sinonim za sve senjske tiskare. Luster je bio jako angažiran u kulturnom i društvenom životu poštivajući hrvatske nacionalne ideje. Umro je 1892. i pokopan na groblju Sv. Vid u Senju.

79. w. enciklopedija. hr. Senjski zbornik, br.21, 1994, 242.

LJ

LJUBOVIĆ, BLAŽENKA[0]., profesor, viši kustos (Senj, 7. 2. 1951.)

slika: www. Senj. hr

U Krivim Putu završava osnovnu školu, gimnaziju Senju, a na Filozofskom fakultetu u Zadru 1979. stječe zvanje profesora povijesti i arheologije. Stručni ispit polaže 1980., zvanje kustosa 1997. dok je 2003. na temelju stručnih znanstvenih radova stekla zvanje višeg kustosa. Svoj radni vijek započinje u cazinskoj Gimnaziji (B i H) , potom se zapošljava u Osnovnoj školi S. S. Kranjčevića Senj i Graditeljskoj školi za industriju i obrt u Rijeci gdje predaje povijest.

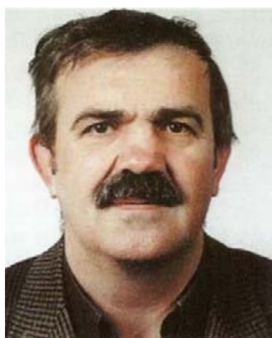
Od 1997. radi kao kustos u Gradskom muzeju Senj a ujedno je od iste godine do danas i ravnateljica ove ustanove. Bavi se istraživanjima i zaštitom spomeničke baštine na području Senja i njegove šire okolice, te znanstvenim i publicističkim radom, čije je rezultat objavljivanje više znanstvenih i stručnih radova u području arheologije, etnografije i povijesti. Aktivno je sudjelovala na brojnim znanstvenim simpozijima, okruglim stolovima i raspravama, od kojih je neke priredila u organizaciji Gradskog muzeja Senj. Sudjelovala je u pripremi više kataloga, monografija i izložaba koje su promicale bogatstvo muzejske struke i kulturno-povijesne baštine Senja od kojih su neke predstavljene i izvan Hrvatske. Provela je više arheoloških istraživanja na području grada Senja i okolice. Zaslužna je za provođenje zaštitnih radova na restauraciji i obnovi Gradske vijećnice-lože u Senju, te za izvođenje depoa koji se nalazi u sklopu Gradskog muzeja, kao i za provođenje više muzejskih projekata na razini Grada Senja. Aktivan je član Matice hrvatske, Senjskog muzejskog društva i uredništva Senjakog zbornika. Dobitnica je Povelje Grada Senja za poseban doprinos u razvoju muzejsko-galerijske djelatnosti i promidžbi bogate kulturno-povijesne baštine Grada Senja.

Djela: Grbovi i natpisi na kamenim spomenicima Senja, Senj, 1996, katalozi: Senj u prapovijesti, antici i ranom srednjem vijeku, Senj, 2000., Lukovo kroz povijest (sa suradnicima), Senj, 2002., Tvrđava nehaj (sa suradnicima), Senj, 2008, Spomenica 1962-2012 (sa suradnicima) Senj, 2012., vodiči po muzejskim zbirkama i izložbama Etnografska slika Bunjevaca, Senj, 2007, Glagoljska baština Senja,

Senj, 2008, Senjsko pomorstvo kroz povijest, Senj, 2010.,Prirodoslovna zbirka Velebit, Senj, 2011, Intelektualni krug Senja, Senj, 2011, Arheološka zbirka, Senj, 2014.

0. Osobne podatke napisala. B. Ljubović.

LJUBOVIĆ, ENVER[0.], povjesničar i klasični filolog, (Obre-Kakanj, BiH, 2. siječnja 1950.)

slika: www. cro-eu-com

U rodnom mjestu završava 1965. osnovnu i 1969.srednju školu, a u Zadru (1975.) na Filozofskom fakultetu povijest i latinski jezik s pregledom rimske književnosti. Godine 1974. se zapošljava u Srednjoj školi u Petrinji, iste godine nastavlja prosvjetni rad u cazinskoj Gimnaziji (BiH) da bi se 1995. zaposlio u Srednjoj školi dr. A. Barca u Crikvenici gdje i danas radi kao profesor latinskog jezika i povijesti. Kao vanjski suradnik predavao je latinski jezik u gimnazijama u Senju, Otočcu i Delnicama. Dugi niz godina bavi se heraldikom, epigrafikom, geneaologijom i onomastikom. Jedan je od rijetkih povjesničara u nas koji se bavi heraldikom i rodoslovljem obitelji. Iz više znanstvenih područja povijesnih znanosti objavio je

devet knjiga i više znanstvenih i stručnih članaka u različitim znanstvenim i stručnim časopisima u nas, te u Bosni i Hercegovini, Srbiji (Vojvodini) i Italiji.

Član je Hrvatskog društva klasičnih filologa te Hrvatskog grboslovnog i zastavaslovnog društva (HGZD). Dobitnik je Povelje Grada Senja za doprinos u prosvjeti, kulturi i znanosti. Stalni je suradnik Leksikografskog zavoda M. Krleža u Zagrebu i predsjednik je Senjskog književnog ognjišta. Sudjelovao je na više znanstvenih i stručnih skupova, a pripremio je tri samostalne izložbe plemićkih grbova Senja, Gacke i Like u Senju, Otočcu i Ogulinu..

Djela: Grbovi i natpisi na kamenim spomenicima grada Senja, Senj, 1996,. Gradski i plemićki grbovi Senja, Senj, 1998., Svjedočanstvo o rimskoj Seniji, Senj, 2001., Grbovi plemstva Gacke i Like, Rijeka 2001., Grbovi plemstva Like, Gacke i Krbave, Zagreb, 2003., Grbovinik Gacke, Krbave, Like, Senja i Vinodola, Senj, 2007., Gradovi i općine Republike Hrvatske, Zagreb, 2008., Mjestopis Kriviga Puta, Senj, 2009,. Znameniti bunjevački i lički rod Rukavina, Senj, 2012., Krmpote i Klenovica od doseljenja do naših dana, Rijeka, 2014., Korijeni hercegovačke begovske porodice Ljubović, Mostar, 2015.

.

0. Osobno podatke dao E. Ljubović.

M

MAGDIĆ, MILE[80], profesor, povjesničar (Ogulin, 29.9. 1847-Zagreb, 3.2 1931.)

Magdić se rodio u Ogulinu u obitelji krajiškog časnika Mate Magdića i Ane rođene Golik. Osnovnu školu pohađao je u rodnom gradu , a nastavio u Rakovici i u Rakovcu kraj Karlovca, dok je srednjoškolsko obrazovanje stekao kao učenik znamenite senjske gimnazije. Studirao je povijest i geografiju u Grazu na Filozofskom fakultetu Karl-Franzens- Universität . Kao gimnazijski profesor je radio u Zagrebu, Senju, Osijeku, a kao ravnatelj bio je u Srijemskoj Mitrovici, Gospiću i Varaždinu. Bavio se poviješću Ogulina, Senja, Hrvatskog primorja, Like i Krvbave. Napisao je Topografija i poviest Ogulina, Topografija i poviest grada Senja, Život i djela Senjana Mateše Antuna pl.Kuhačevića, hrvatskog pjesnika 18.st. i još neka djela. Predavao je u Kraljevskoj velikoj gimnaziji u Zagrebu 1872. i u gimnaziji u Senju od 1873. godine. Od 1887 do umirovljenja 1908. službovao je kao gimnazijski ravnatelj u Gospiću, Osijeku, Srijemskoj Mitrovici i Varaždinu. U Starinama, časopisu JAZU i Vjestniku iz hrvatsko-slavonsko dalmatinskog zemljopisnog arhiva objavio je veliki broj povijesnih rasprava o senjskim plemićkim obiteljima i arhivsku građu iz prošlosti grada Senja. Senjsko gradsko poglavarstvo ga je 1877. imenovalo počasnim građaninom svoga grada u znak zahvalnosti, što je uredio gradski arhiv te objavio prvu znanstvenu monografiju o povijesnoj i kulturnoj baštini njihova grada. U podlistku narodnih novina (1899-1917) pisao je o

gradovima i ustanovama Vojne krajine. Umirovljen je u 61. godini života, 1908. Umro je 3. 2. 1931. i pokopan u zagrebačkom groblju Mirogoj.

Djela: Topografija i poviest grada Senja, 1877, Život i djela M. Kuhačevića, hrvatskog pjesnika 18. st., 1878, Tipografija i poviest grada Ogulina, 1926.

80. K. Regan, Studia lexicografica, god, 4. (2010) br. 1(6) , 91-113.

**MATKOVIĆ, PETAR[81.], **svećenik i geograf (Senj, 18.6.1830. – Beč, 25.3.1898.)

slika: www. enciklopedija. hr

U Senju završava pučku školu i gimnaziju, a od 1848. pa do 1853. studira filozofiju i teologiju u Senju. Kao bogoslov na senjskoj gimnaziji predaje povijest i zemljopis. Godine 1852. zaređen je za svećenika, kapelan je u Rakovici. U Beču i Pragu se 1854. osposobljava za gimnazijskog nastavnika Studije nastavlja na sveučilištima u Beču, Pragu, Berlinu i Göttingenu. Doktorat je stekao

u Grazu iz filozofije. Godine 1857. dobiva posao u Grazu kao profesor povijesti i zemljopisa odakle se zapošljava u velikoj gimnaziji u Varaždinu gdje ostaje dvije godine. U Grazu je položio stroge ispite za doktorat filozofije. U Zagrebu na kraljevskoj velikoj realci imenovan je profesorom 1860. godine, a 1883. redovnim profesorom geografije na Sveučilištu u Zagrebu. Član je JAZU od njenog osnivanja i njezin tajnik je od 1874. do 1890.

Nakon umirovljenja 1893. odlazi u Beč i tamo živi i radi sve do smrti 1898.. Napisao je više školskih knjiga, izdao Statistički nacrt trojedne kraljevine“ i „Hrvatska i Slavonija u svojih fizičkih i duševnih odnošajih“ na tri jezika. Godine 1874. uredio je statistički ured. Tiskao je i „Putovanje po balkanskom poluotoku“ u „Radu“.

81. M. Despot, 1967-68, 210-220.

MEDVED, IGOR[0], dr. sc. specijalista opće i kardijalne kirurgije, (Senj, 11.1. 1964)

slika: www.novilist.hr

Igor Medved potječe iz ugledne senjske obitelji. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Senju, a Medicinski fakultet u Rijeci (1988). Postdiplomske studije završava (2001.) također u Rijeci obranom

Magistraskog rada pod naslovom „Utjecaj kirurške revaskularizacije miokarda na funkciju lijeve klijetke u ranom poslijeoperacijskom razdoblju u bolesnika s ishemijskom bolesti srca“. Doktorsku disertaciju obranio je također na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci 26. rujna 2011. pod nazivom „Usporedba dviju metoda kirurške revakularizacije miokarda: s izvantjelesnim krvotokom ili bez njega“. Prvo zaposlenje dobiva u Domu zdravlja Senj (1988-1992), potom odlazi u KBC Rijeka, Kirurška klinika, Traumatologija (1992-1997) i od 1997. do danas radi na Kardiovaskularnom odjelu, KBC Rijeka. Subspecijalizaciju iz kardijalne kirurgije obavio je 2004. do 2007. Na Medicinskom fakultetu u Rijeci, na Katedri za kirurgiju postaje asistent 2008, viši asistent 2012, a iste godine docent i znanstveni suradnik u znanstvenom području biomedicine i zdravstva-polje kliničke medicinske znanosti. Kao subspecijalist kardiokirurg obavlja funkciju pročelnika Zavoda za kardiokirurgiju u Rijeci. Svoje stručno i znanstveno usavršavanje stječe u području kardiokirurgije u Općoj bolnici St. Georg u Hamburgu (Njemačka), 1996., u Univerzitetskoj bolnici Deutschen Hertz Zantrum u Berlinu (Njemačka), 2005., Harefielld Hospital, London, United Kingdom (V. Britanija), 2007., Universitair medisch Centrum, Leiden, The netherlands, 2008., Nyon, Switzerland, 2010., Heart Valve Club, Hospital Europeen Georges Pompidou Paris (France) 1010., Annual Symposium on Aortic Valve Reconstructive Surgery, From Art to Science Brussels (Belgija), 2011.,KB Ljubljana (2010 i 2011),KBC Dubrava (2o11/2012) i 2011 Functional Mitral i Tricuspid Valve Repair, Leiden. The Netherlands.

Na znanstvenom polju istražuje sam ili s drugim surađuje u više projekata od posebne važnosti za kardiokirurgiju: „Enteralna prehrana i postoperativni motilitet žučnog mjehura, želuca i duodenuma“ (2002-2006), „Lokalne imunološke promjene u bolesnika s ishemijskom bolesti srca liječenih kirurškom revaskularizacijom miokarda“ (2112), te kao autor ili koautor u radovima objavljenih u CC/SCIE indeksiranim časopisima, kao i radovima objavljenim u raznim domaćim i međunarodnim skupovima objavljenim sažetcima u CC/SCIE i ostalim časopisima.

Djela: Utjecaj kirurške revaskularizacije miokarda na funkciju lijeve klijetke u ranom poslijeoperativnom razdoblju u bolesnika s ishemijskom bolesti srca, Rijeka, 2001. Usporedba dviju metoda kirurške revaskularizacije miokarda: s ishemijskim krvotokom ili bez njega, Rijeka, 2011.

0. Podatke dao osobno I. Medved

Dr. sc. MEDVED KRAJNOVIĆ, MARTA[0.], sveučilišna profesorica (Senj, 20. 4. 1973.)

slika: anglist.ffzg.unizg.hr

Marta Medved Krajnović potječe iz ugledne senjske obitelji. Pučku školu i gimnaziju završila u Senju, a 1996. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirala je engleski jezik i književnost i talijanski jezik i književnost. Godine 1997. upisuje poslijediplomski studij lingvistike na istom fakultetu. U svibnju 2001. magistrirala je s temom Uloga priče u razvoju jezične komunikacijske kompetencije kod učenika engleskog jezika rane školske dobi. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu radi od 1996. kao znanstvena novakinja i početkom 2001. postaje asistentica na Katedri za metodiku nastave engleskog jezika. Doktorsku disertaciju obranila je 2004. na temu: Razvoj hrvatsko-engleske dvojezičnosti u dječjoj dobi. Godine 2005. izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje docentice, a 2011. u znantveno-nastavno zvanje izvanredne profesorice. Uz rad na Katedri za metodiku nastave engleskog jezika, 2007. postaje predavač na poslijediplomskom doktorskom studiju glotodidaktike Sveučilišta u Zagrebu, a od 2010. do 2013. voditeljica je toga doktorskoga studija. Kao sveučilišna profesorica osmislila je i predavala nekoliko kolegija na diplomskoj i poslijediplomskoj razini, a pod njezinim mentorstvom diplomiralo je do sada oko 50 diplomanada i doktoriralo četvero doktoranada.. Usprkos formalnom prekidu radnog odnosa na Filozofskom fakultetu u srpnju 2015. ostaje u trajnom suradničkom statusu te nastavlja do daljnjega mentorirati studente i predavati na doktorskeme studiju.

Bila je članom nekoliko znanstveno-istraživačkih i obrazovnih projekata Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, a od 2003. do 2007. bila je tajnica europske znanstvene udruge

EUROSLA. Neprekidno se usavršava u Hrvatskoj i inozemstvu i surađuje s inozemnim kolegama te kao rezultat toga zajedno s ostalim članovima Katedre za metodiku Filozofskog fakulteta 2006. dobiva nagradu Sveučilišta u Zagrebu za promicanje međunarodne suradnje.

Do sada je napisala i objavila sveučilišni udžbenik, preko 30 znanstvenih i preglednih članaka, te pet stručnih članaka iz područja primijenjene lingvitike. Kao znanstvenica sa svojim suradnicima uredila je slijedeće knjige: Foster-Cohen, S. Medved Krajnović, M., Mihaljević Djigunović, J. (ur.) 2006), EUROSLA Yearbook. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. Mihaljević Djigunović, J. i Medved Krajnović, M. (ur.), UZRT 2012: Empirical Studies in English Applied Linguistcs, 36-44, Zagreb: FF Press. Mihaljević Djigunović, J. i Medved Krajnović, M. (eds.) 2015, Early Learning and Teaching of English: New Dynamics of Primary English. Bristol, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters Ltd. Djelo Medved Krajnović, M. (2010) Od jednojezičnosti do višejezičnosti: istraživanje procesa ovladavanja inim jezikom, Zagreb, Leykam, koristi se kao sveučilišni udžbenik na brojnim diplomskim i poslijediplomskim studijima hrvatskih sveučilišta koji obrazuju nastavnike stranih jezika te znanstvenike u području istraživanja ovladavanja inim jezicima.

Od 2000. nadalje Marta Medved Krajnović zajedno sa suprugom Sinišom i troje djece privremeno živi u Engleskoj, Irskoj, Japanu, Mađarskoj i Švedskoj. Tijekom tih zanimljivih i kulturološki vrlo obogaćujućih iskustava počinje surađivati s internacionalnim

školama diljem svijeta i baviti se s dvije prestižne internacionalne škole: American International School of Budapest te Stockholm International School. Od kolovoza 2013. radi kao direktor Stockholm International School i odgovorna je za njeno poslovanje i dugoročni strateški razvoj.

0. . Biobibliografske podatke pripremila i napisala osobno M Marta.Medved Krajnović.

MIKAC, MARIJAN[82.], filmski publicist, književnik, (Senj, 29. 1. 1903.- Atlantik kod Cape Towna, 16. 3. 1972.)

slika: www. avantgarde-museum com

Pučku školu završio u Senju, nautičku u Bakru, studirao filozofiju i teologiju, a potom se bavi novinarstvom, filmom i književnošću cijeli svoj život. Između dva svjetska rata bavi se dramaturgijom u nekoliko stranih filmskih predstavništava u Zagrebu (20th Century

Fox Film i Paramount Pictures). Zastupnik je američkih stripova. Pred rat je u novinskoj agenciji Avala kao novinar. Bio je veliki poznavatelj filmske umjetnosti u Hrvatskoj, ravnatelj Hrvatskoga slikopisnog zavoda Croatia Film, objavio je preko dvije stotine filmskih tjednika, desetak kratkih kulturnih filmova i jedan dugometražni film (Lisinski). Dobitnik je nagrade kratkometražnog filma Straža na Drini (1942). Javnosti se predstavlja dvadesetih godina kao pripadnik grupe Zenit knjigama Efekt na defektu (1923), Fenomen majmun (1925) i Pod teretom lengera ((1926). Godine 1947. bježi u Italiju, a potom u Argentinu, gdje provodi punih 17 godina. Iza toga odlazi u Australiju. Nakratko dolazi u Carcagente u Španjolskoj gdje uređuje publikacije hrvatske tiskare Drina. Zbog bolesti ponovno se vraća u Australiju, ali je na brodu, u vodama južne Afrike, umro od srca 16. ožujka 1972. U publikaciji Film u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj (Madrid, 1971) govori o naporima hrvatske filmske proizvodnje u ratu. Njegovom zaslugom uščuvan je dnevnik G. Masuccija, tajnika R. Marconea, izaslanika Pija XII. Kod hrvatskog episkopata u vrijeme NDH. O njegovu književnom radu pisao je u Kolu Matice hrvatske Branimir Donat (1993). Za života bio je vrlo plodan književni kritičar, publicist i filmski djelatnik. Pisao je po raznim hrvatskim emigrantskim časopisima kritičke prikaze, tiskao novele i odlomke romana, raspravljao o raznim problemima hrvatske opstojnosti i emigrantske stvarnosti i polemizirao s protivnicima. U emigraciji je objavio tri knjige na španjolskom jeziku.

Djela: Efekt na defektu, Zenit, Beograd, 1923., Fenomen majmun, Zenit, Beograd, 1925., Pod teretom lengera, Sirena, Beograd, 1926.,

Doživljaji Morica Švarca u Hitlerovoj Njemačkoj, Slovo, Zagreb, 1937., Mornari, žene leševi, Zagreb, 1942., U povorci smrti, Chicago, 1954., Majčin hljeb, Drina, Madrid, 1968., Vidas sin valor, Buenos Aires, 1951., Film u Nezavisnoj državi Hrvatskoj, Drina, Madrid, 1971.

Lit: Anonimni autor, M. Mikac: Fenomen majmun (Roman, izdanje Zenita, Beograd 1925., Jugoslavenska njiva,9, Zagreb, 1925, 4, 152., V. Babić, Marijan Mikac: Efekt na defektu, Zenit, Beograd, 1923, Venac, 9, Beograd, 1923, 4-5, 356-360., Željko Bebek, predgovor knjizi Majčin hljeb, Drina, Madrid, 1968,13-14., Ante Bonifačić, Marijan Mikac: U povorci smrti, Danica, Pitsburg, Kulturni pogledi, srijeda 6. srpnja 1955., U spomen Marijanu Mikcu, Obrana, Madrid, 1972, 164., Šimun Šito Ćorić, 45 hrvatskih emigrantskih pisaca, Minerva, Zagreb, 1991, 68-69., Milan Dimović, Jezik u filmskim tekstovima, Nova Evropa, 28, Zagreb, 1935, 3, 83-86., Branimir Donat, Zaboravljeni i nepoznati Marijan Mikac, Kolo Matice hrvatske, 3, Zagreb, 1933, 9-10, 711-737., Vinko Grubišić, Hrvatska književnost u egzilu, Knjižnica Hrvatske revije, Munchen- Barcelona, 1990, 116- 117., Hrvatski leksikon, knjiga 2, Leksikon i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 1997, 103., Duško Katunarić, Povratak barbarogenije, Odnos imaginarnog i zbiljskog u književnom pokretu zenitizma, Belus, Zagreb, 1955., M. Maglica, Smrt književnika Marijana Mikca, 1903, 1972., Hrvatska revija, 22, Munchen – Barcelona, 1972, 2-3,390-391., Giuseppe Masucci, Misija u hrvatskoj, Dnevnik 1941-1946, Drina, Madrid, 1967., M. D., Jedan hrvatski roman, u Hitlerovoj Njemačkoj, Književnik, 11,

Zagreb, 1938,4, 187-188., Ljubomir Micić, Vo imja zenitizma, u: Efekt na defektu, Zenit, Beograd, 1923., Hijacint Petris, Satiričan roman o jednom suvremenom problemu, Hrvatska revija 11, Zagreb, 1938, 2, 98- 99., Ante Planika, Hrvatska tragedija kod Blajburga u romanu, Glas sv. Antuna, Buenos Aires, br. 123, 11. 2. 1955., B. Poljanski, Predgovor knjizi: Marijan Mikac, Fenomen majmun, Beograd, 1925., Milan Rakovac, U povorci smrti, Hrvatska revija, 4, Buenos Aires, 1954, 4, 388- 391., V. C., Uspjeh hrvatskog pisca u Južnoj Americi, Glas sv. Antuna, Buenos Aires, prosinac, 1953., Spiridion Žanko, Vidas sin valor, Mariano Mikats, Editorial Difusion, Buenos Aires, 1951, Hrvatska revija, 1, Buenos Aires, 1951, 4, 429-430.

82. Z. Derossi, 1997, 169-226.

MODRIĆ, BOŽO[0], službenik, planinar (Velike Brisnice, 20. 12. 1914- Senj, 2. 9. 2001.)

Osnovno obrazovanje završava u Moslavini kod strica, a klasičnu gimnaziju u Zagrebu, dok je studij prava prekinuo zbog početka Drugoga svjetskog rata. U Senj dolazi 1947. i tu radi kao službenik u Kotaru i općini Senj. Jedno vrijeme radio je i u Domu zdravlja u Senju. Od 1950. član je Planinarskog društva „Zavižan“ Senj, čiji je bio prvi i dugogodišnji tajnik. Član je Odbora toga društva od 1950. do 1990. Kao ljubitelj prirode i planina upoznao je mnoge naše planine i kao takav bio u mnogim prilikama organizator i voditelj planinarskih izleta i pohoda. Na predjelu Sjevernog Velebita

Borova Vodica podigao je na starome temelju kućicu u kojoj je rado boravio sa mnogim članovima planinarima. Poznat je i po tome što je vodio akcije na izgradnji Doma na Zavižanu, Doma u Jablancu, planinarskih soba u Krasnu, Alanu i Štirovači, posebice je veliki trud uložio u izgradnju planinarske kuće u Sijasetu. S članovima društva obnovio je i markirao brojne staze na Sjevernom Velebitu.

S pisanjem se počeo baviti još davne 1951. u časopisu Naše planine gdje je objavio nekoliko velebitskih putopisa u kojima je s nostalgijom pisao o opustjelim planinama i dulibama i napuštenim ognjištima. Pisao je u Planinarskom listu, Vikendu i Senjskom zborniku (Etnografske crtice iz Podgorja). Za svoj dugogodišnji rad u planinarstvu primio je mnoga priznanja među kojima se ističe Zlatni znak PSJ 1955., Zlatni znak HPS-a 1980. i Povelju PD „Zavižan“ 1990.

MOGUŠ, MILAN[83.], akademik, (Senj, 25. 4. 1927)

slika: commons. wikipedija.org.

Rođen je 25. travnja 1927. u Senju, gdje je završio osnovnu školu(1938) i gimnaziju (1948). Šk. godine 1948/49. upisao se na

Filizofski fakultet u Zagrebu (grupa: za narodni jezik I književnost). Diplomirao je 1953.godine. Budući da je već kao student pokazivao posebnu sklonost prema jezičnim kolegijima, izabran je nakon diplomiranja za asistenta u Akademijinom institutu za jezik. Godine 1956. prelazi u istom zvanju na Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (katedra za dijalektologiju i povijest hrvatskog jezika). Godine 1960. boravio je kao stipendist u Münsteru, SR Njemačka. Od godine 1961. do 1963. bio je lektor hrvatskog jezika na Sveučilištu u Varšavi. Istodobno je pohađao studij slavistike I polonistike na Odjelu za slavistiku I filologiju Sveučilišta u Varšavi. Doktorat filoloških znanosti stekao je 1962. na Zagrebačkom sveučilištu, obranivši disertaciju pod naslovom "Današnji govor senjski". Godine 1964. izabran je za docenta, 1969. za izvanrednoga, a 1975. za redovitoga sveučilišnog profesora na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od godine 1965. na dužnosti je šefa Katedre za povijest hrvatskoga jezika i dijaktologiju. Školske godine 1970/71. i 1971/72. bio je prodekan Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Na istom fakultetu od 1976. je predavao na postdiplomskom studiju smjera lingvistike, a od 1979. do 1985. bio je voditelj toga postdiplomskog studija. Od 1983. predstojnik je zavoda za lingvistiku Filozofskog fakulteta.

Školske godine 1969/70. i 1973/74.predavao je kao gostujući profesor na Pedagoškom fakultetu u Rijeci i na Pedagoškom fakultetu u Osijeku.. Sudjelovao je na mnogim domaćim i međunarodnim slavističkim i onomastičkim skupovima i kongresima u tuzemstvu i inozemstvu (Bern, Krakov, Varšava, Prag, Berlin,

Bratislava, Leipzig, Sofia, Helsinki, Ljubljana, Pula, Santiago De Compostela, Washington). Godine 1977. izabran je za izvanrednoga, a 1986. za redovnoga člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Od godine 1985. do 1991. obavljao je dužnost tajnika Akademijina Razreda za filološke znanosti. Godine 1991. izabran je za glavnog tajnika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Dana 16. prosinca 1997. izabran je za potpredsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, a 2000. ponovno je izabran za potpredsjednika Akademije. Predsjednikom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti je od 2004. do konca 2010. godine. Član je Međunarodnog komiteta za onomastičke znanosti u Leuvenu ((Belgija) i Međunarodnog komiteta slavista za fonetiku i fonologiju slavenskih jezika (Moskva), Matice hrvatske i Hrvatskog filološkog društva. Bio je predsjednik međuakademijskoga odbora za onomastiku.

Objavio je do sada 253 znanstvenih, stručnih i uredničkih radova, sam ili u suautorstvu 31 knjigu (monografije, rječnici, kompjutorske konkordancije, kritička izdanja starih tekstova) iz područja hrvatske i slavenske filologije i lingvistike u preko 60 domaćih i stranih časopisa. Preveo je s poljskoga jezika nekoliko novela, drama i romana. Bio je glavni urednik časopisa „Radovi zavoda za slavensku filologiju“ i „Onomastica Jugoslavica“, odnosno suradnik časopisa „Jezik“. Glavni je urednik časopisa „Bulletin scientifikue“, Hrvatski dijalektološki zbornik“, Bilten Zavoda za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu“, odnosno Akademijine edicije „Stari pisci hrvatski““ i „Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i

umjetnosti. Urednik je lingvističke struke, u Hrvatskom biografskom leksikonu“ i suradnik „ Rječnika hrvatskoga književnog jezika od preporoda do I. G. Kovačića“. Zbog svega navedenoga dobio je mnoga priznanja i nagrade: Nagrada Božidar Adžija, Počasni doktorat Sveučilišta u Rijeci, Orden Danice hrvatske s likom R. Boškovića, Počasni doktorat Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku, Hrvatska državna nagrada za životno djelo, Zlatni grb grada Splita, Nagrada za životno djelo čakavskog sabora u Puli, Red kneza Branimira s ogrlicom idr.

Bio je glavni istraživač, dva znanstvena projekta: u Zavodu za lingvistiku Filozofskog fakulteta projekt „Proučavanje hrvatskog književnoga jezika“ a u Zavodu za lingvistička istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti projekt „Rječnik čakavskog narječja“.

Djela: Današnji senjski govor, Senjski zbornik 2, Senj, 1966. Fonološki razvoj hrvatskoga jezika, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1971. Čakavsko narječje, Fonologija, Školska knjiga, Zagreb, 1977. Antun Mažuranić, Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta, Zagreb, 1978. „Salo debeloga jera libo azbukoprotres“ Save Mrkalja (sa J. Vončinom). Djela JAZU, knj.58, Zagreb, 1983. Križanićeva hrvatska gramatika, Radovi Zavoda za slavensku filologiju, knj. 19. Zagreb, 1984. Marko Marulić: Od naslidovan ja Isukarstova i od pogarjen ja tašćin segasvitnjih. Sabrana djela Marka Marulića, knjiga IX. priredio, popratio bilješkama i sastavio rječnik Milan Moguš. Književni krug, Split, 1989. Marko Marulić: Judita. Sabrana djela Marka marulića, knjiga I.

Priredio, popratio bilješkama i sastavio rječnik Milan Moguš. Književni krug, Split, 1988. Zakon trsatski (sa Lujom Margetićem), Izdavački centar u Rijeci. Rijeka, 1991. Povijesni pregled, glasovi i obliici hrvatskoga književnog jeziks (s grupom autora), Djela HAZU, knj. 63, Zagreb 1991. Hrvatski pravopis (sa S. Babićem i B. Finkom), Školska knjiga, pretisak, Zagreb 1991. Povijest hrvatskoga književnog jezika, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1993. drugo prošireno izdanje, nakladni zavod Globus, Zagreb 1995. Hrvatski pravopis (sa S. Babić i B. Finkom). Školska knjiga, Zagreb, 1994. Marko Marulić: Judita, Tekst priredio i rječnik izradio Milan Moguš. Školska knjiga, Zagreb, 1996. Hrvatski jezik u Hrvatskom saboru (sa V. Pavletić i N. Stančić), Narodne novine-Dom i svijet, Zagreb 1997. Marko Marulić: Judita (s pretiskom drugoga izdanja iz godine 1522.) Priredio i protumačio Milan Moguš. Pogovor napisao Josip Vončina. Matica hrvatska, Zagreb, 1998. Hrvatski pravopis (zajedno sa S. Babićem i B. Finkom), Školska knjiga, 5., prerađeno izdanje, Zagreb, 2000. Ivan Mažuranić: Smrt Smail-age Čengića. Tekst priredili Ivo Frangeš i Milan Moguš. „Rječnik Mažuranićeve pjesni Smrt Smail-age Čengića“ napisao Milam Moguš, Izdala Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2001. Hrvatski školski pravopis (zajedno sa S. Babićem i S. Ham), Školska knjiga , 2, izdanje Zagreb 2008. povijesna fonologija hrvatskoga jezika, Školska knjiga, Zagreb 2010. Kompjutorske konkordancije: Kompjutorska konkordancija „ Razvoda istarskoga“ (sa Ž. Bujasom), Institut za lingvistiku Filozofskoga fakulteta, Zagreb, 1976, XVIII +383, Kompjutorska konkordancija Marulićevih djela (sa Ž.

Bujasom), Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta, Zagreb, 1980, XIX+ 708. Kompjutorska konkordancija karnarutićevih djela (sa Ž. Bujasom), Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta, Zagreb, 1981, XX+ 319. Kompjutorska konkordancija „ Balada petrice Kerempuha“ Miroslava Krleže (sa Ž. Bujasom), Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta, Zagreb, 1982. XVI + 310. Rječnici: Hrvatsko-srpski-engleski rječnik (s grupom autora), Langenscheidt-Mladost, I. izdanje, Zagreb, 1977; 2 izdanje, Zagreb, 1979. Hrvatskosrpski-francuski rječnik (s grupom autora), Mladost, Zagreb, 1981. Rječnik Marulićevih „Pisni razlikih“. Sabrana djela Marka Marulića, knjiga 2, svezak, 209-331., Split. Rječnik Marulićevih „Dijaloških i dramskih tekstova“. Sabrana djela marka marulića, svezak 3, 219-275, Split. Hrvatski čestotni rječnik (zajedno s M. Bratanić i M. Tadićem). Izdanje Zavoda za lingvistiku Filozofskoga fakulteta i Školske knjige, Zagreb, 1999. Rječnik Marulićeve „Judite“. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb, 2001. Senjski rječnik. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Matice hrvatske senj, Zagreb-senj 2002. Poljsko-hrvatski rječnik (zajedno s nedom Pintarić), Školska knjiga, Zagreb 2002. Cesarićev rječnik (zajedno s Markom Tadićem). Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Grad Požega. Zagreb, 2011. Rječnik pjesama Ivana Mažuranića (zajedno s Markom Tadićem). Hrvatska akademija znansoti i umjetnosti, Zagreb, 2015.

83. Senjski zbornik, 18, 1991.0. /Matica hrvatska, iz životopisa akademika Milana Moguša, Senj, 2002./

MOSTAROC, MARICA[0.], profesorica (Matini kraj Maglaja, 1. 3. 1962.)

Pučku školu završila (1977) u Ozimici, općina Žepče, gimnaziju (1980) u Maglaju, a na Filozofskom fakultetu u Sarajevu (1986) diplomirala je komparativnu književnost i bibliotekarstvo. Prvo zaposlenje dobiva (1986.) u Senju u Srednjoj školi P. R. Vitezovića kao knjižničarka. Uz rad piše pjesme, kritike, prikaze, osvrte, recenzije i sl. Suradnica je Senjskog književnog ognjišta i Uspona u kojima se češće javlja sa svojim književnim ostvarenjima.

Prvu zbirku pjesama „Kroz sutone" objavljuje 1988., drugu „U dugi ćeš me naći" 1996, treću pod nazivom „San ptice zlatokrile" 2001., a četvrtu zbirku pod nazivom „Usnut ću san moja ružice" godine 2008. Član je nekoliko senjskih društava u kojima je značajnije angažirana sve do danas. Bavi se književnom kritikom, posebice senjskog zavičajnog kruga, ali i šire.

0. Podatke dala M. Mostarac.

MURN, ANTE[84.], sveučilišni profesor, (Punat, 7.2. 1935.)

Osnovnu školu završava u Sv. Jurju (1948), gimnaziju u Senju ((1956), a Filozofski fakultet u Zadru (1961), smjer hrvatski jezik i književnost. U Ljubljani je (1983) magistrirao, , u Zadru (1989) doktorirao na temu Socijalistička preobrazba sela kao literarna tema u poratnoj slovenskoj prozi. Radio je na Pomorskoj školi, u Gradskoj

knjižnici, na Tehničkoj školi, potom na Filozofskom fakultetu kao asistent i docent za Slovensku književnost, a od 1998. je dekan na Visokoj učiteljskoj školi u Zadru. Radi kao profesor visoke škole, vanjski suradnik na Filozofskom fakultetu, predavač na Pedagoškom fakultetu u Rijeci (1993-1995) i na zadarskoj Visokoj teološko-katehetskoj školi od 1992. godine. Na Filozofskom fakultetu obavljao je niz funkcija i zaduženja.

Znanstvene radove iz područja slovenske književnosti usmjerio je uglavnom na pisce koji se bave problemima slovenskog sela poslije Drugog svjetskog rata (Koprivec, Kranjec, Potrč, Zidar,); pisao je o recepciji Begovića u slovenskom literarnom prostoru, o pjesniku Krakaru, preveo sa slovenskoga više pjesnika, stručnih i znanstvenih članaka, uredio nekoliko zbornika Visoke učiteljske škole te objavio više od stotinu članaka o filateliji. Suradnik je znanstvenog časopisa Senjski zbornik.

84. S. Radičević, 2003, 248-249.

N

NEKIĆ, DARKO[o]., profesor, (Senj, 11.11. 1968.)

slika: www. novilist.hr

Osnovnu školu završio u Senju, a Šumarsku i drvodjelsku školu (1987) u Karlovcu, smjer šumski tehničar. Godine 1997. završava dvopredmetni studij povijesti i arheologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godinu dana kasnije (1998) polaže stručni ispit za muzejsko stručno zvanje kustos, dok je od 2010. polaznik postiplomskog studija povijesti na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu. Kao apsolvent radi (1995-1998) u Sakralnoj baštini u Senju, sređuje arhivsku građu koja se odnosi na noviju povijest Senjske i modruške ili krbavske biskupije (19. i 20, st.). Provodio je stručne obrade predmeta iz historijske riznice koji su izloženi u sastavu stalne izložbe crkvene umjetnosti. Od 1998. do 2006. radi kao kustos u Gradskom muzeju u Senju, a od 1999. do 2014. predavač je povijesti na Sveučilištu u Rijeci, Učiteljski fakultet u Rijeci-Odsjek za učiteljski studij u Gospiću. Istdobno (2010-2014) predavač je povijesti prava i države u Veleučilištu Gospić-Odsjek za upravno pravo u Otočcu. Gradonačelnik Grada Senja je od 2006. godine, a vanjski član Odbora za lokalnu upravu i samoupravu Hrvatskog Sabora od 2012. godine. Surađuje u mnogim stručnim i znanstvenim publikacijama iz područja povijesti i arheologije. Autor je kataloga Senj i Senjani na fotografijama, Senj, 2001. Senjsko tiskarstvo u 19. i 20. st, listopad 1998. Senjski zbornik (1997, 2004). Piše osvrte i prikaze (Latina et Graeca, 1991, Senjski zbornik, 1994, Riječki teološki časopis, br. 3 Rijeka, 1995, 1996, 1997, Križarska organizacija-velko križarsko bratstvo i Postupator za beatifikaciju Ivana Merza, 1995, Mostovi, 1996.). Kao suautor je nekoliko izložaba tematskih vezanih na povijest Grada Senja (Senjsko

pomorstvo kroz povijest, Senj, 1999, Intelektualni krug Senj, Senj, 1999, Plakati i izdanja Muzejskog dokumentacijskog centra, svibanj, 1999, Senjska kulturna baština u mašti djece, Senj, svibanj, 2000, Zavičajna zbirka Lukovo, Senj-Lukovo, svibanj, 2001, Akademik Milan Moguš-život i djelo, Senj, travanj, 2002, Gradski muzej Senj (1962-2002), Senj, svibanj, 2002, Pavao R. Vitezović-život i djelo, Senj, travanj 2003.

0. Darko Nekić, gradonačelnik google. hr

NOVAK, VJENCESLAV[85], književnik, (Senj, 11.9. 1859.-

Zagreb, 20.9. 1905.)

slika: www. glogster. com

Pučku školu i dva razreda gimnazije završava u Senju, nižu realku u Gospiću, a preparandiju u Zagrebu. Od 1879. do 1884. radi kao učitelj u Senju, a potom studira na praškom konzervatoriju. Nakon studija radi do smrti kao nastavnik glazbe u zagrebačkoj učiteljskoj školi. Uređivao je list „Gusle“ (1892) te izdavao list „Glazba“ (1893). Autor je niza knjiga o glazbenoj teoriji (Priprava k

nauci o glazbenoj harmoniji, 1889; Uputa u orguljanje (1893) i dr.) U književnosti se javlja još kao gimnazijalac pjesmom Lavoslavu Vukeliću („Vjenac", 1874.9), no ubrzo se preorijetira na pripovijednu prozu. Prva tiskana novela „Maca" (Hrvatska vila, 1881) nastavlja se i u tematskom i u oblikovnom pogledu, na crti hajdučko-turske novelistike i ima izrazito romatičarska obilježja. Napisao je niz novela s građom iz zavičaja, tj. iz podgorskoga i senjskog života (Baba Marta, 1883, Poštenjak, 1884; Berta, 1885; Fiškalova ispovijed, 1886; Podgorska lutrijašica, 1889.) Te su novele okupljene s još nekoliko novih u zbirku Podgorske pripovijetke (1889)-realistično oblikovane sa slikama i tipovima iz suvremenog života s preciznom dijagnozom društvenih problema. Poslije je u kratkoj prozi pozornost sve više usmjeravao prema svijetu poniženih i uvrijeđenih predstavljajući se kao pisac s naglašenim socijalnim osjećajem. Napisao je niz antologijskih novela u kojima su glavni motivi glad, siromaštvo i bolest (Nezasitnost i bijeda, 1894, U glib, 1901, Iz velegradskog podzemlja, 1905,) Među prvima je razotkrio malograđanštinu u svim njezinim oblicima (Marko Finderlić, 1884, Mile Ratković, 1885). U nizu romana opisuje sve društvene slojeve i sve aspekte društvenog života u drugoj polovici 19. st. (Pavao Šegota, 1888.) U autobiografskom romanu Dva svijeta, (1901) propast bogomdanog glazbenog talenta Amadeja Zlatarića, „hrvatskog Mozarta", motivirana je i socijalno i psihološki. U romanu Tito Dorčić (1906) prikazuje nesretnog gospodina. Najbolji mu je roman Posljednji Stipančići (1899). Roman je realistički koncipiran i u njemu je Novak uspješno povezao socijalno-ekonomske činjenice i

politička zbivanja s pojedinačnim ljudskim sudbinama. Dobar je psiholog i moralni kroničar svojega vremena. On je jedan od najistaknutijih literarnih figura hrvatskog realizma.

Djela: Maca, Senj, 1881; Pavao Šegota, Zagreb, 1888; Podgorske pripovijetke, Zagreb, 1889; Pod Nehajem, Zagreb, 1892; Informator, Zagreb, 1894; Majstor Adam, Zagreb, 1895; Nikola Baretić, Zagreb, 1886; Dvije pripovijesti, Zagreb, 1897; Posljednji Stipančići, Zagreb, 1899; Dva svijeta, Zagreb, 1901.; Zapreke. Zagreb, 1905.; Tito Dorčić, Zagreb, 1906.; Teški životi, Zagreb, 1911.; Izabrane pripovijesti, I.-IV, Zagreb, 1925-28.; Djela, I- XII, Zagreb, 1931-33, Sabrana djela, I-XV, Zagreb, 1944-45; Djela, I-III, Zagreb, 1951-52; Izabrana djela, I-II, PSHK, knj. 57. i 58, Zagreb, 1964; Pripovijetke, Zagreb, 1997.

Lit. Lj. Dvorniković, Vjenceslav Novak, „Nada“, br. 11-19, Sarajevo, 1902.; I. Frangeš, Vjenceslav Novak danas „Riječka revija“, br. 3-4, Rijeka, 1962.; A. Barac, Vjenceslav Novak, PSHK, knj.57, Zagreb, 1964.; J. Derossi, Prilog ocjeni stvaralaštva Vjenceslava Novaka, „Umjetnost riječi“, br. 1-2, Zagreb, 1970. K. Nemec, Povijest hrvatskog romana od početaka do kraja 19. stoljeća, Zagreb, 1994. ; D. Jelčić. Posljednji Stipančići, Vjenceslava Novaka, ključ za književno djelo, Zagreb, 1996.

85. D. Babić, 1989, 175-176. V. Brešić, 1997, 313-315.

O

OGRIZOVIĆ, MILAN[86.], književnik i političar (Senj, 11.2. 1877- Zagreb, 25. 8. 1923.)

slika: hr. wikipedia.org

Pučku školu i gimnaziju pohađao u Senju, dok je klasičnu filologiju i matematiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radio je kao srednjoškolski profesor te kao lektor i dramaturg u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. Radio je i kao profesor glumačke škole uz to pisao je pjesme, novele, crtice, operne librete, ali i drame. Poznata mu je drama Dah (1901), a povremeno piše i glazbenu kritiku. Napisao je slijedeća djela: Nepoznati, Godina ljubavi (1907), Proljetno jutro (1903), Jesenje veče (1903), Ljubavno popodne (1904), Zimska noć (1906), Banović Strahinja (1912) i dr. Još je napisao i Pedeset godina hrvatskog kazališta, Zagreb, 1910, i Hrvatska opera 1870-1920, Zagreb, 1920. Bavio se i političkom djelatnošću. Bio je i kandidat na listi Čiste stranke prava godine 1908.

86.w.izmk.hr Leksikon hrvatskih pisaca, Zagreb, 2000, 540-541.

OSTRMAN, LJUDEVIT (Lude)[87.], pravnik (Senj, 24. 1. 1944. Senj, 1997.)

Pučku školu i gimnaziju završava u Senju, Pravni fakultet studira u Zagrebu, a završava u Sarajevu. Prvo zaposlenje dobiva u Zagrebu. Vrlo malo znamo o njemu. Na njegov životopis skreće pozornost i književnik Nedjeljko Fabrio koji kaže da je „ posve neuobičajen, ali vrijedan sam za sebe.“. Tako čitajući njegovu kratku zabilješku o sebi, čitatelj ne zna bi li se smijao ili plakao. U svakom slučaju jedinstvena bilješka za dublje promišljanje o čovjeku, o životu, o smislu postojanja i trajnoj prolaznosti. Fabrio kaže da je njegovo pjesništvo tvrdo kao kamen, pjesništvo koje ne daje odgovore, nego sebe stalno pita, pjesništvo koje život izjednačuje sa samoćom, a smrti proturječi „smihom podrugljivim“. Za njega Kuzmanović kaže da je čovjek koji poeziju piše s uhom u moru, okom u nebu i srcem u gromači. Malo govori a pamti dugo. Pomno ispituje svaku riječ prije izgovaranja. Izraz mu je odmjeren, precizan i štedljiv. Riječi slaže kao kamenje u suhozid. Za njega je Senj središte života, pa su mu na neki način sve pjesme molitva za Senj. Vrijedi upoznati ovog senjskog pjesnika. Objavljene su mu dvije knjige pjesama pod nazivom „ Sve imaš kad nimaš“, Zagreb 1996. i „Ne zaprit vrata“, Matica hrvatska-ogranak Senj, 2012.

87. Ljudevit Osterman Lude, 1996. 115.

OŽEGOVIĆ, MIRKO[88.], biskup, (Vinarac, 30. 9. 1775.-Senj, 8. 1.1869.)

slika: proleksis lzmk.hr

Ožegović je završio gimnaziju u Varaždinu, a filozofiju u Zagrebu. Godine 1790. odlazi u sjemenište i 1801. zaređuje se za svećenika. Neko je vrijeme kapelan u Križevcima, a na prijedlog grofa Janka Draškovića imenovan je župnikom u Bisagu. Godine 1807. postao je ravnateljem plemićkog konvikta u Zagrebu. Prodirektorom viših škola i školskim nadzornikom postaje godine 1826. Za to vrijeme upoznao je hrvatsko školstvo i o njemu se zdušno brinuo. Godine 1833. postaje senjskim biskupom. U Senju je sagradio biskupske dvore, ponovno otvorio senjsku gimnaziju, glazbenu školu i konvikt. Po tim djelima postao je legendarna osoba u Senju. Zauzima visoke položaje u državnim institucijama. Zbog njegova javnog djelovanja godine 1849. kralj ga je imenovao svojim tajnim savjetnikom. Sveti Otac Papa imenovao ga je svojim

pobočnikom i rimskim grofom. Umro je u Senju godine 1869. ostavivši iza sebe golemo djelo za dobrobit nadolazećih mladih naraštaja.

Djela: Allocutio sub sollemnibus, divinis occasione aperti Segniae publici philosophae corsus per…Segniensem, 1845., Allocutiones ad populum et clerum…occasione solemnis installationis..Segniensis, 1846., Dictio quam…dominus Emericus osegovich de barlobassevicz episcopus Segniensis ad concionem habuit, Rijeka, 1834., Govorenye na chazt y postenye.., Zagreb, 1826,. N.894. Tenor benigno-gratiosi intimati est, Zagreb, 1844., Oratio dum solemni ritu.. Zagreb, 1828., Oratio funebris dum piis manibus, Zagreb, 1832.

88. M. Bogović, 1990, 249-260.

P

PALMAN, (NEDO) DOMINIK[89.], sveučilišni profesor, geometričar (Senj, 9. 8. 1924.- Zagreb, -27. 4. 2006.)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju, Fakultet elektrotehnike i računalstva u Zagrebu godine 1951. Radi kao asistent na Katedri za nacrtnu geometriju na Tehničkom fakultetu, u Konstrukcijskom uredu tvornice Rade Končar na mjestu konstruktora istosmjernih električnih strojeva, te kao projektant hidroelektrana u zagrebačkom poduzeću za projektiranje elektroenergetskih postrojenja Elektroprojekt (od 4. 5. 1954. do 30. 4. 1957.).

Piše stručne i znanstvene radove, a doktorsku disertaciju brani godine 1957 na temu Potpuno cirkularne krivulje trećeg reda u hiperboličkoj ravnini. Potom se zapošljava kao asistent u Geometrijskom institutu Prirodoslovno- matematičkog fakulteta u Zagrebu, kao docent 1960., te kao redovni profesor 1972. Umirovljen je godine 1994. Bio je pročelnik matematičkog odjela (1963-1965).

U znanstvenom radu Palman se bavi projektivnom sintetičkom geometrijom, posebice teorijom krivulja i ploha te tvorevinama pravčaste geometrije. Objavio je 33 znanstvena rada i sedam ilustriranih knjiga. Preveo je s raznih jezika, samostalno ili zajedno s Borisom Pavkovićem nekoliko vrlo vrijednih matematičkih knjiga. Stručne knjige i članci te prijevodi profesora Palmana odigrali su iznimno važnu ulogu u popularizaciji geometrije u našoj zemlji.

U slobodno vrijeme bavio se slikarstvom, akvarelom i grafikom. Bilježio je i otkrivao ljepote Senja, njegovih ulica, trgova i portuna.

Djela: Projektivna geometrija, Školska knjiga, Zagreb, 1984, Palman i dr. : Zadaci iz nacrtne geometrije, Mongeova projekcija, Tehnička knjiga, Zagreb, 1973., Projiciranje i metode nacrtne geometrije, Školska knjiga, Zagreb, 1982., Trokut i kružnica, Element, Zagreb, 1994., Geometrijske konstrukcije, Element, Zagreb, 1996., Planimetrija, Element, Zagreb, 1999. Nacrtna geometrija, Element, Zagreb, 2001., Stereometrija, Element, Zagreb, 2005. , Projektivne konstrukcije, Element, Zagreb, 2005.

89 M. Polonijo, 2006, 413-422.

PASKVIĆ, IVAN[90.], svećenik, hrvatski astronom, fizičar i matematičar (Senj, 3. 1. 1754-Beč, 15. 12. 1829.)

Paskvić je rođen u Senju. U matičnim knjigama rođenih (1734-1775) župe Senj nađen je podatak „ Na 3. Jenuara Gn Canonik Perica Tomljenovich dopustkom Plovanskim kersti sina zakonito rođena Ivana Matezi Paskvichu i njegovoj Gospi Antonii kum bi G. Frane Paskvich, svojom Gospom Klarom.“Podatak se odnosi na godine 1754.

U Senju završava temeljno obrazovanje, nastavlja u Zagrebu i jedno vrijeme radi kao isusovac u zagrebačkoj biskupiji. Studij završava u Zagrebu, a nakon toga odlazi u Peštu, gdje postiže zapažene uspjehe u znanstvenom radu. Godine 1778. Paskvić je bio na Sveučilištu u Grazu, 1782. je repetent na Sveučilištu u Budimu, 1786. adjunkt fizike na zvjezdarnici. Jedno vrijeme radi kao profesor matematike na Kraljevskom mađarskom sveučilištu zamijenivši Josepha Mitterpachera. Bio je istaknuti matematičar, astronom i geodet, a radio je i na usavršavanju udžbenika. Obavljao je i dužnost dekana na Filozofskom fakultetu u Pešti. Bio je i ravnatelj i osnivač zvjezdarnice na Gellertu blizu Budima. Nakon umirovljenja odlazi u Beč gdje se bavi astronomijom i geodezijom. Surađuje sa istaknutim znanstvenicima toga vremena diljem Europe. Za života se bavio osim astronomije i matematike i višom geodezijom, mehanikom i teorijom strojeva. Svekolika njegova djelatnost svrstava ga u najpoznatije hrvatske i mađarske intelektualce toga doba. Umro je u Beču 1829. godine.

Djela: Anfangsgruende der gesammten Mathematik, Verbreitung eines gruendlichen Studiums derselnen unter denjenigen, Welche nicht Gelegenheit haben, muendliche Anleitung dazu zu erhalten, Wien, 1812-13., Appendix ad Epitomen practicorum astronomiae sphaericocalatoriae, Budae, 1810., Compendiaria enthymetriae institutio, quam in usum studiosae juventutis exaravit Joannus Pasquich, Gratz, 1781., Elementa analyseas et geometrae sublimioris ex evidentissimis auctore, Ioanne Pasquich, Leipzig, 1799, Epitome elementorum astronomiae s phaerico- calculatoriae, Wien, 1811., Opuscula statico-mechanica principiis analyseos finitorum superstructa, Leizig, 1799.

90. S. Kutleša, 1988. 149-156.

PAVELIĆ, MILAN[91.], svećenik, isusovac (Mrzli Dol, 30. 11. 1878.- Zagreb, 14.6.1939.)

Pučku školu završio u Krivom Putu, a gimnaziju u Senju. Nakon mature odlučio se za svećenički poziv, odnosno za studij teologije u Zagrebu. Pod duhovnim vodstvom dr. Josipa Langa, oca zagrebačke sirotinje i čovjeka svetoga života živi puninom života pripremajući se za svećenički život i djelovanje. Svoje književno stvaralaštvo objavljuje u sarajevskoj „Vrhbosni". Proučava povijest filozofije, klasične jezike i hrvatsku i svjetsku književnost. Aktivan je u zboru „Hrvatske duhovne mladeži". Surađuje s dr. Antunom Radićem, zagrebačkim nadbiskupom Posilovićem i dr. Nakon ređenja i prve mise na Trsatu 2. 8. 1902. Pavelić službuje kao

kapelan u Bakru (1902-1905), gdje uz svoga rođaka i dobročinitelja kanonika Pavelića stječe svoja prva svećenička iskustva, a kao vatreni pravaš prvo političko krštenje i što više iskustvo zatvora.

Od 1905. do 1907. kapelan je u Crikvenici gdje se posvećuje radu sa školskom djecom. Zbog pravaške orijentacije premještaju ga u Krasno, mjesto gdje radi na moralnom i duhovnom prosvjećivanju mladih. Iz Krasna odlazi 1909. u Konpolje i Dramalj, gdje ostaje do 1911. kada je zbog narušena zdravlja privremeno umirovljen. Posvećuje se intelektualnom radu. Odlazi u Rijeku i nastanjuje se kod kapucina. Postaje urednikom lista „Obitelj“, kasnije nazvanim „ Hrvatska obitelj“. Surađuje ili vodi glavnu riječ u mnogim revijama i publikacijama. Jedno vrijeme predaje vjeronauk u nižim razredima sušačke gimnazije. Godine 1915. dolazi u Senj na poziv biskupa Marušića za duhovnika u Bogoslovnom sjemeništu. Kasnije djeluje i radi kao duhovnik, svećenik i isusovac. Godine 1924. pristupa isusovcima u Zagrebu. Redovno radi na duhovnom, literarnom i prevodilačkom radu. Umro je 1939. godine u Zagrebu. Objavio je knjigu pjesama te knjižicu o Marku Maruliću „ Učitelj svete umjetnosti“.

91. E.Ljubović, 2009, 227-228. J. Lokmer, 2007, 163-167.

PETANČIĆ, FELIKS[92.], kancelar senjski, turkolog i hrvatski diplomat (Dubrovnik, oko 1455.- ?)

Feliks Petančić rođeni je Dubrovčanin. Imao je brata Stjepa koji je bio u Budimu kraljev brijač i poluliječnik kralja Matijaša, a kasnije osoba povjerenja kralja Vladislava II., osobito u diplomatskim misijama u svezi s Dubrovnikom. Feliks se školovao u Dubrovniku od 1465. do 1475. i osim hrvatskog i talijanskog jezika govorio je latinski, grčki, arapski i perzijski jezik (neka mješavina turskog, arapskog i perzijskog jezika- naziv jezika u Osmanlijskom carstvu). Poznavao je dobro kaligrafiju i slikarsku umjetnost. Nadzornik je viših škola. Otišao je u Italiju i po povratku u Dubrovnik nalazi se u učiteljskoj službi učeći dubrovačku djecu čitanje, pisanje i računanje. Od 1482. do 1487. bio kancelar u kriminalističkom sudu Republike.

Sredinom rujna 1487. odlazi u Budim, gdje do 1496. je nadstojnik budimske pisarne i sitnoslikarske radionice kralja Matijaša Korvina. Godine 1491. ponovno je F. Petančić u Dubrovniku, gdje se kao pomoćni učitelj ističe u kao kaligraf. Od 1495. vršio je sve pripreme u Senju i Budimu da bude izabran senskim kancelarom na kome će položaju ostati otprilike 13 godina i to od 1496. do 1510. U međuvremenu obavljao je mnoge poklisarske dužnosti za kralja Vladislava II. i za potrebe kraljevstva, a od 1511. do 1512. nalazi se u Zagrebu na položaju gradskog suca. U Senju F. Petančić prvih dana listopada 1496. je „ cancelarius inratus spectabilis comunus Segniae“. Za taj poziv je dobio diplomu izdanu u Dubrovniku 12. rujna 1496 i njom je stekao naslov „ publicus et autenticus notarius seu tabellio et judex ordinarius“ i tako stekao pravo vršiti službu

javnog bilježnika i redovitoga suca. Od godine 1517. ništa se ne zna o Petančiću. Već 1517. pojavljuje se u Senju i zadnja njegova veza s njim je postavljanje u Novom Vinodolskom 1517. spomen ploče u katedrali njegova strica, modruškoga biskupa Kristofora. Senjsko je razdoblje Petančićeva života bilo vrlo značajno jer se u Senju pripremao za izvršavanje diplomatskih zadaća. U Senju je vršio značajnu svoju kancelarsku službu kao dobar turkolog i poznavatelj turskih vojničkih, političkih i državnih prilika. Pisao je u Senju spomenice za kralja Vladislava II. čija je naklonost prema Senju bila velika. Bio je vrstan diplomat i s ponosom je sebi pridijevao humanistički naziv Ragusinus, a pogotovo Segniensis cancellarius kojima je konačno proslavio sebe, Dubrovnik i grad Senj. Nije poznato kada je i gdje umro.

Napisao je nekoliko djela u obliku spomenica: Turska povijest ili Povijest turskih sultana (oko 1501), U knjižici o putovnici prema Turskoj (1502), Rodoslovlje turskih sultana.

92. B. Krmpotić, 1975, 297-303..

PRPIĆ, MILAN[93.], industrijalac, (Krivi Put, 24.I 1874.-Zagreb, 27. 8. 1954.)

Poduzetnik i industrijalac Milan Prpić Štelina jedna je od najznačajnijih osoba u djelovanju „Hrvatskog radiše" u Zagrebu. Nakon završetka pučke škole1886. zajedno s ocem odlazi na rad u šumi i tako stječe dragocijeno iskustvo. Godine 1889. odlazi u Sisak u trgovački školu. Bio je suosnivač Tehničkog društva „Pionir" 1909.

i društva „Velebit“, te Petrolejskog društva „Uljanik“. Trguje s drvima, a godine 1925. prelazi u tekstilnu industriju. Godine 1915. u Zaboku osniva „Tekstilnu industriju Milan Prpić“. U Zagorju je kupio dvorce, Oroslavlje Gornje i Oroslavlje Donje. Danas u Oroslavlju postoji Ulica Milana Prpića,a u Zaboku park koji nosi njegovo ime. U Oroslavlju je osnovao tekstilnu školu koju su većinom pohađali Radišini pitomci. U ovoj školi prednost upisa i smještaja imali su djeca iz Like i Prpićeva rodnog kraja. Posjedovao je veliku palaču na Zrinjevcu koju je kasnije prodao Radićevoj stranci. Bio je dosta vezan za Krivi Put pa da bi im se na neki način odužio 1924. godine daje nadograditi pučku školu koja je radila još od 1846. godine. Milan Prpić indusrtijalac radio je na gospodarskom, političkom i prosvjetnom polju te se istakao u red prvih hrvatskih industrijalaca.

Nakon Drugoga svjetskog rata sva je njegova imovina nacionalizirana pa je na kraju svoga života vrlo teško živio i umro je u velikoj bijedi i neimaštini, 27. kolovoza 1954. godine.

93. E. Ljubović, 2009, 218-220.

R

RADETIĆ, IVAN[94.], profesor i književnik (Senj, 13. 7. 1835.- Senj, 31. 10. 1914.)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju (1853), teološke studije u Senju ((1857), a klasičnu filologiju u Pragu (1861-1863). U Pragu je osposobljen za profesora niže gimnazije i to za grčki i latinski jezik (1865). Kao nastavnik radio na gimnazijama u Osijeku (1864-1867), jednu godinu u Vinkovcima i u Senju sve do svoga umirovljenja 1896. Kao gimnazijski profesor u Senju predaje na bogoslovnom učilištu tri godine staroslavenski jezik. Pisao je filološke i literarne članke u Književniku, Radu Jugoslavenske akademije, Vijencu i u programima gimnazija Osijeka i Senja. Već kao mladi profesor u Osijeku surađuje u programima osječke gimnazije. Godine 1871. izlazi u Izvještaju senjske gimnazije njegova radnja: Rezultati jezikoslovnoga izpitivanja u pogledu staroslavenskoga i hrvatsko-srpskoga genitiva, a godine 1877. radnja: Nekoliko rieči o Maruliću i njegovoj školi. Godine 1874. piše u Šenoinom Vijencu raspravu: Kako se dalmatinsko pjesništvo razvijati počelo, a u Radu, knjiga XXI. God. 1872. raspravu: O dativu i slovenštini. Godine 1879. izdaje djelo: Prijegled tradicionalne književnosti Hrvata i Srba. Za života kao profesor stekao je odličnu formu u izražavanju svojih misli u pismu i govoru. Zato su njemu

redovito povjeravali stilizaciju službenih prijedloga i zaključaka profesorskih sjednica.

Djela: Rezultati jezikoslovnoga izpitivanja u pogledu staroslavenskoga i hrv. srp. genitiva, Izvještaj senjske gimnazije, 1870/71., Nekoliko rieči o Maruliću i njegovoj školi, Senj, 1877. Pregled hrvatske tradicionalne književnosti, Senj, 1879. Izvještaj senjske gimnazije, 1876/77. Senj, 1879, Predavanja o knjizi staroslavenskoj, Senj, 1896.

94.V. Usmiani, 1928, 33-34.

RADIČEVIĆ, SLAVKO[95.], pravnik (Sv. Juraj, 1. 4. 1924.)

slika: www. jutarnji.

Pučku školu završava u Miholjcu kraj Požege, gimnaziju u Požegi, a pravni fakultet u Zagrebu. Poslije mature unovačen je u hrvatsko zrakoplovstvo i upućen u Zrakoplovnu đačku satniju u Petrovaradinu radi stjecanja zvanja časnika i pilota u zrakoplovstvu hrvatskih oružanih snaga. Nakon Drugoga svjetskoga rata nastavlja studij prava u Zagrebu. Kao student priključuje se studentskoj organizaciju „Hrvatski domobran“ nakon čega je odmah uhićen i kao prvooptuženi osuđen na dvadeset godina . Kaznu je izdržavao u

kaznionicama Staroj Gradiški, Lepoglavi i Mitrovici. Otpušten je krajem 1953. nakon sedam godina izdržane kazne. Prvo zaposlenje dobiva u Sv. Jurju, ali kao nepodoban i opasan za društvo dobiva otkaz. Kao pravnik radi u Požegi ali i tamo je nepoćudan. Poslije se zapošljava u Ilijašu kod Sarajeva, a kasnije u Bosanskom Novom gdje doživljava istu sudbinu. Posao dobiva u Labinu a kasnije u Rijeci. Godine 1991. osniva Hrvatsko pravničko društvo kojemu je prvi predsjednik i aktivno djeluje u radu Podružnice u Rijeci. Riječki nakladni zavod objavio mu je knjigu pod nazivom „Robijaševi zapisi" 1999., potresnu priču doživljaja u jugoslavenskim kazamatima kao hrvatskog političkog zatvorenika.

95. S. Radičević, 1999, 305-306.

RAČKI, FRANJO[96.], svećenik, povjesničar, akademik, (Fužine, 25. 11. 1828.-Zagreb, 13. 2. 1894.)

slika: hr. wikipedia.org

Pučku školu završio u Fužinama, a prvi razred gimnazije u Rijeci, dok je ostalih šest razreda pohađao u Varaždinu. Kao odlični gimnazijalac kod stanodavca naučio je i njemački jezik. Studij

filozofije nastavio je na Biskupskom liceju u Senju, gdje je izvanredno učio češki, te čitao na tom jeziku znanstvena djela kao i na latinskom, njemačkom i talijanskom. Studij teologije završava u Senju i biskup Mirko Ožegović ga 1852. zaređuje za svećenika. Doktorirao je bogosloviju 1855. u Beču. Nakon dvije godine na nagovor biskupa Ožegovića i Strossmayera odlazi u Rim da temeljito istraži hrvatsku povijest. Vraća se 1860. u Zagreb i sa Strossmayerom osniva Narodnu stranku i postaje njen glavni suradnik. Biran je za člana Hrvatskog sabora 1861, 1868 i 1872. Godine 1873. imenovan je glavnim školskim nadzornikom, a godinu dana kasnije s Jagićem pokreće časopis Književnik koji je glavno središte znanstveno istraživačkog rada u Hrvatskoj. 1866. izabran je za prvog predsjednika Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti te je tu dužnost obavljao punih dvadeset godina, ostvarujući s mnogo uspjeha svoj program na izgradnji kulturnog i narodnog jedinstva južnoslavenskih naroda. Objavio je niz knjiga i radova a najpoznatije mu je djelo „Documenta historiae Croatiae periodum antiaquam illustrantia- zbirka izvora za ranosrednjovjekovnu hrvatsku povijest. U svojim znanstvenim i stručnim radovima on se u saborskim i akademijinim govorima puna tri desetljeća zalaže za svoju južnoslavonsku koncepciju pa je jedan od prvih ideologa narodnog jedinstva.

96. A. Kartelo-Nekić, 1999, 181-183.

RAGUŽ, MIRKO[0], profesor, školski pedagog (Pješivac, 30. 7. 1940)

Pučku školu završio u rodnom mjestu, gimnaziju (niže i više razrede) u Stocu, a šestmjesečnu učiteljski tečaj u Mostaru 1960. godine. Prvo zaposlenje dobiva u Rotimlji (1961) a nakon toga u Trijebnju (1962-64). Godine 1964. dobiva mjesto učitelja u Liskovcu (1964-66) općina Senj, a dvije godine kasnije prelazi u Vratnik (1966-70). Radeći u toj školi završava (1969) dvogodišnji studij uz rad smjer povijest-hrvatski jezik na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu. Školske 1970/71. prelazi na mjesto učitelja hrvatskog jezika u Senj. Profesionalna radoznalost ga usmjerava na daljnje školovanje pa tako 1979. završava studij pedagogije smjer školski pedagozi na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i time stječe stručni naziv profesora pedagogije. Od tada radi u Senjskoj školi kao školskli pedagog do godine 1996. Postdiplomske studije završava sa svim propisanim ispitima i svim drugim obvezama također na Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1992. obranivši magistarski rad na temu Senjsko pučko školstvo. Time stječe stručni naziv magistra znanosti iz područja pedagogije. Doktorsku disertaciju pod naslovom Pedagoški učinci školskih propisa i zakona do 1918. na hrvatsko pučko školstvo obranio je godine 2004. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i time stekao akademski stupanj doktora znansti iz područja društvenih znanosti znanstveno polje odgojne znanosti. Ravnatelj je Osnovne škole S. S. Kranjčevića Senj od 1996. do 2005. godine.

Surađuje u mnogim listovima, časopisima i publikacijama (Školske novine, Vjesnik, Večernji list, Vila Velebita, Senjski zbornik, Napredak, Hrvatska misao, Riječki teološki časopis, Leksikografski zavod, Usponi) ističući stalno pozitivne primjere rada i djelovanja škola. Time pridonosi unapređivanju školske prakse i teorije te je godine 1987. dobio Republičku nagradu „Tone Peruško“za informiranje o odgoju i obrazovanju, a godine 2002. godišnju nagradu „Ivan Filipović“ za promicanje pedagoške teorije i prakse. Član je uredništva Senjskog zbornika od 1989., a predsjednik Senjskog muzejskog društva od 1994. do 2004. Uz 500. obljetnicu Senjskoga misala 1994. godine Školske novine su objavile knjigu Senjsko pučko školstvo,a kao član senjskog Kriznog stožera u funkciji informacija u vrijeme Domovinskog rata prikupio je značajne podatke o sudjelovanju Senjana u Domovinksom ratu i pod tim nazivom Senjsko muzejsko društvo je objavilo i knjigu, kao dragocjeni dokument o Senjanima u Domovinskom ratu.

. Do sada je objavio više stotina članaka u mnogim listovima i časopisima u Hrvatskoj, te preko tridesetak stručnih i znanstvenih radova u poznatim časopisima koji su ranije spomenuti. Radio je i kao vanjski suradnik Učiteljskog fakulteta Rijeka-Odsjek Gospić od 1995-2000. i 2008-2010.

Djela: Senjsko pučko školstvo, Školske novine, Zagreb, 1994. Senj u Domovinskom ratu, Senjsko muzejsko društvo Senj, 1997. Po®uke, Senj, 2003, Školstvo senjskog Podgorja, Senj-Đakovo, 2008. Stolac, Senj, 2010.

Lit.: Ivan Biondić: Senjsko pučko školstvo, Mirko Raguž, magistarska radnja, Zagreb, Filozofski fakultet, Sveučilišta u Zagrebu, 1992. Mile Bogović: Mirko Raguž, Senjsko pučko školstvo, Senjski zbornik, br. 21. Senj, 1994, 405. Jure Karakaš: Književna kritika-Ličke novine, Dokument o senjskom domoljublju, 2012.

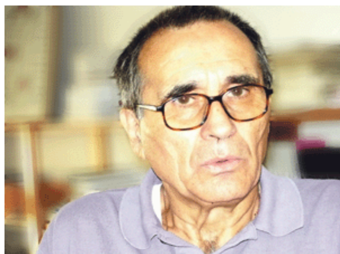
0. Autobiografski podatci

RIVOSEKI, VIKTOR[0], profesor (Senj, 29. 3. 1880.-Senj, 1941.)

Pučku školu i gimnaziju pohađao u Senju, a studij povijesti i zemljopisa u Zagrebu i Beču. Od 1910. do 1924. redovni je profesor na Senjskoj gimnaziji, a zatim od 1925. do 1936. predsjednik gradske općine Senj, te banski vijećnik od 1930. do 1937. Zbog suradnje s komunistima uhićen je 1941. i tragično završio u šumama na Sjevernom Velebitu. Radio je u Bjelovaru,Zemunu, Sušaku i Senju. U mirovinu je otišao 1925. godine. Direktor je senjske gimnazije od 1936 do 1941.. Za života se bavio istraživanjem senjske povijesti i školstva pa tako napisao knjigu. Kronika Senjske gimnazije.

o. (Senjski zbornik, br. 21. 1994, 246.)

ROGIĆ NEHAJEV, IVAN[97], književnik (Senj, 5. 5. 1943.)

slika: www. matica. hr

Gimnaziju završava u Rijeci, psihologiju u Beogradu, sociologiju i filozofiju u Zagrebu, gdje je i doktorirao iz sociologije. Neko je vrijeme radio u Urbanističkom institutu i kao član autorskih skupina sudjelovao na više urbanističkih natječaja u zemlji i inozemstvu. Radio je na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu i predavao sociologiju okolice i socijalnu ekologiju. Jedan je od utemeljitelja, Instituta za primijenjena društvena istraživanja. Rogić je jedan od istaknutih esejista iz opće kulturološke i sociološke problematike.

Djela: Predgovor, Zagreb, 1969; Odlazak s Patmosa, Zagreb, 1971; Marina kruna, Rijeka, 1971; Lučke pjesme za pjevanje i recitiranje i druge nerazumljive pjesme, Rijeka, 1980; Pjesme o imenima, ženama i drugom, Rijeka, 1985; Ogledi i pabirci, Zagreb, 1988; Peti stupanj prijenosa, Zagreb, 1992; Osnove uranometrije, Zagreb, 1994; Figure ukroćene sreće, Zagreb, 1994; Tko je Zagreb, Zagreb, 1997; Sredozemlje, sedmi put, Zagreb, 1999.

Lit,: M. Stojević: Ivan Rogić Nehajev, Dometi, br. 6. Rijeka, 1986; C. Milanja, Doba razlika, Zagreb, 1991.

97.. C. Milanja, 2000, 621-622.

ROGIĆ, PAVLE[98], sveučilišni profesor, filolog (Sv. Juraj, 17. 1.1892.- Zagreb, 1991.)

Pučku školu završava u Sv. Jurju, gimnaziju u Senju, a Filozofski fakultet (hrvatski jezik i filologija) u Zagrebu 1914. Kao profesor radio je u Senju (1918.-1921 i od 1941. do 1943.) U Sremskim Karlovcima (1921. do 1924), u Beogradu (1924. do 1934.), na Visokoj pedagoškoj školi u Splitu (1945); direktor je gimnazije u Slavonskoj Požegi (1934-1941) i Klasične gimnazije u Zagrebu od 1945. do 1948. godine.

Poslije talijanske okupacije (1943) u Senju bio je član Gradskog narodnog odbora za organizaciju prosvjetnih ustanova, a 1944. otišao je u partizane i uglavnom se bavio prosvjetnim pitanjima na oslobođenim područjima. U oslobođenom Zagrebu radi u Ministarstvu prosvjete kao načelnik za visoko školstvo, potom je kao znanstveni suradnik u Institutu za jezik JAZU od 1949. obrađivač Akademijina rječnika (obradio je 1528 stranica tiskanog teksta) i potom Rječnika obiju matica.. Sudjelovao je u radu Pravopisne komisije i na izradi Pravopisa hrvatsko srpskog književnog jezika što su ga izdale Matica hrvatska i Matica Srpska u Zagrebu i Novom Sadu 1960.

Objavio je više stručnih i znanstvenih radova: Lična i porodična imena u jeziku; Jedna isprava pisana bosančicom u Senju, Antroponimija srednjeg Velebita (1966), Antroponimija Sjevernog Velebita (1966), Prilog topografiji srednjovjekovnog Senja (1951); Ime kao predmet antroponimijskih ispitivanja (1956); Antroponimijska ili onomastička istraživanja kao najmlađa grana lingvistike (1957), Naseljenost primorske velebitske padine kroz historiju (1965), Porijeklo stanovnika velebitskih naselja (1969), Senj u srednjovjekovnim glagoljskim ispravama (1966) i dr. Umro je u Zagrebu 1991, a pokopan u Sv. Jurju.

98. S. Radičević, 2003., 250-251.

ROGIĆ,VELIMIR[99], geograf (Zagreb, 1925.)

slika: www. enciklopedija. hr

Velimir Rogić je porijeklom iz Sv. Jurja. Pučku školu i gimnaziju završio Zagrebu. Diplomirao je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1950). Zapošljava se

kao profesor u Šibeniku, poslije kao asistent na Geografskom odjelu PMF Sveučilišta u Zagrebu. Prvi radovi (Senj, Geografski osnovi razvoja našeg pomorstva) i ostala djelatnost pokazuju usmjerenje prema regionalno-povijesnoj problematici. Godine 1957. obranio je doktorsku disertaciju Velebitsko primorska padina-prilog poznavanju nastanka krškog pejsaža. Od 1961. je docent, od 1966. izvanredni, a od 1972. redovni profesor na Geografskom odsjeku PMF. Boravio je u Chicagu 1966. na usavršavanju.

Kao gostujući profesor predavao je na sveučilištima vodećim svjetskim geografskim centrima (Strasbourg, Paris-Sorbonne, Lyon, Moskva, Seattle, Chicago, Los Angeles, München, Meinz, Tübingen, Bruxelles). Promotor je i recenzent mnogih znanstvenih i stručnih publikacija. Dobitnik je Ordena zasluge za narod , Nagrade „Ivan Filipović“, a za vrijeme Domovinskog rata nizom predavanja sudjeluje u izobrazbi časnika Hrvatskog zrakoplovstva u Zagrebu. Napisao je oko sto i sedamdeset znanstvenih i stručnih radova, petnaestak priopćenja te nekoliko udžbenika iz geografije.

Radovi: Geografski regionalizam primorja (Zbornik VII. kongresa geografa SFRJ, Zagreb 1964), Naseljenost velebitske primorske padine kroz historiju (Senjski zbornik, I. Senj, 1965.), Politička i demokratska pitanja Hrvatske, Savez geografsjih društava, sv. 8. Zagreb, 1991. U mirovinu odlazi godine 1998. Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu godine 2000. dobiva naziv počasnog profesora emeritusa.

99. S. Radičević, 2003. 251-252

RORAUER, JULIJE[100.], sveučilišni profesor i književnik (Senj, 11. 4. 1859.-Beč, 4. 12. 1912.)

Pučku školu i gimnaziju završava u Senju, doktorira pravo (1888) u Zagrebu. Godine 1881. pohađa tečajeve glume u Beču, od 1881. do 1882. glumi u HNKu u Zagrebu. Od 1894. do 1896. radi kao visoki upravni činovnik u vladi, a potom je profesor narodne ekonomije na pravnom fakultetu u Zagrebu. U školskoj godini 1910/11. rektor je zagrebačkog sveučilišta i kao član Stranke narodnog napretka (mađaronske orijentacije) zastupnik je u Budimpešti 1911. godine. U književnosti se javlja dramom Maja, godine 1883. izvedena je monodrama Jegupčanin u Zagrebu, zatim Olynta (1884), Naši ljudi (1889) i Sirena (1896). Na razvojnom putu od V.Mažuranića do I. Vojnovića hrvatska drama tadašnjih europskih tematskih i dramaturških akcenata nije imala takve dijaloške parade, koju suvremeni tumači Rorauerova djela uspoređuju s Pirandellovim Henrikom IV. Rorauer je (1884-1888). pisao operne kritike u Pozoru, a za kazalište preveo je nekoliko drama s francuskoga jezika. Pokrenuo je i sam uređivao humoristički polumjesečnik Arhiv za šalu i satiru, a bavio se i umjetničkom fotografijom.

Djela: Maja, Zagreb, 1883., Naši ljudi, Zagreb, 1889., Potreba, kritičko-ekonomska studija, Zagreb, 1903.

Lit: S. Miletić, Iz raznih novina, Odabrani sastavci o kazalištu, umjetnosti i književnosti, Zagreb, 1887., N. Fabrio, Deset pristupnih varijacija na temu: Julije Rorauer, Senjski zbornik, I. Senj, 1965., N.

Batušić, Julije Rorauer: Sirena, u : Hrvatska drama 19. stoljeće, Split, 1986.

100. N. Fabrio, 1965, 182-307.

ROSSI, LJUDEVIT[101.], botaničar i planinar (Senj, 14.8.1850. – Karlovac, 4. 7. 1932.)

Pučku školu polazi u rodnom gradu, gimnaziju u Senju, Karlovcu i Zagrebu. Završava brzojavni tečej i kratko vrijeme radi u tom zvanju. Nakon toga upoznaje zoologa i ravnatelja Špiru Brusinu po čijem je nagovoru putovao po Srijemu i Bosni i Hercegovini prikupljajući malakokološku građu. Bio je neko vrijeme pisar u HAZu i godine 1875. konzervator zoološke postaje u Napulju. Radi vojne službe morao se povratiti u domovinu, završava časničku školu u Budimpešti i postaje domobranski časnik.

Od godine 1872. javlja se sa znanstvenim radovima u „Vijencu“ i „Planinaru“. Marljivo prikuplja građu iz područja flore. Napisao je više radova iz toga područja a najpoznatiji mu je rad pod nazivom „U Šugarskoj dolini“ te „Floristička istraživanja po jugoistočnoj Hrvatskoj“ i „Građa za floru južne Hrvatske“. Posebice je značajna njegova herbarska zbirka Herbarium Croaticum Rossianum s preko 30 tisuća herbarijskih listova. Objavio je ukupno 11 znanstvenih radova.

101. Lj. Ilijašić, 2001, 291-300.

S

SABLJAK, STJEPAN[103.], profesor i pisac (Rakovica, 18. 8. 1816.- Karlovac,19. 11. 1896.)

Još zarana pokazuje velike sklonosti svećeničkom zvanju. Teološke studije završava u Senju 1840., a godinu dana kasnije zaređen je i za svećenika. Dodatne ispite polaže u Senju nakon čega je osposobljen za gramatikalnog učitelja na senjskoj gimnaziji. Godine 1844. položio je i potrebni ispit za humanističkog učitelja, a 1850. dolazi za gimnazijskog ravnatelja. Bio je izvrstan učitelj pa ga generalna komanda 1868. imenuje školskim savjetnikom, a potom i nadzornikom u pučkim i srednjim školama Vojne krajine. Zbog njegovih iznimnih sposobnosti zatraženo je od njega da Ratnom ministarstvu predloži novi ustroj školske uprave i novi školski nadzor u Krajini. Sabljak je izradio elaborat zajedno sa Valtazarom Bogišićem, također školskim nadzornikom, predlažući uvođenje mjesnog nadzorništva koje bi bilo sastavljeno od upravnog činovnika, vjeroučitelja, učitelja, te jednog ili dva općinska zastupnika u satnijskom mjestu. Predložili su i osnivanje kotarskog školskog povjerenstva u pukovnijskom sjedištu u sastavu carsko-kraljevskog časnika, svećenika, nadučitelja i još nekoliko vještaka, a uz general-komandu predložili su osnivanje zemaljske školske oblasti koju bi činili general, školski savjetnik i predstojnik glavnog

zapovjedništva. Sabljak je kao savjetnik i školski nadzornik tražio od svakog učitelja dobro poznavanje hrvatskoga jezika.

Za osobite zasluge u promicanju tadašnjeg školstva odlikovan je viteškim redom Franje Josipa I., a Grad Senj ga je izabrao za svoga počasnog građanina. U mirovinu je otišao godine 1871., živio u Karlovcu i do kraja života se stalno zanimao za hrvatsko školstvo i njegovo napredovanje.

Djela: Kronika senjske gimnazije, Trst, 1853,-str. 22-27., Izvještaj senjske gimnazije šk. 1852/53.

Povijesno topografska skica Senja, Trst, 1853, st. 17- 21., Program senjske gimnazije, 1853.

103. M. Raguž, 2001, 259.

SENJANIN, GRGUR[102.], hrvatski tiskar (Senj, sredinom XV. st.-nakon 1508.)

Nakon Gutenbergova izuma 1440. godine pokretnih slova za tiskanje u Veneciji radi Grgur Senjanin, tiskar. Dobro je poznavao talijanski i hrvatski jezik pa je dobro došao Mlečanima u tiskanju hrvatskih knjiga na glagoljici. U Veneciji je objavio Compendium theologicae veritatis. Malo se o njemu zna, ali već godine 1483. dolazi do tiskanja prvog glagoljskog misala, poznatog po imenu Prvotisak, osam godina nakon prvog tiskanog latinskog misala. U Senj dolazi i u senjskoj tiskari objavljuje: Naručnik plebanušev (1507), Transkript Sv. Jeronima (1508) i Korizmenjak fratra Ruperta (1508). Važnu ulogu u tiskanju tih knjiga u Senju

imao je i Krčanin Blaž Baromić, kanonik u Senju. Razvio je bogat sustav novih varijanata ligatura od dva tri slova. Njegovom su rukom izvedeni i jednostavni inicijali senjske tiskare s krupnim elementima pletenice, palmeta, polupalmeta, čvorova i prstenova. Uz ove spominju se i tiskari: Silvestar Bedričić, Jakov Blažiolović, Gašpar Turčić, Urban iz Otočca i Tomas Katridarić. O njihovim biografskim podacima vrlo malo znamo. U kolofonu Naručnika plebanuševa zabilježeno je da je Grgur došao iz Mletaka u Senj zbog tiskanja: „ i bi štampa svršena po meštru Grguru Senaninu ki navlašć na to delo pride iz Benetak“. Došao je na poziv S. Bedričića koji je novčano podupirao pothvat i u čijoj je kući bila smještena tiskara.

102. Senjski zbornik, br. 35, 91-114.

SLADOVIĆ, EMANUEL[104.], profesor, književnik i povjesničar (Senj, 5. 8. 1819.-Senj, 29. 3. 1857.)

Pučku školu završava u Senju, gimnaziju-nepoznato, a teološke studije u Senju 1844. Za svećenika je zaređen 10. kolovoza 1845. godine. Radi najprije u duhovnoj pastvi, zatim postaje privremeni nadučitelj u Glavnoj gradskoj školi u Senju. Godine 1846. kandidat je za mjesto predavača fizike i prirodoslovlja na biskupskom Liceju, ali ga komisija za izbor predavača odbija jer nema položeni predavački ispit. Odlukom visokog ratnog ministarstva i Naredbom visoke zemaljske vojne komande Sladović se 1850 postavlja na mjesto suplenta. Od tada je gimnazijski profesor, ali samo na nižoj gimnaziji u Senju. Školske godine 1852/53. polaže dodatne ispite u Beču i

tada dobiva pravo službovanja na višoj gimnaziji. U početku je predavao njemački i hrvatski (ilirski) jezik, a od 1853/54. i latinski. Cijelo vrijeme svoga službovanja na gimnaziji bio je ordinarius šestoga razreda, a po fondu sati jedan od najopterećenijih profesora na gimnaziji. Na tom mjestu ostao je do zadnjega dana svoga života. Umro je u 38. godini života, ostavivši iza sebe nekoliko značajnih djela.

Djela: Upute u pjesmenu umjetnost, Zagreb, 1852., Prinos slovnici jugoslovenskoj, Program senjske gimnazije, 1853, str. 1- 16., Kratak nauk o jugoslovenskom jeziku, Kolo, 1853, str. 116- 124., Griechisch, lateinisch und slavisch in ihrer Wechselseitigkeit, Program senjske gimnazije, 1854, str. 3- 12., Povesti biskupijah senjske i modruške ili krbavske, Trst, 1856.

Lit: Z. Posavec, Estetički temelj poetike Mane Sladovića, Republika, 10 (XXV), Zagreb, 1969. str. 541-543., I. K. Sakcinski, Prikaz knjige, Neven, 5, Zagreb, 1856., str. 156- 158., Franjo Rački, Narodne novine, 22. (1856), 108, 357-358., 109., 361, 116, 389-390., 118, 397, 122, 413-414., 123, 417-418.

104. D. Nekić, 1999, 185-188.

STANIŠIĆ, KREŠIMIR[105.], pjesnik (Senj, 15. svibnja 1938.)

slika: ss-medicinska-ri- skole.hr

Pučku školu završio do 1948. i gimnaziju do 1956. u Senju, Višu školu za zdravstvene tehničare u Zagrebu (1958.), a Pedagoški fakultet (1983.) u Rijeci. Cijeli radni vijek proveo je u Rijeci kao zdravstveni, prosvjetni i kulturni djelatnik. Poeziju je počeo pisati još kao gimnazijalac. Stanišić je pjesnik Senja i svega što ovaj grad čini svojom posebnošću. On u svojim pjesmama „čuva baštinu senjsku, ponos, trud, prkos i uspavanku. Zavičaj i ljude, kutak svijeta koji između mora, kamena i bure ustrajava, danas drukčiji, dakako, prožima nostalgičnom vedrinom i, kao za dešpet prolaznosti, stihom utiskuje znak čakavski da ostane trag u pasaju: porat, i cimeter, žulji žmulj, grota, gromača, gardelac, Đardin i fakin, Nehaj, raganj, žveljarin, Bende…“ kako reče Marijana Lisjak u Vijencu, 2. studenoga 2000.

Njegovi poetski zapisi tvore lirsku strukturu od mnogih likova i slojeva. Stanišićeva poezija gradi čarobnu, neponovljivu, jedinstvenu knjigu o Senju. Sve pjesme posveta su gradu, a njihove primarne teme imaju posve sporednu ulogu. U svojim pjesmama govori o starim krovovima i novim vremenima i običajima, piše o Potoku, Aleju, Kuntradi, Đardinu, Sv. Vidu i Škveru. Piše potresne stihove o

duši kamena u zidu. Piše poeziju zbog onih koji su bili, kojih glasovi još odzvanjaju u njemu kao u praznoj crkvi-reče i napisa književnik Mladen Kuzmanović. Zapravo, Stanišić se u svojim stihovima ruga, smije i plače. Plače nad svojim gradom za koji kaže:" Svagdje je bolje, ali nigdi lipše ni.". Još kao gimnazijalac bavio se gimnastikom, slikarstvom, aviomodelarstvom, lovstvom, rukometom, planinarstvom, bio meštar karnevala, urednik humorističkih listova „Metla i šakavacera" i „Labura". Uredio je: likovnu mapu „Jarboli, „Senj"(ulica, portuna, volti i kantuna), u izdanju Pučkog otvorenog učilišta" M. C. Nehajev", knjigu pjesama Ljudevita Ostermana" Ne zaprit vrata"u izdanju Matice hrvatske-ogranka Senj 2012., a mnogi su mu stihovi uglazbljeni (oko 20-ak pjesama) uglavnom klapskog pjevanja, među kojima se posebice ističe pjesma „Mirina". Bio je član i tajnik Književnog i naučnog društva (!980-82), glumio, režirao i igrao u kazalištu itd.

Mnoge njegove pjesme se nalaze u: Milorad Stojević: Čakavsko pjesništvo XX. stoljeća, Pula, 2007, Suvremeno dijalektalno pjesništvo Primorja i Podravine, Rijeka-Koprivnica, Izdavački centar Rijeka, Knjiga s devet naslova, Senjsklo književno ognjište, Senj, 1982. Duša zdola kamika, biblioteka „Puntape" Rijeka adamić, 2012, Ćeš me, nećeš me, biblioteka „Puntape" Rijeka, adamić, 2014.

I dalje radi, piše i stvara. U pripremi mu je knjiga BENDE. Krešimir Stanišić je pjesnik Senja i senjske čakavštine.

Djela: Moja mirina , Senj, 1980. U pasaju, Senj, 2000., Obrazi, Rijeka, 1988, Bende, Senj, 1995.

105. K. Stanišić, 1980, 72.

STIPANIČIĆ, LEO[106], baletni umjetnik, (Senj, 1940- Rijeka, 27. 10. 2001.)

slika: www. hrt.hr

Rođeni je Senjanin. Baletnu školu pohađa u Zagrebu i kao savjestan, stručan, vrijedan i uporan u svome zvanju uskoro postaje stalni član baletnog Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Ostvaruje zapažene uloge u baletu klasičnog i modernog repertoara. Balet mu je bila opsesija i ljubav. Surađuje s mnogim domaćim i inozemnim koreografima, ali i na gostujućim daskama diljem svijeta. Dugogodišnji je ravnatelj baleta Zagrebačkog Hrvatskog narodnog kazališta (1982-1992), i dugogodišnji predsjednik Hrvatskog društva profesionalnih baletnih umjetnika. U Ljubljani preuzima dužnost umjetničkog i programskog šefa baleta Slovenskog narodnog gledališta, a 1997. dolazi u Rijeku gdje osnažuje rad i djelovanje tamošnjeg Baleta.

106. M. Butković, 2002, 409-412.

STRUPPI, VINKO[107.], (inženjer i vojni graditelj, (? , 1733.- 3. 6. 1810.)

Osnovni podatci Vinka Struppija iz rane mladosti su nepozanti. Kao mladić stupa u austrijsku vojsku u kojoj se ističe kao inženjer i vojni graditelj. U struci je brzo napredovao pa je tako car Franjo Josip II. osobno cijenio njegov talent i poznavanje struke. Povjeravao mu je mnoge zadaće u gradnji putova i mostova diljem onodobne države pa tako i Hrvatske. Najveće djelo Vinka Struppija kojima je zadužio gradove Senj i Karlobag bila je gradnja prve „trgovačke i poštanske ceste", koja je spojila oba grada i navrnula pretežni dio pomorske trgovine zadnjih godina 18.st. na senjsku luku. Kada je Josip II. još kao nasljednik prijestolja i suregent svoje majke Marije Terezije u svibnju 1775. jašio na konju od Karlovca u Senj mučnim starim putom preko Velike Kapele i Vratnika uvidio je potrebu hitne izgradnje nove trgovačke ceste od Karlovca do Senja pa je još iste godine taj posao povjerio Vinku Struppiju, tadašnjem potpukovniku i građevinskom ravnatelju pri Intendanci u Trstu. Pod njegovom upravom građena je na trošak Dvorskog ratnog vijeća u Beču nova cesta u duljini oko 100 kilometara od 1775. do 1779. godine. Ta nova cesta dobila je ime Via Josephina ili Josipova cesta. Cesta je završena za nepunih 3 i pol godine. Struppi je položio trasu kroz Senjsku dragu u pravcu Vratnika pa dalje preko Žute Lokve, Brinja, Križpolja na Jezerane, zatim preko Razvala na sedlo vrh Kapele, preko Modruša do Josipdola i konačno preko Zdenca, Generalskog Stola, Zvečaja do Karlovca. Na kraju Struppi je zbog

svojih velikih zasluga imenovan glavnim dvorskim građevinskim ravnateljem u Beču, gdje je i umro 3. lipnja 1810. godine.

107. S. Nossan, Senjski zbornik br. 4 1970, 168-172.(Ovo je skraćena verzija podataka o V. Struppiju koji se odnose

Š

ŠARIĆ-SAMARŽIJA, SANDRA[0].,sportašica (8. 5. 1984.)

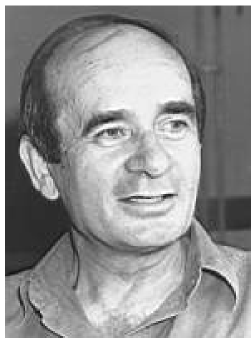
slika: www. slobodnadalmacija. hr

Sandra je kći Nade i Zlatka Šarić. Osnovnu školu i prva tri razreda gimnazije završava u Senju (1999.-2002), dok je četvrti razred opće gimnazije završila u Zagrebu na Pučkom otvorenom učilištu 2003. godine. 2009 upisuje studij upravnog prava na Veleučilištu Nikola Tesla u Otočcu. Sportom se počinje baviti još u devetoj godini života. Upisuje se u teakwondo klub Senj koji tada vodi trener Tomislav Dujmović. Nakon trećeg razreda gimnazije (2002) odlazi u Zagreb i postaje članom TKD kluba Metalac, pod vodstvom Ivice Klaića. Istodobno trenira sa Hrvatskom teakwado reprezentacijom koju vodi klupski trener, a kasnije trener Seung Ki

Hong. Postiže zapažene rezultate. Tako ubrzo u juniorskoj konkurenciji postaje prvakinja Hrvatske (2000), prvakinja Europe (2001) i druga na svijetu 2000. godine. U seniorskoj konkurenciji je višestruka prvakinja Hrvatske 2002, 2003, 2005, 2007, 2009, 2010. Također u seniorskoj konkurenciji postiže zavidne rezultate pa je prvakinja Europe 2008, druga na svijetu 2003, tri puta treća na svijetu 2005, 2007, i 2009. godine. Na Olimpijskim igrama u Pekingu 2008. zauzima izvanredno treće mjesto, čime je postala čuvena senjska sportašica u svijetu. Svoju športsku karijeru završava godine 2009. Danas živi i radi u Senju. Zaposlena je u Uredu državne uprave Ličko-senjske županije u Senju.

0 Osobne podatke kazala S. Šarić

ŠEGOTA, VLADIMIR[108.], književnik (Vlaka kraj Jablanca, 22. 12. 1935)

slika: novine. novolist.hr

Od godine 1942. živi u Zagrebu, a potom u Rijeci, gdje od 1955. radi kao novinar u riječkom Novom listu.. Pisao je pjesme. Prvu pjesmu objavljuje u Književnom Jadranu 1952.a nakon toga u

Poletu, Narodnoj omladini, Književniku, Riječkoj reviji i dr. Prvu samostalnu zbirku pjesama objavljuje mu Matica hrvatska pod nazivom Obećana zemlja u Rijeci 1961. godine, a prvu nagradu za poeziju Fonda Drage Gervaisa dobiva za poemu Prah i neprah. Godine 1966. dobiva i nagradu Fonda Drage Gervaisa za roman Markan.

Djela: Obećanja mira, Rijeka 1961, Markan, Rijeka, 1966, Prah i Neprah, Rijeka, 1962.

108. V. Šegota, 1967, 159.

ŠOJAT, JOSIP[109.], svećenik i biskup (Senj 6. 10. 1912.- Senj, 22.2. 1996.)

Pučku školu i gimnaziju završava u Senju, studij teologije u Ljubljani koji završava, nakon ponovnog otvaranja senjskog sjemeništa u Senju 1935. godine. Isticao se intelektualnim sposobnostima i crkvenim duhom pa je odmah nakon studija u Senju poslan u Rim na postdiplomske studije, gdje je 1938. doktorirao radnjom na temu o životu i djelu slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda i time se pokazao sklonim glagoljici i senjskoj kulturnoj baštini. Svoj svećenički rad počinje kao prefekt i predavač filozofije na senjskom bogoslovnom učilištu. Kasnije odlazi za župnika u Grižane. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata vrši službu katehete i direktora gimnazije u Ogulinu. Od 1945. do 1947. službuje u Ravnoj Gori, a odatle odlazi u Rijeku za vicerektora novootvorenog Bogoslovnog sjemeništa i profesora teologije na Visokoj teološkoj

školi. Zbog nedostatka svećeničkog kadra, u Rijeci otvara 1948. godine srednju školu za kasna svećenička zvanja (tzv. pripravnicu).

Nakon nasilnog zatvaranja Riječkog sjemeništa Šojat odlazi u Divjake u Gorskom kotaru i ostaje pune četiri godine. Nakon toga dolazi u Bakar gdje izdaje prvi broj Bakarskih zvona,koji će se kasnije preobraziti u mjesečnik za kršćansku kulturu. Godine 1966. ponovno otvara Bogoslovno sjemenište i Visoku bogoslovnu školu u Rijeci i prvi je rektor te bogoslovne škole, a dvije godine kasnije i rektor Bogoslovnog sjemeništa. Godine 1974. preseljava se u Nadbiskupski dom i postaje generalni vikar mons. Josipu Pavišiću. Pokopan je na mjesnom groblju sv Vid u Senju 1996.

Djelo: Fragmenta theologica ss. Cyrili et Metodii crtice examinata et systematice propisita—Zagreb, 1940.

109 I. Devčić, 1996, 405-407.

ŠOJAT, FRAN[0.], glazbenik i skladatelj (Senj, 24. 8. 1954.)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju, dok je kompoziciju godine 1978. diplomirao u Ljubljani u klasi Uroša Kreka. Redovni je član Hrvatskog društva skladatelja. U Zagrebu mu je 1984. objavljena zbirka minijatura „Uskočice“ a dvije godine kasnije skladba za puhački kvintet „Prefugij“. Niz godina objavljuje skladbe i muzikološke osvrte u senjskim Usponima. Godine 2002. u Senju mu je pod vodstvom Josipa Degla mješoviti zbor iz Petrinje praizveo 45. minutni oratorij „Gospodi pomiluj“

Dobitnik je Nagrade Grada Senja i republičke nagrade Ministarstva kulture. Surađuje s mnogim eminentnim interpretima i umjetnicima Hrvatske, pa tako njegove skladbe mogu se čuti diljem svijeta; USA, Švicarske, Austrije, Mađarske Slovenije i drugdje. Živi i radi u Senju.

0. Fran Šojat osobno kazivao svoje podatke.

T

TIJAN, PAVAO[110.], profesor, enciklopedist i kulturni djelatnik (Senj, 15. 6. 1908.- Madrid, 2. 7. 1997)

www.matica.hr

Gimnaziju završava u Senju, a slavistiku i kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1930. Početkom 1931. godine radi kao privremeni pomoćni urednik izdanja Hrvatskog književnog društva sv Jeronima. Na tom mjestu ostaje do konca iste godine kada postaje odgojitelj i kućni nastavnik malodobnog vukovarskog vlastelina Jakoba grofa Eltza, kojega je pripremao za prva tri klasična razreda gimnazije. Nakon toga dobiva mjesto privatnog

podučavatelja unuke nadvojvode Salvatora i hrvatskoga podbana baruna Nikolića, te dvoje mlađe djece dra Ante Pavelića. Od 1935. do 1941. profesor je Nadbiskupske klasične gimnazije u Zagrebu gdje predaje hrvatski jezik i književnost, a nakon toga radi u uredništvu Hrvatske enciklopedije. Uz tu djelatnost u HIBZ-u urednik je Književnog tjednika (1-2, 1941. i 1-8. 29, 1942.) i slijedećih biblioteka: Tekstovi i pregledi, Hrvatska misao i Riječ kroz stoljeća, Vedra knjiga i Svjetski klasici kao i časopisa na stranim jezicima Croatia. Pod uredništvom Pavla Tijana HIBZ je izdavao časopis «Croatia» na njemačkom jeziku. Od 1941. do 1944. izašlo je šest luksuzno opremljenih svezaka velikog formata i jedan na francuskom jeziku. U biblioteci Svjetski klasici objelodanio je ukupno dvadeset i devet svezaka. Tekstovi i pregledi i Hrvatska misao i Riječ kroz stoljeće obuhvaćaju ukupno dvanaest svezaka, a sadržajno pokrivaju uglavnom memoarska i putopisna djela. U biblioteci Vedra knjiga- riječ je o seriji dječje književnosti, objelodanjeno je ukupno trinaest svezaka. Zajedno s Matom Ujevićem i Vjekoslavom Štefanićem u prvih nekoliko mjeseci po uspostavi NDH izdaje više srednjoškolskih udžbenika. Riječ je o slijedećim srednjoškolskim udžbenicima: Prve brazde, Hrvatska čitanka za I. i II. razred srednjih škola, Zagreb, 1941., 393, II. izdanje 1942. i njezin nastavak Sjetva, Hrvatska čitanka za 3. i 4. razred srednjih škola, Zagreb, 1941., 536, a uz M. Ujevića surađuje na udžbeniku Plodovi srca i uma, Hrvatska književnost od nar. Preporoda do danas (Hrvatska čitanka za više razrede srednjih škola), Zagreb, 1941., 748; i prerađeno izdanje Plodovi srdca i uma,

Zagreb, 1944., 252. Suradnik je u brojnim stručnim i književnim časopisima: Hrvatska prosvjeta, Obzor, Hrvatska straža, Književni tjednik i dr. Godine 1944. imenovan je pročelnikom za visoko školstvo i znanstvene ustanove u Ministarstvu prosvjete, a mnogo je pridonio osnivanju Medicinskog i Teološkog fakulteta u Sarajevu.

Kobnog 6. svibnja 1945. odlazi u emigraciju, najprije u Italiju, a onda u Madrid, u Španjolsku. U emigraciji surađuje s mnogim uglednim izdavačima, piše o Hrvatskoj, njezinoj kulturi i sudbini u kojoj se našla zajedno s mnogim drugim nacijama u tadašnjoj Europi. Radi na izdavanju Enciklopedije španjolske kulture i zahvaljujući njemu kao tehničkom ravnatelju izašla je Enciklopedia de la Cultura Espanola u pet svezaka u vremenu od 1963. do 1968. godine. U Madridu se Tijan bavi kazalištem, najviše truda ulaže u vođenju hrvatskih emisija na Španjolskom nacionalnom radiju, koji je za dvadeset godina svoga postojanja bio jedini glas slobodnih Hrvata. Godine 1946. u knjizi Mortyrium Croatiae Tijan je napisao četiri poglavlja, prevedena je na latinski jezik i danas predstavlja pravu bibliografsku rijetkost. Za Slavensku Enciklopediju (The Slavonic Encyclpaedia) koju je uredio i izdao Joseph S. Roucek u New Yorku godine 1947. Tijan je napisao o Hrvatima i Hrvatskoj tridesetak priloga, a gotovo isto toliko natuknica obradili su na njegov poziv drugi Hrvati u Rimu. U nastojanju bolje izobrazbe, upisuje se u vatikansku paleografsku školu, gdje studira paleografiju, diplomatiku i arhivistiku. Za veliko enciklopedijsko djelo Las grandes corrientes del pensamiento contemporaneo (Velike struje suvremene filozofske misli), koje je zamislio i uredio talijanski filozof

Michele Federico Sciacco, a izdala naklada Guadarrama 1959. Tijan je napisao veliku studiju o Jugoslaviji, kako je to bilo u planu, a zapravo je bila prikazana filozofska misao kod Hrvata, Srba, Slovenaca i Makedonaca. Kao pomoćnik glavnog urednika Tijan je uredio i enciklopedijsko biografsko djelo Forjadores del Mundo Contemporaneo (Kovači suvremenoga svijeta) u četiri sveska, izdanje naklade Planeta u Barceloni (1959-61), za koje je napisao dvanaest biografija, među njima i Meštrovićevu. U znak priznanja, a u povodu 65. obljetnice rada i 85. obljetnice života 1993. godine kada je posjetio svoj rodni Senj, dodijeljeno mu je javno priznanje i nagrada Grada Senja. Tim povodom mu je i predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman uputio brzojavnu čestitku ovoga sadržaja: „ Štovani profesore, u povodu Vašeg povratka u domovinu i primitka nagrade grada Senja upućujem Vam izraze i svoga štovanja i zahvale za sve ono što ste u dosadašnjih šest i pol desetljeća javnog djelovanja učinili za našu dragu i napaćenu Hrvatsku. Vaša zasluga i ukupni prinos u promicanju hrvatske državotvorne ideje, hrvatske kulture i znanosti su dragocijene i neprocjenjive. Dobro nam došli u našu demokratsku i neovisnu Hrvatsku. Osjećajte se sretnim i slobodnim kao što ste čitava života željeli. Vašu suprugu profesoricu Nedjeljku Luetić Tijan i Vas srdačno pozdravljam. (Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman). Umro je u Madridu 2. srpnja 1997.

Djela: Senj, Zagreb, 1931., Senj, kulturno-historijska šetnja gradom po priloženom tlocrtu, Zagreb, 1931., Grad Senj u povijesti i kulturi hrvatskoga naroda, Zagreb, 1940., Senjska štorije i ćakule,

Zagreb, 1940. La formacion de las naciones balcanicas de hoy, Madrid, 1947., La historiografia rusa dirigida por los Soviets, Madrid, 1949., Origenes del ideal eslavo, Madrid, 1949., El movimiento organizado de los catolicos croates, Valencia, 1950., El mito Masaryk, Madrid, 1951., Proceso de formacion de las naciones eslavas, Madrid, 1952., Aktualni problemi hrvatske kulture u domovini i u emigraciji, Madrid, 1953., Constantinopola y su imperio, Madrid, 1954., Ivi Andrić, premio Nobel de literatura 1961, Madrid, 1962., Juri (Jorge) Krizanic, Madrid, 1968., Dvadeset godina u eteru, Muenchen, Barcelona, 1988.

110. A. Glavičić, 1997, 293-296. V. Nikolić, Hrvatska revija, XXXVIII. sv. 2 i 3 (150 i 151), 1988.

TOMLJANOVIĆ, DAMIR GAVRAN[111.] stožerni brigadir,(Senj, 18. 4. 1968.- Velebit, 17. 2. 1994.)

slika: hr. wikipedija. org

Pučku školu završava u Krivom Putu, srednje obrazovanje u Rijeci i Zagrebu. Početkom Domovinskog rata pristupa postrojbi za posebne namjene MUPa u Rakitju kraj Zagreba i napreduje u tome

do zapovjednika bojne I. gardijske brigade Tigrovi. Njegova ratna priča počela je još 1990. godine kada je bio među prvim dragovoljcima a nastavila se na mnogim hrvatskim bojištima. Godine 1994. u Šepurinama kod Zadra otvoreno je obučno središte gardijskog desantnom pješaštva „pukovnik Damir Tomljanović Gavran“. Posmrtno je unaprijeđen u čin brigadira (1994), a kasnije u čin stožernog brigadira. Odlikovan je mnogobrojnim odlikovanjima među kojima se ističu: Grb Grada Zadra, Redom Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, Redom Petra Zrinskog, Redom kneza Domagoja, Redom hrvatskog trolista i Spomenicom Domovinske zahvalnosti. Poginuo je 17. veljače 1994. na Tulovim Gredama, na Južnom Velebitu.

111. E. Ljubović, 2009, 224-225,

TOMLJANOVIĆ, IVAN[112.], slikar i restaurator, (Senj, 29. 10. 1927.).

Temeljnu naobrazbu stječe u Senju, a slikarstvo studira u Zagrebu, gdje je i diplomirao godine 1954.

Od 1955. restaurator je u Restauratorskom zavodu JAZU u Zagrebu, gdje osniva i vodi restauratorski atelier. Na Pedagoškoj akademiji u Zadru sudjeluje u osnivanju Odjela za likovnu umjetnost i jedanaest godine honorarno predaje metodiku likovnog odgoja i kiparstvo. Od 1981. radi u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zadru a od 1984. djeluje kao slobodni umjetnik.

Po Hrvatskoj slika freske pa tako se njegovi radovi nalaze po mnogim crkvama i drugim sakralnim objektima. Autor je „Gospe od Krasna“ i dr. Cijeli radni vijek je proveo gotovo u Zadru. Brojni radovi mu se nalaze u skupnim katalozima, mapama i monografijama.
Djela: Iz moje radionice, Zadar, 1989., Tomljanović Ivan, Zadar, 2003.,Glista na asfaltu, Zadar, 2008.

112. K. Medarić, 2007, 169-171.

TOMLJANOVIĆ, BRANKO- Krombi[0]. liječnik i gimnastičar (Senj, 13. 2. 1950)

Osnovu školu i gimnaziju završio u Senju, a Medicinski fakultet 1968. upisuje u Rijeci. Diplomirao je 1974. i iste godine se zapošljava u Domu zdravlja u Senju. Od 1977. do 1981. radi na Kirurškom odjelu Medicinskog centra Gospić, a potom odlazi u SR. Njemačku, gdje specijalizira Opću kirurgiju i završava subspecijalizaciju iz Abdominalne kirurgije. Radi kao Oberarzt na kirurškom odjelu Klinike Stadt Soest, iza toga kao Oberarzt na odjelu za Traumatologiju i Endoprotektiku do umirovljenja 2015.

Sa 13 godina počeo se baviti dizanjem utega, nastupa za TAD „Rijeka“ i Dizački klub „Olimpija“ u Ljubljani. Postiže zapažene rezultate tako da je slijedećih godina postao dva puta juniorski i pet puta seniorski prvak Jugoslavije, čime je dugo godina držao titulu državnog reprezentativca. Jugoslavenske rekorde je obarao 56 puta, osvojio sedam medalja sa prvenstva Balkana i jednu srebrnu medalju sa mediteranskih igara u Splitu godine 1979.

Za vrijeme boravka u SR Njemačkoj nastupao je za dizački klub AC Soest. Proglašen je sportašem stoljeća Grada Senja.

0. Podatke osobno pripremio B. Tomljanović-Krombi.

V

VANIČEK, FRANZ[113.], profesor, povjesničar (Walersdorf kod Praga, 6.7. 1809. .- Osijek, 6. 4. 1894.)

Vaniček je hrvatski povjesničar češkog porijekla. Nakon završetka studija filozofije bio je profesor gimnazije u Vinkovcima, zatim u Senju i u Rakovici kraj Karlovca. Upamćen je kao ozbiljan i savjestan germanizator i promicatelj habzburškog kulta. Uz profesorski rad pisao je stručno-znanstvene članke topografskoga statističkog i etnografskoga sadržaja u različitim časopisima na njemačkom jeziku. Od 1866. do 1869. bio je ravnatelj vinkovačke gimnazije. Nakon umirovljenja 1869. živio je s obitelji u Andrijevcima i Osijeku. Tada je po narudžbi državnih vlasti u razmjerno kratkom vremenu napisao kapitalno djelo, sintezu povijesti habzburške Vojne krajine u četiri opsežna sveska pod nazivom „Specialgeschichte der Militärgrenze aus Originalquellen und Quellenwerken geschöpft" ,Beč 1875. U tom djelu obradio je povijest svih vojnih krajina u Monarhiji od njihova postanka do ukidanja 1872. godine.

113. www. enciklopedija. hr

VITEZOVIĆ, PAVAO-RITTER[114.], povjesničar i književnik (Senj, 7. 1. 1652- Beč, 20. 1. 1713)

Pavle je sin Antuna i Doroteje Ritter, obitelji koja vuče korijene od njemačkih doseljenika. Prvi je profesionalni pisac i jedna od najznačajnijih figura u povijesti hrvatskoga književnoga jezika na prijelazu iz 17. u 18. stoljeće. Pučku je školu završio u Senju, a prvih šest razreda gimnazije (kod jezuita) u Zagrebu. Školovanje je nastavio u Kranjskoj kod povjesničara Valvazora. Tu je izrađivao bakroreze i počeo pisati pjesme i proučavati povijest. Nakon toga odlazi u Rim i pod utjecajem Valvasora proučava povijest, zemljopis i tiskarstvo. Bio je vrlo učen čovjek. Piše pjesme, na hrvatskom i latinskom jeziku. Svoje prvo djelo Odiljenje Sigetsko tiskao je na hrvatskom jeziku u Linzu (Austrija). Godine 1681. u Senju je imenovan za poslanika u Ugarskom saboru a kasnije i u Beču. Podžupanom je imenovan 1691. za područje Like i Krbave. Uspio je dobiti od kralja svečanu povelju kojom se Senju jamči njegova ranija prava. Sudjelovao je u ratu protiv Turaka. Hrvatski sabor mu je povjerio zadaću da kao član povjerenstva djeluje u razgraničavanju Hrvatske sa Venecijom i Turskom. Bio je niz godina upravitelj Hrvatske tiskare, smještene u njegovoj kući u Zagrebu, u Opatičkoj uliici. Prva knjiga tiskana u toj tiskari bila je Kalendarium aliti miszechnik hervatski za leto 1695. Između ostaloga napisao je : Oživljena Hrvatska, Odiljenje sigetsko, Linz 1684; Kronika aliti spomen vsega i svieta vikov, Priručnik aliti razliko mudrosti cvitje, Zagreb, 1703.; Senjčica, Bosna captiva, Stemmotografija i dr. Veliku je ulogu imao u radu na pravopisu i jeziku. Širinom znanja,

sposobnošću, temeljitošću i pristupom idejama izdvaja se kao pjesnik hrvatskog i latinskoga stiha, bio je vrstan povjesničar, arhivist, numizmatičar, heraldičar, zemljopisac i kartograf, jezikoslovac i inicijator jedinstvenoga hrvatskog pravopisa, latinske grafije i književnog jezika. Na kraju svoga života živio je kao siromah, a umro u Beču 1713.

114. L. Dobranić, 1995, 171-178.

VLAHOVIĆ, ANTE[115.], političar (Senj 1899. – Buenis Aires, 1977.)

U Senju završava pučku školu i gimnaziju, a pravo u Zagrebu, gdje je i doktorirao. Nakon toga u Senju i Novom Vinodolskom vodi odvjetničku kancelariju. Vrlo je aktivan u senjskom društvenom i političkom životu. Osnutkom NDH imenovan je načelnikom grada Senja, a1942 imenovan je u Hrvatski državni sabor. Pod kraj rata odlazi u Zagreb, s obitelji se povlači preko Slovenije i Austrije u Italiju. Tamo ga hapse Englezi i sprovode ga u njemački logor Dachau. Odatle odlazi u Argentinu. I tamo sudjeluje u kulturnom i političkom radu i time pridonosi borbi Hrvata za oslobođenje Hrvatske. Bio je urednik novina Hrvatski narod i starješina Hrvatskog domobrana za Južnu Ameriku. Umro je 1977. u Buenos Airesu i pokopan na jednom seoskom groblju na samom periferiju toga grada.

115. M. Kolar, 1997, 151-168.

VLAHOVIĆ, DRAGO[116.], gospodarstvenik i političar (Senj, 19. 4. 1870.- Senj, 12. 9. 1924.)

Nižu pučku školu završava u Senju i nižu gimnaziju, a trgovačku školu u Ljubljani i Grazu. Nakon toga vraća se u Senj, gdje se uključuje u očevu trgovinu vinom, postavši na prijelazu stoljeća jedan od najuglednijih senjskih trgovaca. Bio je istaknuti pravaš, jedan od osnivača drugoga Hrvatskoga parobrodarskog društva u Senju i društva Senjski sokol (16. lipnja 1889), te prvi tajnik toga društva. Dva puta je bio narodni zastupnik senjskoga kotara (1908. i 1910.) i pravaški zastupnik (1907.). U Saboru je biran u odbor za bogoštovlje i nastavu (21. 3. 1910.) i u odbor za proračun i rasudbu zemaljskog računa (22. 12. 1910.) i time dosta pomogao školi u crkvi na području Senja pa i šire. Pomagao je i senjskoj gimnaziji izborivši se da joj grad Senj dotira značajna sredstva. Kao zastupnik Vlahović se zalagao za željeznice i ceste na području Ličko-krbavske županije, a osobito one koje su vitalno značile za Senj. Podržavao je gradnju ceste Senj- Prizna, u zaleđu Senja za ceste Brinje- Letinac, zatim Sv. Juraj –Oltari kao i one ceste koje povezuju Otočac sa Krivim Putom. Od 1906. do 1912. Vlahović je starješina, a od 1915. podstarješina Hrvatskog sokola. U vrijeme banovanja Pavla Raucha uspijeva osnovati Župu dr. Ante Starčević koja obuhvaća uz Senj i gospićko društvo. Od 1911. Vlahović je gradski zastupnik, a od 1917. i senjski gradonačelnik. Pokopan je na groblju Sv.Vid u Senju godine 1924.

116. M. Kolar, 1997, 151-168.

VRINJANIN, FRANJO[117.], svećenik i profesor (?. 10. 5. 1771.- Grižane, 2. 6. 1854.)

Nije poznato gdje je rođen. Teologiju je studirao u Szombathelyu (Sabaria). Za svećenika je zaređen 1795. i od 1796. do 1797. je ogulinski kapelan. Od otvaranja sjemeništa u Senju 1806. dok ono nije 1810. izgorjelo bio je ondje na teološkom liceju profesor biblijskih znanosti. Kanonikom je imenovan oko 1810. godine. Povodom njegove smrti Zagrebački list (1854., 150.) objavio je vijest u kojoj među ostalim stoji da je bio i ravnatelj sjemeništa u Senju. Godine 1812. odlazi za župnika u Grižane, gdje je umro 2. lipnja 1854. godine i ondje je pokopan u crkvenoj grobnici. Govorio je hrvatski, talijanski i latinski. Napisao je „Razgovori za sve nedilje u godini (Rijeka, 1825.) i preveo knjigu u tri dijela: Razgovori Petra i Vanni, I.-III. (Rijeka, 1831.). Vrinjanin je mnogo radio na obnovi crkava, pogotovo na obnovi crkve u Grižanima, za koju je poslije 1830. nabavio dva zvona, orgulje iz Venecije,obnovio pokrajne oltare i nabavio luster i baldahin. Iza njega ostalo je više radova u rukopisu.

Djelo: Vrinjanin, Franjo: Naslov za sve nidelje kroz godišta, Rijeka, 1825.

117. M. Bogović, 1999, 204.

VRHOVAC, ANTE[0]. diplomirani inženjer kemije (Senj, 14. 1. 1934.-Senj, 25. 5. 2008.)

U Senju pohađa osnovnu i sve do osmog razreda i gimnaziju, a nakon toga odlazi u Delnice gdje je završio osmi razred gimnazije i tu maturirao. Nakon završetka gimnazije odlazi u Zagreb, studira kemiju na Tehnološkom fakultetu i tako stječe zvanje diplomiranog inženjera kemije. Zapošljava se u mesnoj industriji Sljeme, potom odlazi u Bosansku Gradišku gdje i dalje radi u struci. Od 1980. do 1994. radi u Hidrometeorološkom zavodu na praćenju kvalitetnih promjena vode i zraka. Nakon umirovljenja 1994. godine vraća se u svoj Senj i pokreće proizvodnju suhomesnate robe. Jedno vrijeme u Srednjoj školi u Senju predaje kemiju. Uključuje se u kulturni život grada pa je jedan od osnivača Ogranka matice hrvatske u Senju i njen predsjednik. U tom vremenu je sa suradnicima pripremio više znanstvenih skupova i raznih publikacija (kalendar za 1998., pod nazivom Crkve Grada Senja. Godine 2001. tiskana je brošura Put u Senj-putne uspomene, Godinu dana kasnije, 2002. izdana je poetsko grafička mapa pod nazivom Ulice portuni, volte, kantuni, a u suizdavaštvu sa HAZU-om Ogranak matice hrvatske Senj tiskan je Senjski rječnik Milana Moguša, kao životopis akademika M. Moguša. Godine 2007. tiskana je knjiga Milana Sijekovića, Senj, sunce grije, bura vije. Sa suradnicima pokreće kataloga Senj u ruševinama. Pokreće i znanstveno-stručni simpozij hrvatskih grafičara „Blaž Baromić“ u organizaciji Grafičkog fakulteta u Zagrebu godine 1997. Bio je i jedan od pokretača i organizatora postavljanja spomen ploče Senjskoj glagoljskoj tiskari

2002. godine. Dugogodišnji je član Senjskog muzejskog društva, dopredsjednik (1997-2000.) i predsjednik (2000.-2004). Svoj život posvetio je afirmaciji senjske kulturne prošlosti i kulturnih ustanova u kojima je djelovao pod kraj života.

0. Podatci prikupljeni u Gradskom muzeju Senj.

VUKASOVIĆ, FILIP[118.], inženjer, graditelj i vojskovođa (sv. Petar –Bruvno-1755 - Beč, 9. 8. 1809.)

Potomak je senjske patricijske obitelji i sin graničarskog časnika, završava studije na Carsko-kraljevskoj inžinjerskoj akademiji u Beču (1781), ističući se posebice u matematici, geometriji i kartografiji pa je kao jedan od najvrsnijih pitomaca akademije odlikovan od Marije Terezije darom od 12 zlatnih dukata, poručnik je inžinjerskih trupa, natporučnik nakon austro-pruskog rata. Vraća se u Senj, radi na cestogradnji u hrvatskom kršu, senjske luke, ceste Senj-Sv. Juraj (1783), Senj- Novi Vinodolski (1783-1784), Gospić-Karlobag (1782-1786)- terezijanske ceste, od 1785- 1786 gradi kamene pregrade u Senjskoj Dragi radi zaustavljanja vodenih bujica, Kolan kroz Senj i Carske magazine (1787). Iste godine rekonstruira cestu Vratnik- Senj, a u ratu Austrije sa Turskom u Crnoj Gori (1788-1789) je vojni zapovjednik, nakon čega ga je austrijski car promakao u čin majora. Od godine 1790-1792. radi na proširenju senjske luke. Godine 1794. promaknut je u čin pukovnika i zapovjednika Ličke graničarske regimente sa sjedištem u Gospiću, promaknut je čin general majora (1799), zatim

u čin podmaršala (1799). Uspješno se borio protiv Napoleona, ali je unatoč tomu 9. kolovoza 1809. od zadobivenih rana u ratu umro u 54. godini života. Najveće životno djelo Filipa Vukasovića je gradnja ceste tzv. Lujzijane od Karlovca prema Rijeci u duljini od 130 kilometara (1803-1809) koja je svojom savršenom građevinskom tehnikom na početku 19. st. otvorila novu eru građenja modernih planinskih cesta na području hrvatskog krša.

118. S. Nossan, 1970, 173-185.

VUKELIĆ, JOSO[119.], inženjer, sveučilišni profesor, (Senj, 3.4 1955.)

slika: www. sumari. hr

Osnovnu školu završava u Krasnu, kemijsko-tehničku u Zagrebu, a studij šumarstva u Zagrebu 1979. godine. Zapošljava se u Službi za uređenje šuma u Sisku, potom u Karlovcu, a iza toga magisterij stječe 1984. godine iz područja uređenja šuma. Doktorat znanosti brani 1990. pod naslovom Šumske zajednice i staništa hrasta kitnjaka u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Predaje na Šumarskom fakultetu u Zagrebu i aktivno sudjeluje u mnogim šumarskim

institucijama i time afirmira šumarsku znanost u nas i u svijetu. Objavio je sveučilišni udžbenik, više od osamdeset znanstvenih i stručnih radova, te drugih publikacija. Bio je dekan Šumarskog fakulteta, član je Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i drugih znanstvenih institucija značajnih za područje šumarstva. Za svoj znanstveni rad odlikovan je 1997. Redom Danice s likom Ruđera Boškovića.
Djela: Sveučilišna šumarska nastava u Hrvatskoj, Zagreb, 1998., Šumarska fitocentologija i šumske zajednice u Hrvatskoj, Zagreb, 1998., Šumska vegetacija Hrvatske, Zagreb, 2012.

119 T. Devčić, 2007, 240-241.

VUKELIĆ, MIHOVIL[120]., liječnik i znanstvenik (Senj, 15.11. 1931.)

Osnovnu školu i gimnaziju završio u Senju, a studij medicine u Beogradu 1967. Liječnički staž odradio je u Rijeci, a nakon toga zapošljava se kao liječnik u Domu zdravlja u Senju. Godine 1969. prelazi u Zavod za zaštitu zdravlja Rijeka. Postdiplomske studije i specijalizaciju iz medicine rada te postdiplomske studije iz socijalne psihijatrije završava na medicinskom fakultetu u Zagrebu. Magistarski rad pod nazivom „Karakteristike osoba mlađih od 29 godina liječenih od alkoholizma“ obranio je 1981. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Doktorsku disertaciju pod naslovom „Sociomedicinske specifičnosti alkoholizma mladih u urbanoj sredini“

obranio je 1984. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Godine 1989. izabran je za izvanrednog profesora na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, a redovnim je profesorom je bio na istom fakultetu od 1992. godine. Njegov stručni i znanstveni rad bio je usko vezan za zaštitu zdravlja radnika. Bavio se posebice problemom alkoholizma u radnim organizacijama i o tome je objavio više stručnih i znanstvenih radova. Utemeljitelj je i dva nova postdiplomska studija medicine rada i pomorske medicine te dodiplomski studij za diplomirane sanitarne inženjere. Objavio je 150 stručnih i znanstvenih priloga od kojih su mnogi predstavljeni u svijetu uz njegovo osobno sudjelovanje na pedeset zanstvenih i stručnih skupova. Za svoj stručni i znanstveni rad uz ostale dobio je 1996. odličje „Red hrvatske Danice s likom Ruđera Boškovića" te „Srebrenu kameliju" nagrada Grada Opatije.

Djela: Alkoholizam mladih, Zagreb, 1984., Medicina rada, Rijeka, 1996., Sociomedicinske specifičnosti alkoholizma mladih u urbanoj sredini, Rijeka, 1984.

(Tekst u skraćenoj verziji preuzet iz Hrčak, srce.hr, autora Marka Šarića.)

120. Hrčak, srce, hr

VUKELIĆ, MESALOV MIROSLAV[121.], pisac, zagonetač (Karlobag, 1851.- Zagreb, 20. 8. 1925.)

Miroslav Vukelić, otac Književnika Zvonimira, rodio se u Karlobagu od oca Petra, financijskog službenika u Senju i majke rođene Smojver. Pučku i srednju školu pohađao je u Senju. Bio je odličan učenik. Želio je studirati teologiju, a kasnije je mislio na medicinu. Međutim zbog bolesti nije pristupio ispitu zrelosti, iako je uspješno završio 8. razred. Poslije toga zaposlio se kao činovnik kod senjske carinare. Službovao je u carinama u Kostajnici, Staroj Gradiški, Osijeku, Sisku, gdje je i umirovljen 1893. kao šef carine u svojoj 42. godini iz nepoznatih razloga. Vid mu je značajno oslabio pa je teško bilježio svoje zapise. Napisao je oko 20 tisuća zagonetaka, koje su ostale u njegovim bilježnicama. Najplodnije je razdoblje njegova stvaralaštva između 1914. i 1918. godine. Sretna je okolnost da se upravo tada pojavljuje u Zagrebu „Ilustrirani list" koji u rubrici „Razbibriga" objavljuje isključivo zagonetke. U uredništvu toga lista nalazio se i njegov sin Zvonimir, koji nastoji da svijet upozna stvaralaštvo njegova oca. Mesalov je tada u zenitu jer užurbano radi predosjećajući da je njegovu vidu kraj. U „Ilustriranom listu" u razdoblju od pet godina (1914-1918) objavio je oko tisuću zagonetaka. Nakon gubitka vidam i srce mu je postupno slabio pa je tako 20. kolovoza 1925. godine umro u 74. godini života. Pokopan je na zagrebačkom groblju Mirogoj. Mesalov je bio prvi tvorac križaljke u nas.

121. S. Peleh, 1970. 309-322.

VUKELIĆ, ZVONIMIR[122.], književnik i novinar (Senj, 14. 8. 1876- Zagreb, 18. 3. 1947.). (Pseudonimi: Zyr Xapula, Zyr Vukelić)

Nakon školovanja u Senju i studija prava u Zagrebu, posvećuje se novinarstvu i književnom radu. Od 1899. stalni je suradnik Hrvatskog prava i drugih pravaških glasila. Od 1906. do 1910. izdaje i uređuje pravaški časopis Hrvatska smotra, a 1917. pokreće satirički list Nos. Više godina radi kao novinar u novinskom koncernu Tipografija. Bio je prvi tajnik Hrvatskog novinarskog društva. Od travnja 1941. u uredništvu je dnevnika Hrvatski narod, a iste godine pokreće i uređuje kratkotrajni Polet- hrvatski slikovni časopis. Nakon rata nije smio objavljivati.

Veliki broj humorističkih i satiričnih crtica, novela, kozerija i feljtona u kojima se dobrodušno podsmjehuje aktualnim društvenim prilikama i pojedincima te općim ljudskim naravima i navikama, objavio je u vodećim hrvatskim časopisima Vijencu, Nadi, Domaćem ognjištu, Prosvjeti i dr. Zajedno s Milanom Ogrizovićem objavio je satire Trgovina ideja (1900) i Nova trgovina ideja (1902), u kojima se, preko oživljenoga glavnoga lika iz Gogoljeva romana Mrtve duše, Čičikova, ironiziraju tadašnje umjetničke prilike. Umjetničkome, ali i političkome društvenom kontekstu, te instituciji cenzure i staroj komediografskoj tehnici, podsmjehuju se njih dvojica i u komediji Hrvati na Karpatima ili Gospođica od telefona (HNK, Zagreb, 1911.). U zajednici s Rudolfom Habedušom Katedralisom nastala je komedija Petricza Kerempuh ili Moglo bi se i danas dogoditi (HNK, Zagreb, 1944). Samostalni skeč Jubilarac izvodi mu

se u HNK-u 1936. godine, u povodu 40. obljetnice rada i 60. obljetnice života. Stručna kritika ističe njegov smisao za humor i domišljatost pri uočavanju aktualnih tema, posebice za izgradnju ironijskog efekta i humornih grotesknih slika, ali i prigovora mjestimičnoj formalnoj površnosti, pripovjednoj brzopletosti te u dramskim djelima posebice predstavljenim likovima- zapravo maskama- i nepostojanju izgrađene dramske radnje. Kao pisac kazališnih kritika opredijelio se za popularan, lakočitljiv deskriptivan pristup, nerijetko prošaran zabavnim tonovima, želeći tako da se i najšira čitateljska publika zainteresira za kazališnu kritiku i pojave u hrvatskome teatru.

Djela: U koautorstvu s M.Ogrizovićem , Trgovina ideja, Zagreb, 1900, Nova trgovina ideja, Zagreb, 1902., Stari plamen, Zagreb, Humoristične pripovijesti, Zagreb, 1911., Kazališna kronika, Utisci i dojmovi u saisoni hrvatskog zemaljskog kazališta 1912- 1913., Zagreb, 1913., Knjiga bez predgovora, Zagreb, 1914., Joško Dundek izbornik i druge neke pripovijesti, Zagreb, 1922., Pjesme nad pjesmama, Priručno ogledalo našeg vremena, Zagreb, 1935.

Lit.; M. Ogrizović, Zyr. Pl. Vukelić: Knjiga bez predgovora, Suvremenik, Zagreb, 1917; M. J. Zagorka, Zyr Xapula, Ženski list, br. 7, Zagreb, 1937.

122. Z. Derossi, 1980, 263-276.

VUKUŠIĆ, IVAN[123.], kipar i slikar (Živi Bunari kod Jablanca, 18.12.1922. – Düseldorf, 26.4.1981.)

Rođen je u Živim Bunarima kraj Jablanca. Još kao dijete Vukušić se seli u Novi Vinodolski gdje završava pučku školu, gimnaziju u Rijeci, maturira u Zagrebu, a nakon Drugog svjetskog rata apsolvent je na Strojarskom fakultetu. Umjesto da diplomira, posvećuje se nastavničkom pozivu, a nakon toga i kiparstvu. U središte svojih umjetničkih preokupacija on stavlja portret. Zanimaju ga psihološki titraji i nijanse koje se odražavaju na licu, pa svoj kiparski opus započinje portretiranjem ljudi s intelektualnim dvojbama i problemima metafizičke naravi. U tom razdoblju nastaju portreti Frana Alfirevića, Tina Ujevića, Augusta Šenoe, Davora Jerkovića, Zlatka Balokovića, Nikole Tesle i dr. Ivana Ribara. Gotovo iste rezultate postigao je i na području monumentalne plastike. Njegova figurativna kompozicija «Na vječnoj straži» u Senju spada u red najuspjelijih poslijeratnih spomenika, dok je u jablanačkoj «Pieti» kao rijetko koji naš kipar uspio spojiti i likovno izraziti gotovo dva dijametralno suprotna psihološka stanja: lirsku sjetnost i naglašenu dramatiku. S jako naglašenim osjećajem za boje i psihološku nijansu u Düseldorfu s uspjehom slika vedute, stare burgove, prolaznike, barske plesačice, stabla na osami, klonove, aktove, te portrete žena zastrašenih alkoholom i erotskim užicima. Stvorio je na taj način jedan svijet koji ima glavu u tvornici, a dušu u krčmi i krevetu. U predasima između izrade djela koja zahtijevaju duži studijski rad, napravio je preko tisuću akvarela. To su virtuozno izvedena djelca na kojima dominiraju dvije boje (svijetloplava i smeđa) položene

jedne uz druge sa sigurnošću koja kadšto graniči s čarobnjaštvom. Potkraj života vraća se u Zagreb, pa opet u Düseldorf gdje umire godine 1981.

123. M. Rogošić, 1981-82, 515-518.

VUKUŠIĆ, STJEPAN[124.], sveučilišni profesor, književnik (Stinica kraj Senja, 11.9.1931.)

slika: www. istrapedija. hr

Pučku školu završio u Jablancu, gimnaziju u Senju, a Filozofski fakultet u Zagrebu. Postigao je doktorat filoloških znanosti. Predavao je u krčkoj gimnaziji, a od 1965. na Pedagoškoj akademiji u Puli, gdje je od 1984. redoviti sveučilišni profesor. Član je Odbora za dijalektologiju Razreda za filologiju HAZU i Uredničkog vijeća časopisa „Jezik“.

Njegovo prvo stvaralačko razdoblje obilježeno je stihom i prozom, knjigom novela i crtica Burobran (1970), a završava pjesničkom zbirkom Iznad pelina (1989).

Njegov roman Podgorski vjetar (1996) je mitska heroička retrospekcija u staništa predaka, a drugi roman Duh u kamenu (1997) je davna povijesna drama puka i graditelja pulskog amfiteatra. Piše pjesme i prozne crtice koje se prevode na talijanski, njemački, slovački i esperanto.

Djela: Burobran, Rijeka, 1970.; Da život ne pogaziš, Rijeka, 1973; Svijet pod listincem, Pula, 1979; Uskraćene blagosti, Pula, 1982; Iznad pelina, Senj, 1989; Svjetlost ognjišta, 1993; Podgorski vjetar, Zagreb, 1996; Duh u kamenu, Zagreb, 1997.

Lit: Z. Derossi, Poetski svijet Stjepana Vukušića, „Istra“, 29, 1-2, Pula, 1991.

124. wikipedija .org. S. Vukušić, 1989, 86. S. Vukušić, 1989,86. S. Vukušić, 2004, 161-162.

Z

ZIMPERMANN, LJUDEVIT[125], pravnik i političar (Senj, 19. 8. 1883.- Zagreb, 21. 10. 1945.)

Pučku školu i gimnaziju završio u Senju, pravo u Zagrebu. Nakon položenog drugog ispita postaje kraljevski sudbeni prislužnik na Kotarskom sudu u Gospiću. U zagrebačkom Zvonu objavljuje studiju Baltazar Bogišić kao pravnik i zakonodavac. Doktor prava postaje 1909. Godine 1912. imenovan je zamjenikom Kraljevsko-državnog odvjetnika u Ogulinu. Iste godine postaje i treći zamjenik državnog odvjetnika, a zamjenik državnog odvjetnika II. razreda postaje 1915. kod državnog odvjetništva u Zagrebu. Početkom Prvoga svjetskog rata postavljen je kao pravnik za civilnog komesara u Beogradu sa zadaćom da štiti građane. Godine 1917. objavljuje svoje predavanje koje je održao kao civilni komesar i zamjenik Kr. državnog odvjetnika pod naslovom Des Polizeirecht Verlesungen gehalten an dem keiserlichen und Königlichen Verwaltungskurse des MGG, in Serbien k. Staatsänwalt Stellvertreter (Belgrad 1917,nije objavljeno). Objavljuje studiju Hajdučija u Srbiji (1918), Hrvatska njiva, 1918., br. 22-23, 373-382. Nakon završetka Prvoga svjetskog rata ponovno se zapošljava u kr. državnom odvjetništvu u Zagrebu sve do 1920. Nakon godinu dana vraća se u Senj gdje postaje tajnikom mjesne organizacije Saveza trgovaca u Hrvatskoj i Slavoniji. Ne ostaje dugo u svome Senju, već ponovo se vraća u Zagreb i 1924. postaje odvjetnički perovođa,

1926. je branitelj u kaznenim poslovima za područje Banskog stola u Zagrebu, a 1929. je ponovno odvjetnik. Branio je komuniste i ne znajući da će ga nekoliko godina kasnije sljedbenici te ideologije okrutno likvidirati. Kao iznimno dobar odvjetnik besprijekorno se služio latinskim, talijanskim, njemačkim i grčkim jezikom.

Između dva svjetska rata Zimpermann dosta piše. Objavljuje članak In memoriam dr. Viktor Aleksander, državni nadodvjetnik, zatim O promjeni institucije istražnog zatvora i Prava branilaca za vrijeme pripremnog postupka.

Uspostavom NDH uključuje se u njen državni sustav. Napušta odvjetništvo 18. 9. 1942. i postaje pročelnikom Ministarstva pravosuđa i bogoštovlja NDH, a već nepunih mjesec dana kasnije preuzima mjesto E. Kvaternika-Dide, mjesto glavnog ravnatelja Glavnog ravnateljstva za javni red i sigurnost. A kada je shvatio da ne može ništa promijeniti nabolje u svome resoru, podnosi ostavku 5. 12. iste godine. Iza toga dolazi na mjesto pročelnika Ureda državnog vijeća, a od 28. 3. 1944. je i državni vijećnik do svibnja 1945. Kada su mu prijatelji savjetovali da ode iz zemlje, nije se dao nagovoriti. Našao se u središtu montiranog procesa, najprije odlazi u istražni zatvor (3.- 10. srpnja 1945), potom odlazi u zatvor a onda se pokreće protiv njega postupak za istraživanje ratnih zločina. Zimpermann je strijeljan 21. listopada 1945. osudom Vojnog suda komande grada Zagreba.

Djela: Dr. Šilović, Predavanja o kaznenom pravu, Mjesečnik, 44 (1918), br. 5-6, 182-187., Domovina i značaj, Virovitički hrvatski glasnik, I, (1926), br. 16, 1, br. 21, 1-2, br.24, 2., Dr. Hinko Hinković,

Hrvatska revija (1929), br. 10, 606-607., Misli o sudcima i odvjetnicima, Zagreb, 1942.

125. Lj. Kobelja-M. Kolar, 1995, 307-326.

Ž

ŽUNJEVIĆ, MAROJE[126], veliki kapitan Senja, (1476-1483)

Odnosi između Senja i Dubrovnika u prošlosti bili su više nego odlični. Na kraju XV. i početkom XVI. stoljeća bilo je više Dubrovčana koji su svojim radom naklonošću, službom i vojnim pothvatima proslavili grad Senj i istakli se u tome gradu vojničkim zaslugama i požrtvovnim nastojanjima. Jedan od takvih Dubrovčana bio je i Maroje Žunjević. Za svoga kapitovanja u gradu Senju i drugim područjima Senjske kapitanije istaknuo se Maroje u izgonu krčkog kneza Ivana VII. Frankopana iz Vinodola, a pogotovo u osvajanju otoka Krka za kralja Matijaša. Svoju kapetansku vlast na području senjske kapitanije kao i podaničku odanost prema kralju Matijašu vršio je predano i savjesno te je stoga uživao veliki ugled i stekao dužno poštovanje u političkim, državničkim i dvorskim krugovima.

Maroje Žunjević je porijeklom Dubrovčanin i član je ugledne obitelji koja se svrstala među dubrovačku vlastelu. Otac mu je bio Damjan Žunjević 1457. godine vlastelin despota Lazara Lazarevića i

po diplomatskim zadaćama nalazio se u Smederevu, Dubrovniku ili Budimu. Nakon pada Srbije 1459. godine obitelj mu se sklonula u Dubrovnik, a možda i u Senj, jer se tu oko 1476. nalazio kao kapitan senjski, kraljev pouzdanik i dubrovački vlastelin Maroje Žunjevič kojega je cijenio ugarsko-hrvatski kralj Matijaš Korvin. Svojim javnim i društvenim radom Frankopani su se često sukobljavali s nastojanjima kapitana senjskoga M. Žunjevića. On je naslijedio trećega po redu kapitana senjskoga Frodnara 1476. godine.i prema prvim povijesnim podacima spominje se sve do 1483. kao kapitan senjski. Znači da je M. Žunjević kapetanovao u Senju od 1476. do 1483. Kao peti kapitan senjski od 1486. do 1494. bio je Petar Tarnik Makšak i prema tome je onda Maroja Žunjevića smrt zatekla između 1483. i 1486. Uz Senj Žunjević je bio kapitan i grada Novoga, Grižana i Vinodola. Iz Dubrovnika je pozvao braću Nikolu i Jeronima i smjestio ih u te gradove i tu se poslije Marojine smrti spominju kao plemenita gospoda Bribira.
Lit:, Krmpotić, Branko: Dubrovčanin Maroje Žunjević, kapiten Senja, Zagreb, 1969.

126. B. Krmpotić, 1975.305-314.

Bilješke:

1. I. Šugar, 1983, 9-10.
2. Lički leksikon, Ličke novine.hr
3. Glavaš i Devčić, 2005, 51-53. Šume i šumarstvo Sjevernog Velebita, Senj-Zagreb, 2005.
4. E. Palanović, 1983, 286-287. Napomena: Za Spomenicu Sv. Juraj, 2003, Dijana Stolac je pripremila tekst o Boži Babiću, str. 245-246.
5. Hrvatsko filološko društvo, Rijeka, 1995. 226-228.
6. J. Balabanić, 1983, 293.
7. I. Mrduljaš, 1983, 299. S. Batušić, Senjski zbornik, br. 1, 1965. 219-221.
8. H. Sirotković, 1983, 321-322.
9. S. Matić, 2001, 337-347.
10. T. Žalac, 1983, 387-389.
11. N. Bićanić, 2002, 28.
12. Z. Fraj, 1983, 636-637. V. Doleček, 1981-82, 519-522.
13. E. Palanović, 1983, 598.
14. S. Radičević, 2003, 247.
15. N. Bičanić, 1995,327-334.
16. I. Dumbović, 2005, 353.
17. M. Despot, 1989, 54.
18. B. Ljubović, 2004, 9-18. A. Lešić, 1989, 89.
19. T. Žalac, 1989, 325.
20. M. Schneider, 1989, 336.
21. M. Bogović, 1999, 137-141.
22. M. Butković-Podgorac, 2007, 99-103.
23. M. Bogović, 1983, 586.
24. M. Bogović, 1983, 586.

25. D. D. Detoni, 1989, 654-655.

26. S. Nikolić i N. Trinajstić, 2006, 271-292. D. Babić, 1989, 169.

27. B. Krmpotić, 1973, 403-414.

28. M. Bogović, 1993, 155-156.

29. A. Lešić, 1993, 156-57.

30. E. Palanović, 1993, 156-157.

31. M. Sobolevski, 1993, 159-160

32. D. Grmek, 1993, 170.

33. J. Balabanić, 1993, 198.

34. T. Radauš, 1993, 217.

35. N. Lonza, 1993, 283.

36. K. Rukavina, 2007, 225-234.

37. T. Devčić, 2007, 173-177.

38. Redakcija Hrvatskog biografskog leksikona, 1993, 348,

39. Senjski zbornik, br. 37. 2010, 45-57./ HBL br. 3. Zagreb, 1993, 494-497.

40. N. Bićanić, 2002, 33. Senjski zbornik, br. 21, 1994, 246.

41. wwww. ličke novine-.hr/ M. Šicel, 1993, 600-601.

42. M. Bogović, 1999, 155-156.

43. T. Devčić, 2007, 238-239.

44. M. Raguž, 2013, 51-58., Senjski zbornik, br,40. 2013, 6-7-

45. www. unizd.hr.

46. M. Švob, 2002, 251.

47. M. Kaminski, 2002, 271.

48. www. hnk. hr

49. M. Kolar, 1995, 267-292.

50. V. Humski, 1999, 242-243.

51. V. Humski, 1999, 243-244.

52. www. sumari. hr

53. A. Nazor, 2005, 268-269.

54. M. Bogović, 1999, 158-160.

55. M. Raguž, 2008, 157-159.
56. D. Mujadževič, 2005, 632.
57. V. Ivančević, 2008, 0
58. L. Glesinger, 1967-68, 222-254.
59. S. Nossen, 1970, 192-204.
60. Knifić Schaps, Helena, Zagreb, 2011.
61. P. Kos, Gloria-Divila, hr, Zagreb, 2011.
62. M. Kovačević, 1977, 55-56.
63. T. Kovačević, 1992-93, 27.
64. Senjski zbornik,br.38.,2011,49-50.
65. Krajač Ivan, wikipedija.org. /Znameniiti i zaslužni Hrvati 925-1925, Zagreb, 143-144./ hrvatsko slovo, 13, 7. 2007. 26-27.
66. Senjski zbornik, br. 36. 2009, 10-11.
67. M. Raguž, 2008, 115-123. Kranjčević,Rasprštana iskra, Zagreb, 107.
68. M. Kolar, 1996, 229-258. V. Krišković, Zagreb, 2003. 9-27.
69. M. Matković, 1981-82, 504-506, L. Ljubić, 2013, 182-183.
70. F. Franjković, 1981-82, 523-524.
71. E. Ljubović, 2009, 214-217.
72. P. Tijan, 1994, 361-368.
73. M. Horvat Milenković, 2013, 21
74. T.R. Musa, 2013, 198-199.
75. A. Mijatović, 1990, 25-34.
76. A. Glavičić, 1997, 297-300.
77. wikipedija.org.
78. R. Filipović, 1980, 235-242.
79. www. enciklopedija.hr/ Senjski zbornik br. 21, 1994,242.
80. K. Regan, Studio lexicografica god 4.(2010) br 1 (6),91-113
81. M. Despot, 1967-68, 210-220.
82. Z. Derossi, 1997, 169-226.

83. Senjski zbornik, br. 18. 1991.0. Matica hrvatska, Iz životopisa Milana Moguša, Senj, 2002.
84. S. Radičević, 2003, 248-249.
85. www.iznk.hr/Leksikon hrvatskih pisaca, Zagreb, 2000, 540-541. D. Babić, 1989, 175-176.
86. www. izmk.hr /Leksikon hrvatskih pisaaca, Zagreb, 2000, 540-541.
87. Lj. Osterman-Lude, 1996, 115.
88. M. Bogović, 1990, 249-260.
89. M. Polonijo, 2006, 413-422.
90. S. Kutleša, 1988, 149-156.
91. E.Ljubović, 2009, 227-228./J. Lokmer, 2007, 163-167.
92. B. Krmpotić, 1975,297-303.
93. E. Ljubović, 2009,218-220.
94. V. Usmiani, 1928, 33-34.
95. S. Radičević, 1999, 305-306.
96. A. Kartelo Nekić, 1999, 181-183.
97. C. Milanja, 2000, 621-622.
98. S. Radičević, 2003., 250-251.
99. S. Radičević, 2003, 251-252.
100. N. Fabrio, 1965, 182-307.
101. Lj. Ilijašić, 2001, 291-300.
102. Senjski zbornik,br.35. 91-114.
103. M. Raguž, 2001, 259.
104. D. Nekić, 1999, 185-188.
105. K. Stanišić, 1980, 72.
106. M. Butković-Podgorac, 2002, 409-412.
107. S. Nossen, Senjski zbornik, br. 4., 1970, 168-172.
108. V. Šegota, 1967, 159.
109. Ivan Devčić, 1996, 405-407.

110. A. Glavičić, 1997, 293-296./ V. NIkolić, Hrvatska revija, XXXVIII. sv. 2 i 3 (150 i 151), 1988.
111. E.Ljubović, 2009, 224-225.
112. K. Medarić, 2007, 169-171.
113. www. enciklopedija.hr
114. L. Dobranić, 1995, 171-178.
115. M.Kolar, 1997, 151168.
116. M. Kolar, 1997, 151-168.
117. M. Bogović, 1999, 204.
118. S. Nossen, 1970, 173-185.
119. T. Devčić, 2007, 240-241.
120. Hrčak.srce.
121. S. Peleh, 1970, 309-322
122. Z. Derossi, 1980, 263-276.
123. M. Rogošić, 1981-82, 515-518.
124. wikipedija.org. /S. Vukušić, 2004, 161-162.
125. Lj. Kobelja, -M. Kolar, 1995, 307-326.
126. B. Krmpotić, 1975, 305-314.

IZVORI I LITERATURA:

a, Internet

b, kazivači osobnih podataka

c. LITERATURA:

Babić, Dragomir: Novak, Vjenceslav, Senjski zbornik, br. 16, Senj, 1989, 175-176.

Babić, Dragomir: Cihlar, Milutin-Nehajev, Senjski zbornik, br. 16. 1989. 169.
Balabanić, Josip: Damin, Narcis, Hrvatski biografski leksikon, br. 3. Zagreb, 1993, 198.
Balabanić, Josip: Babić, Krunoslav, Hrvatski biografski leksikon, br. 1, Zagreb. 1983. 293.
Bičanić, Nikola: Baričević, Rudolf, Vila Velebita, br.7, Zagreb, 2002, 28.
Bičanić, Nikola: Dragičević, Ivan, Vila Velebita, br. 7, Zagreb, 2002, 33.
Bičanić, Nikola, Dr. Fran Binički-život i djelo, Senjski zbornik br 22, 1995, 327-334.
Bogović, Mile: Josip Burić, Povijest visokoškolske izobrazbe u biskupijama senjskoj i modruškoj ili krbavskoj do 1940. godine, Sakralna baština Senj, 1999, 137-141.
Bogović, Mile: Cardinalibus de Pensauro, Ivan de, Hrvatski biografski leksikon br 2, Zagreb, 1989, 586.
Bogović, Mile: Cardinalibus de Pansauro, Leonardo de, Hrvatski biografski leksikon br. 2, Zagreb 1989, 586.
Bogović, Mile, Ivan Krstitelj Ježić, Povijest visokoškolske izobrazbe u biskupijama Senjskoj i Modruškoj ili Krbavskoj do 1940. godine, Senj, 1999, 158-160.
Bogović, Mile: Biskup Mirko Ožegović, Senjski zbornik, br. 17. Senj, 1990, 249-260.

Bogović, Mile: Franjo Vrinjanin, Povijest visoke naobrazbe u biskupijama Senjskoj i Modruškoj ili Krbavskoj do 1940. godine, Senj, 1999, 204.

Bogović, Mile: Josip Frančišković, Povijest visoke naobrazbe u biskupijama Senjskoj i Modruškoj ili Krbavskoj do 1940. godine, Senj, 1999, 155-156.

Bogović, Mile: Ćolić, Juraj Vuk, Hrvatski biografski leksikon, br.3. Zagreb, 1993, 155-156.

Butković, Mile: U spomen Leu Stipaničiću, Senjski zbornik, br. 29, Senj, 2002, 409-412.

Derossi, Zlata: Marijan Mikac, Senjski zbornik br. 24. Senj,1997, 169-226

Derossi, Zlata: Zvonimir Vukelić, ZYR XAPOLA, Senjski zbornik, br 8, Senj, 1980., 263-276.

Despot, Miroslava: Život i rad Petra Matkovića, Senjski zbornik, 3. Senj, 1967-68,
210-220.

Despot, Miroslava: Bobinac Krunoslav, Hrvatski biografski leksikon, br. 2, Zagreb, 1989. 54.

Detoni-Dujmić, Dunja: Chudoba, Dinko, Hrvatski biografski leksikon, br 2, Zagreb, 1989, 654-655.

Devčić, Ivan: Josip Šojat, Senjski zbornik, br. 23, Senj, 1996., 405-407.

Devčić, Tihomir: Životopis riječkog nadbiskupa metropolita mons. Ivana Devčića,
Krasno, Krasno – Rijeka, 2007. 173-177.

Devčić, Tihomir: prof. dr. sc. Milan Glavaš, Krasno, Krasno-Rijeka, 2007, 238-239.

Devčić, Tihomir: prof. dr. sc. Joso Vukelić, Krasno, Krasno-Rijeka, 2007, 240-241.

Dobranić, Lelja: Pavao Ritter Vitezović u Zagrebu, Senjski zbornik br. 22 Senj, 1995, 171-178.

Doleček, Vlatko: U spomen Bože Bendelje, Senjski zbornik, br. 9, Senj, 1981-82, 519-522.

Dumbović, Ivan: Blažiolović, Jakov (Blasiolis), Pedagozi, svezak I, Lekenik, 2005. 353.

Fabrio, Nedjeljko: Deset pristupnih varijacija na temu: Julije Rorauer, Senjski zbornik, br, 1, Senj, 1965, 182-307.

Faj, Zdravko: Bendelja, Božo, Hrvatski biografski leksikon, br. 1. Zagreb, 1983. 636-637.

Filipović, Rudolf: Aleksandar Lochmer, utemeljitelj hrvatske anglistike, Senjski zbornik, br. 8, Senj, 1980. 235-242.

Franjković, Franjo: U spomen prof. Branku Krmpotiću, Senjski zbornik, br. 9, Senj, 1981-82, 523-524..

Glavičić, Ante: U spomen prof. Pavi Tijanu, Senjski zbornik br. 24, 1997., 293-296.

Glavičić, Ante: Proslava 300. obljetnice rođenja M. A. Kuhačevića, Senjski zbornik,

br. 24. Senj,1997, 297-300.

Glesinger, Lavoslav: Povijest zdravstva u Senju, Senjski zbornik br. 3, 1967-68. 222-254.

Grmek, Dražen, Mirko: Ćulumović Pavao, Hrvatski biografski leksikon, br. 3, Zagreb, 1993, 170.

Humski, Vera: Plemička porodica Hreljanovića, Senjski zbornik br. 26,1999. 242-243.

Humski, Vera: Plemićka porodica Hreljanovića, Senjski zbornik, br. 26, 1999, 243-244.

Hrvatsko filološko društvo: Ferdinand Babić, Sabrana djela, Rijeka, 1995. 226-228.

Ilijašić, Ljudevit: Ljudevit Rossi, Senjski zbornik, br.28, Senj, 2001, 291.300.

Kaminski, Martin: Grünhut, Gavro, Hrvatski biografski leksikon, br. 5 Zagreb, 2002. 271.

Kartelo-Nekić, Andreja: Franjo Rački, Povijest visokoškolske izobrazbe u biskupijama Senjskoj i Midruškoj ili Krbavskoj, Senj, 1999, 181-183.

Kobelja, Ljerka- Mira Kolar: Dr. Ljudevit Zimpermann pravnik i političar, Senjski
zbornik br 22, Senj,1995, 307-326.

Knifić Schaps, Helena: 25+, rad i uradci 1979-2011, Zagreb, 2011.

Kolar, Mira: Senjski gospodarstvenik i političar Drago Vlahović, Senjski zbornik, br. 24, Senj, 1987, 151-168.

Kolar, Mira : Senjski gospodarstvenik i političar Ante Vlahović, Senjski zbornik, br. 24, Senj, 1997, 151-168.

Kolar, Mira: Presjek kroz život i djelovanje hrvatskog političara dr. Vinka Kriškovića,
Senjski zbornik, br. 23, Senj, 1996, 229-258.

Kolar, Mira: Senjanin Josip Gržanić, pravaški političar, u obnovi Senja i Hrvatske,

Senjski zbornik br. 22, Senj, 1995. 267-292.

Kovačević, Tomislav: Druga vatra u istoj ruži, Crikvenica, 1992-93. 27.

Kovačević, Miroslav: Senjski puntapet, Split, 1977, 55-56.

Krmpotić, Branko: Mateša, Antun pl. Kuhačević, Senjski zbornik br. 1, Senj, 1965, 165-172.

Krmpotić, Branko: Vatroslav Cihlar (1896-1968), Senjski zbornik br.5, Senj,1973, 403-414.

Krmpotić, Branko: Dubrovčanin Feliks Petančić- kancelar senjski, Senjski zborni, br. 6. 1975, 297-303.

Krmpotić, Branko: Maroje Žunjević, veliki kapitan Senja (1476-1483), Senjski zbornik, br. 6. 1975, 305-314.

Krišković, Vinko: Izabrani književni i politički eseji, Zagreb, 2003.

Kutleša, Stipe: O Senjaninu Ivanu Paskviću i njegovim radovima iz mehanike, Senjski zbornik, br. 13, Senj, 1988, 149-156.

Lešić, Anto, Bogović, Mile, Hrvatski biografski leksikon, br. 2. Zagreb 1989. 89.

Lešić, Anto, Ćolić, Karlo Nikola, Hrvatski biografski leksikon, br. 3. Zagreb, 1993. 156-57.

Lokmer, Juraj: „Pjesnik planinske ružice“ krasnarski župnik Milan Pavelić, Krasno,

Krasno-Rijeka, 2007, 163-167.

Lonza, Nella: Demelli, Matija, Hrvatski biografski leksikon,br. 3, Zagreb, 1993, 283.

Ljubić, Lucija: Bela Krleža, Hrvatski biografgski leksikon, br, 8, Zagreb, 2013, 182-183.

Ljubović, Blaženka: Zbornik biskupa Mile Bogovića, Rijeka, 2004, 9-18.

Ljubović, Enver: Svećenik i isusovac Milan Pavelić, Mjestopis Krivoga Puta, Zagreb,
2009, 227-228.

Ljubović, Enver: Svećenik i misionar Martin Davorin Krmpotić, Mjestopis Krivoga
Puta, Senj, 2009, 214-217.

Ljubović, Enver: Industrijalac Milan Prpić Štelina, Mjestopis Krivoga Puta, Senj,
2009., 218-220.

Ljubović, Enver: Hrvatski branitelj Damir Tomljanović Gavran, Mjestopis Krivoga
Puta, Senj, 2009, 224-225.

Matić, Slavko: prof. dr. sc. Josip Balen, Senjski zbornik, br, 28, 2001, 337-347.

Matković, Marijan: U spomen Bele Krleže, Senjski zbornik, br. 9, Senj, 1981-82, 504-506.

Medarić, Katarina: Ivan Tomljanović, Krasno, 2007, 169-171.

Mijatović, Anđelko: Petar Kružić- kliški i senjski kapetan, Senjski zbornik, br. 17, Senj, 1990. 25- 34.

Milanja, Cvjetko: Rogić Nehajev, Ivan, Leksikon hrvatskih pisaca, Zagreb, 2000, 621-622.

Milenković Horvat, Marijan: Krmpotić Marijan, Hrvatsko slovo, Zagreb, 2013, 21.

Mrduljaš, Igor: Babić, Nada, Hrvatski biografski leksikon, br. 1 Zagreb, 1983. 299.

Mujadžević, Dino: Jurišić, Nikola, Hrvatski biografski leksikon, br. 6, Zagreb, 2005, 632.

Musa, Tea Rogić: Milan Krmpotić, Hrvatski biografski leksikon, br. 8, Zagreb, 2013, 198-199.

Nikolić, Vinko: Svaka bi se kultura ponosila ovakvim radnikom: Osamdeset godina života Pavla Tijana, Hrvatska revija, br. XXXVIII. sv. 2 i 3 (150 i 151), 1988.

Nossen, Stjepan: Josip Kajetan Knežić, Senjski zbornik, br.4. Senj, 1970, 192-204.

Nossen, Stjepan: Vinko Struppi, Senjski zbornik, br. 4, 1970, 168-172.

Nossan, Stjepan : Filip Vukasović. Senjski zbornik, 4, Senj, 1970, 173-185.

Nazor, Anica: Jakovčić, Pero (Petar) notar i prevoditelj, Hrvatski leksikografski zavod Mirslav Krleža, Zagreb, br. 6.,2005, 268-269.

Nekić, Darko: Emanuel Sladović, Povijest visokoškolske izobrazbe u biskupijama Senjskoj i Modruškoj ili Krbavskoj do 1940. godine, Senj, 1999, 185-188.

Nikolić, Sonja i Trinajstić, Nenad: Milutin Cihlar Nehajev-hrvatski književnik i kemičar, Senjski zbornik, br. 33, Senj, 2006, 271-292.

Osterman, Ljudevit Lude. Sve imaš kad nimaš, Zagreb,1996, 115.

Palanović, Elizabeta: Božo Babić, Hrvatski biografski leksikon, br. 1.Zagreb, 1983. 286-287.
Palanović, Elizabeta: Begri, Franjo, Hrvatski biografski leksikon, br. 1.Zagreb, 1983, 598.
Palanović, Elizabeta: Ćolić, Maksimilijan, Hrvatski biografski leksikon, br.3. Zagreb, 1993. 156-157.
Peleh, Slavko, Miroslav Vukelić Mesalov, Senjski zbornik, br.4, 1970, 309-322.
Polonijo, Mirko: prof. dr. sc. Dominik (Nedo) Palman značajni hrvatski geometričar, Senjski zbornik, 33, Senj, 1006, 413-422.
Radauš, Tatjana: Daničić, Ivan, Hrvatski biografski leksikon, br. 3, Zagreb, 1993, 217.
Radičević, Slavko: Robijaševi zapisi, Rijeka, 1999., 305-306.
Radičević, Slavko: Pavle Rogić, , Spomenica Sv. Jurja,Sv. Juraj, 2003. 250-251.
Radičević, Slavko: Velimir Rogić, Spomenica Sv. Jurja, Sv. Juraj, 2003. 251-252.
Radičević, Slavko: Ante Murn, Spomenica Sv. Jurja, Sv. Juraj, 2003, 248-249.
Radičević, Slavko: Branko Benzija, Spomenica sv. Jurja, Sv. Juraj, 2003, 247.
Raguž, Mirko: Vladimir Jurčenko, Školstvo senjskog Podgorja, Senj, 2008, 157-159.
Raguž, Mirko: Silvije Strahimir Kranjčević, Hrvatska misao, Sarajevo, 2008. 115-123.

Raguž, Mirko: Stjepan Sabljak , Senjski zbornik, br. 28, Senj, 2001, 259.

Raguž, Mirko: Ante Glavičić i senjska kulturna baština, Senjski zbornik, br.40, 2013, 51-58.

Redakcija Hrvatskog biografskog leksikona: Devčić, Virgil, Hrvatski biografski leksikon, br. 3. Zagreb, 1993, 348.

Regan, Krešimir: Mile Magdić i Narodne novine 1899-1918. Prinos bibliografiji o plemićkim gradovima i kaštelima Like, Vinodola, Podvelebitskog primorja i Korduna, (LZ, M. K.) studia lexikogrphica, god. 4.(2010) br. 1 (6), 91-113.

Rogošić, Mirko: U spomen kiparu Ivanu Vukušiću, Senjski zbornik br. 9. Senj,1981-82, 515-518.

Rukavina, Ksenija: Život i djelo kipara Blaža Devčića, (1916-1987) Krasno, Krasno- Rijeka, 2007, 225-234.

Sirotković, Hodimir: Bačić, Franjo, Hrvatski biografski leksikon, br. 1, Zagreb, 1983, 321-322

Sobolevski, Mihael: Vladimir Ćopić, Hrvatski biografski leksikon, br. 3, 1993.159-160.

Schneider, Marijana: Brletić, Mato, Hrvatski biografski leksikon, br. 2. Zagreb, 1989, 336.

Stanišić, Krešimir: Moja mirina, Senj, 1980, 72.

Šegota, Vladimir: Markan, Rijeka, 1967, 159.

Šicel, Miroslav, Josip Draženović, Hrvatski biografski leksikon, br. 3. 1993, 600-601.

Šugar, Ivan: Accurti, Josip, Hrvatski biografski leksikon, Leksikografski zavod , br. 1. Zagreb, 1983. 9-10.

Šume i šumarstvo Sjevernog Velebita, Senj-Zagreb, 2005.
Švab, Mladen: Gruber Dane, Hrvatski biografski leksikon, br. 5, Zagreb, 2002, 251.
Tijan, Pavao: Ivica Krmpotić, Senjski zbornik, br. 21, Senj, 1994, 361-368.
Tijan, Nedjeljka Tijan: Život Pavla Tijana, Zagreb, Mativa hrvatska, 2014.
Tudjina-Gamulin, Vesna: Dominis, Marko Antun de, Hrvatski biografski leksikon, br. 3. Zagreb, 1993, 494-497.
Usmiani, Vladimir: Ivan Radetić, Službeni vjesnik biskupije Senjske i Modruške ili Krbavske, 1928/1, 33-34.
Vukušić, Stjepan: Iznad pelina, Senj, 1989, 86.
Vukušić, Stjepan: Admiral, Zagreb, 2004, 161-162.
Žalac, Tomo: Balen Šime, Hrvatski biografski leksikon, br.1. Zagreb, 1983, 387-389.
Žalac, Tomo: Brixy, Ivan, Hrvatski biografski leksikon, br.2, Zagreb, 1989, 325.

Knjiga je tiskana uz novčanu potporu:

Grada Senja

Uprave šuma Senj

Turističke zajednice Senj

Lovačkog društa „Jarebica“ Senj

Senjsko muzejsko društvo Senj

Ogranak matice hrvatske Senj

Tisak:
Og grafika d.o. o. Ogulin, 2016

SADRŽAJ: